

Kā organizē un apmaksā pedagogu darbu Latvijā

Rīga 2018

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Kā organizē un apmaksā pedagogu darbu Latvijā

2018.gada 12.oktobrī

Likumības (atbilstības) revīzija “Vai valsts mērķdotācijas pedagogu atlīdzībai vadības sistēma ir efektīva un nodrošina normatīvo aktu prasībām atbilstošu līdzekļu izlietojumu?”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 2018.gada 5.janvāra revīzijas grafiku Nr.2.4.1-6/2018 un 2018.gada 19.februāra, 2018.gada 7.maija un 2018.gada 17.septembra revīzijas grafika grozījumiem

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes *Depositphotos* (autors: *Wavebreakmedia*)

Cienījamais lasītāj!

Esam pabeiguši darbu revīzijā par valsts mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldībās.

Šajā revīzijā mūsu mērķis bija ne tikai apskatīties, vai pašvaldības un skolas tām piešķirto valsts budžeta naudu pedagogu algām izlieto atbilstoši likumu un Ministru kabineta noteikumu prasībām.

Mēs gājām soli tālāk un izvērtējām, vai šīs likumos noteiktās prasības pedagogu darba organizēšanai, darba laika uzskaitēi un darba samaksai ir jēgpilnas, ērti izpildāmas un vai tās rezultātā nodrošina pedagogiem skaidrību par viņu darba pienākumiem, darba laiku un darba samaksu.

Un visbeidzot, mūsu uzmanības lokā nonāca arī Izglītības un zinātnes ministrijas kā nozares politikas veidotājas darbs pedagogu darba samaksas sistēmas izveidē un atbalsta sniegšanā izglītības iestādēm un pašvaldībām, tām noteikto funkciju īstenošanai izglītības jomā.

Revīzijā iekļauto desmit pašvaldību izvēli noteica mērķis novērtēt situāciju “vidējā” Latvijas pašvaldībā. Tas ļauj šīs revīzijas atziņas un ieteikumus piemērot daudzās pašvaldībās. Savukārt pedagogu darba samaksas un darba laika organizācijas jautājumi, kas ir raksturīgi lielajām pašvaldībām, Rīgas un Pierīgas pašvaldībām vai mazajām pašvaldībām, var kļūt par mūsu tālākā darba objektu kādā citā revīzijā.

Balstoties uz revīzijas kritērijiem un iegūtajiem rezultātiem, esam arī sagatavojuši

pašnovērtējuma anketas trīs dažādām mērķa grupām – pedagogiem, skolu vadībai un pašvaldību izglītības speciālistiem. Ar šīs anketas palīdzību jebkurš pedagogs var noskaidrot skolas vadībai adresējamos jautājumos par savas darba slodzes un samaksas veidošanos, jebkuras skolas direktors var pārbaudīt, vai viņa vadītajā skolā skolotāju darbs ir organizēts un apmaksāts atbilstoši normatīvajam regulējumam. Savukārt jebkuras pašvaldības izglītības speciālists ar anketas palīdzību var pārliecināties, vai pašvaldībā skolotāju darbs ir organizēts un apmaksāts atbilstoši normatīvajam regulējumam.

Ceram, ka mūsu sniegtais skats no malas būs noderīgs politikas veidotājiem, tās piemērotājiem, pedagogiem un izglītības jomas ekspertiem, lai savstarpējās diskusijās rastu efektīvus risinājumus pilnveidojumiem pedagogu darba samaksas sistēmā.

Pateicamies visu desmit pašvaldību, Izglītības un zinātnes ministrijas un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības darbiniekiem par konstruktīvu sadarbību, sniedzot revīzijas veikšanai nepieciešamo informāciju un apspriežot revīzijas rezultātus!

Ar cieņu
departamenta direktors

Edgars Korčagins

Saturs

Kopsavilkums	5
Motivācija.....	5
Galvenie secinājumi	6
Būtiskākie ieteikumi.....	9
Ziņojuma struktūra	10
Ievads – īss ieskats izglītības jomā	12
Izlasē iekļautās pašvaldības.....	15
1. Pedagogu darba organizācija – tiesību normas un prakse	17
1.1. Normatīvais regulējums	17
<i>Darba laika organizācija</i>	17
<i>Darba laika uzskaitē</i>	22
1.2. Par tiesību normu satversmību	25
2. Izglītības un zinātnes ministrijas loma pedagogu darba samaksas organizācijā ..	31
2.1. Normatīvo aktu prasību ievērošana mērķdotācijas aprēķināšanā.....	32
<i>Nesavlaicīga pedagogu informēšana</i>	32
<i>Mērķdotācijas sadales kritēriju ievērošana</i>	37
2.2. Valsts izglītības informācijas sistēmas nozīme pedagogu darba organizācijā	41
3. Pedagogu darba samaksa.....	48
3.1. Samaksa par slodzi	49
3.2. Piemaksu noteikšana	57
<i>Papildu pedagoģiskais darbs</i>	57
<i>Prombūtnē esošu kolēģu aizvietošana</i>	62
3.3. Prēmijas un naudas balvas pedagogiem	64
<i>Revīzijas laikā identificētā labā prakse</i>	75
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes.....	78

Termini un skaidrojumi	83
1.pielikums. Pedagogu darba algas likmes (<i>euro</i>) revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēs 01.09.2017.....	84
2.pielikums. Pašvaldību izglītības iestāžu novērtējums	86
3.pielikums. Prēmiju un naudas balvu piešķiršana Pašvaldību izglītības iestāžu pedagoģiskajiem darbiniekiem 2017.gadā.....	88
4.pielikums. Tarifikāciju piemēri	91
5.pielikums. Revidējamo vienību viedokļi par revīziju.....	92

Kopsavilkums

Motivācija

Viena no likumā¹ noteiktajām pašvaldību autonomajām funkcijām ir “*gādāt par iedzīvotāju izglītību (iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšana pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības iegūšanā; pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs; organizatoriska un finansiāla palīdzība ārpuskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u.c.)*”.

Minētās funkcijas izpildes nolūkā pašvaldības izveido izglītības iestādes un atbild par to darbības nodrošināšanu, tajā skaitā piešķirot skolām nepieciešamo finansējumu. Nozares darba nodrošināšanai pašvaldības izlieto vairāk nekā 36 % no to budžeta izdevumiem – 2016.gadā tie bija 929,8 milj.euro. Vienlaikus valsts piešķir ikgadēju mērķdotāciju pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanai, kā arī citu ar izglītības jomu saistītu izdevumu segšanai.

Līdztekus nozīmīgajam finansējuma apmēram joma pastāvīgi ir bijusi iedzīvotāju pastiprinātas uzmanības lokā – pedagogu darba samaksas jautājums interesē gan pašus izglītības jomas profesionāļus, gan arī iedzīvotājus, it īpaši bērnu vecākus. Arī valdība kā vienu no prioritāri valstī veicamajām reformām ir identificējusi² reformu izglītības jomā, kuras ietvaros ir nepieciešams “*pieņemt lēmumus par izglītības resursu efektīvu un pārdomātu izmantošanu*”, tādējādi jautājums par izglītības sistēmā esošās naudas tiesisku un racionālu izlietošanu ir politiski nozīmīgs.

Ņemot vērā ar nozares finansējuma apmēru saistītos riskus, Valsts kontrole pastāvīgi veic pārbaudes par nozares pārvaldību, tajā skaitā par finansējuma izlietojumu, un, veicot revīzijas 2013. un 2016.gadā, ir konstatējusi nepilnības: tika konstatēts, ka pastāvīgi pieaug gada laikā neizmantotā valsts mērķdotācijas summa, nav izveidota efektīva iekšējās kontroles sistēma nozari pārvaldošajā Izglītības un zinātnes ministrijā, netiek uzraudzīta piešķirto līdzekļu izlietošana pašvaldībās.

Tādējādi revīzija tika veikta, lai izvērtētu, vai valsts mērķdotācija pedagogu darba samaksai pašvaldībās tiek izlietota likumīgi.

Revīzija ir veikta, lai sekmētu pašvaldību pārziņā esošo izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas sistēmas atbilstības normatīvajam regulējumam nodrošināšanu.

¹ Likuma “Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 4.punkts.

² Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā MK iecerēto darbību 12.lpp.

Galvenie secinājumi

Neviena no izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēm nav pilnībā ievērojusi jomas speciālajos normatīvajos aktos noteikto regulējumu par pedagogu darba samaksas jautājumu risināšanu, kas liecina par nepilnībām pašvaldību noteiktajā kontroles sistēmā gan novada, gan arī iestāžu līmenī:

- ✓ skolu vadītāji pedagogu slodzi un algu nosaka pēc saviem ieskatiem: tikai 12 no 32 revīzijā izvērtētajām skolām ir izstrādāta darba samaksas noteikšanas kārtība un tikai piecās skolās no 32 skolām ir aprakstīta paaugstinātas darba algas likmes noteikšana, kā to prasa izglītības jomas normatīvie akti. Tādējādi 27 no 32 skolām darba algas likmes tiek noteiktas pēc skolas vadības subjektīviem ieskatiem, skolotājiem neizprotot nedz slodžu sadales, nedz algu apmēra noteikšanas principus un kārtību, par ko liecina arī LIZDA veikts pētījums;
- ✓ piemaksas skolotājiem tiek noteiktas par pamatpienākumu izpildi: skolas piešķir pedagogiem piemaksas par papildu darbu, lai gan nav definēti pienākumi, par kuriem piemaksa nosakāma, un piemaksas apmēra noteikšanas kritēriji; tādējādi bieži tiek noteiktas piemaksas par tādu pienākumu veikšanu, kas jau ietilpst skolotāja amata aprakstā;
- ✓ prēmijas skolotājiem tiek maksātas, maksimāli izmantojot pieejamo finansējumu: vienu vai vairākas reizes gadā skolotājiem tiek piešķirtas naudas balvas vai prēmijas, tomēr ne visās skolās ir apstiprināti precīzi, skolotājiem saprotami kritēriji prēmiju piešķiršanai un tās apmēra noteikšanai: pretēji normatīvajā aktā³ noteiktajam nevērtējot pedagogu personisko darba ieguldījumu, 2017.gadā piešķirtas prēmijas un naudas balvas vismaz 44 257 *euro* apmērā; 32 279 *euro* izlietoti, prēmējot pedagogus saskaņā ar normatīvajam aktam formāli atbilstošām novērtēšanas sistēmām, kurās ir noteikti pedagogu vērtēšanas kritēriji, bet nav definētas to vērtības.

Virkne no skolotāju redzesviedokļa nozīmīgu trūkumu, kas ietekmē arī skolu spēju izpildīt normatīvajos aktos noteiktos pienākumus pedagogu darba samaksas noteikšanā un aprēķināšanā, izriet no sistēmas nepilnībām. Skolotāji, kā arī skolu vadītāji un pašvaldību atbildīgie darbinieki norādīja būtiskākos sistēmas trūkumus:

³ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 26.punkts.

- ☑ skolotāji par slodzi un samaksu jaunajā mācību gadā tiek informēti, saņemot algu pēc nostrādāta pirmā mēneša: tā kā mērķdotācijas aprēķini tiek veikti, pamatojoties uz skolēnu skaitu skolās uz 1.septembri, IZM aprēķinus veic līdz septembra beigām; savukārt pašvaldības un skolas līdzekļu izlietojumu algām tarifikācijās apstiprina tikai septembra beigās – oktobrī, kad arī informē pedagogus par to līguma nosacījumiem; tādējādi Darba likumā uzliktais pienākums informēt darbinieku par izmaiņām darba nosacījumos ne vēlāk kā mēnesi iepriekš, netiek ievērots;
- ☑ sarežģīta darba samaksas sistēma: arī tajās pašvaldībās un skolās, kuras ir izstrādājušas darba samaksas, tajā skaitā piemaksu un prēmiju, noteikšanas kārtību, aptaujas liecina, ka skolotāji netiek informēti vai arī neizprot pārāk sarežģīto slodžu sadali, kā arī tiem nav saprotami piemaksu un prēmiju noteikšanas principi, kas ir neskaidri, nav definēti skolotāju pienākumi un darba novērtēšanas kritēriji.

Par izglītības jomu atbildīgā IZM ar tās rīcībā esošajiem resursiem ilgākā laika posmā ir mēģinājusi izveidot uz pedagogu personīgo ieguldījumu un darba intensitāti balstītu darba samaksas sistēmu, tajā skaitā:

- ☑ ir izstrādāts pedagogu darba samaksas normatīvais regulējums – tostarp pedagogu darba samaksas noteikumi un valsts piešķirtās mērķdotācijas izlietojuma kārtība –, kas tiek pastāvīgi pilnveidots, ņemot vērā valstī noteiktās prioritātes, iesaistīto pušu ierosinājumus u.c. aspektus;
- ☑ ir izveidots programmrīks VIIS, ar kura palīdzību atvieglot izglītības iestāžu, pašvaldību, nozari pārraugošās IZM darbu, nodrošinot tām noteikto funkciju īstenošanu izglītības jomā, kā arī iegūt precīzu statistiku par nozares attīstību;
- ☑ ir izveidota un pastāvīgi tiek pilnveidota kontroles sistēma nolūkā nodrošināt efektīvu un ekonomisku, kā arī tiesisku valsts piešķirto līdzekļu izlietošanu pašvaldību izglītības iestādēs.

Tomēr IZM paveiktais darbs nav pietiekams: sistēmā nepieciešami būtiski pilnveidojumi un uzlabojumi gan valsts, gan arī pašvaldību un to pārziņā esošo skolu līmenī. Ņemot vērā, ka pašvaldību līmenī pedagogu darba samaksas sistēma skar vairāk nekā 660 skolas un 28 000 pedagogu, tai ir jāklūst vienkāršākai, saprotamākai, caurskatāmākai.

Vērtējot pedagogu darba samaksas sistēmu normatīvā regulējuma ietvaros, konstatēts, ka pedagogu darba samaksu regulējošie MK noteikumi ir nepilnīgi:

- ☑ tie neprecīzi reglamentē darba samaksas elementus un to piemērošanu – nav definēti un precīzi nodalīti pienākumi, kas iekļaujami skolotāja darba slodzē, un pienākumi, par kuriem iespējams noteikt piemaksu kā par papildu darbu; tāpat neprecīzi reglamentēta prēmiju un naudas balvu piešķiršana, kas pieļauj plašas interpretācijas iespējas;
- ☑ to noteiktā darba laika uzskaites sistēma ir sarežģīta, prasa papildu izglītības iestāžu un pašvaldību darba ieguldījumu un apgrūtina skolotāju darba slodzes un darba laika normatīvu ievērošanas kontroli.

Turklāt pedagogu darba samaksas regulējumā ir ietvertas normas, kas ir nelabvēlīgākas salīdzinājumā ar Darba likumā noteikto vispārējo regulējumu. Pedagogiem promesoša kolēģa aizstāšanas gadījumā par virsstundu darbu ir paredzēta samaksa atbilstoši normālā darba laika likmei, nenosakot piemaksu 100 % apmērā, kā to citiem darbiniekiem paredz Darba likums. Tā kā šāds regulējums ir noteikts bez leģitīma mērķa definēšanas un bez pienācīgā kārtā noteikta regulējuma, Valsts kontroles ieskatā, iespējams, tas ir neatbilstošs Satversmē noteiktajam tiesiskās vienlīdzības principam un personām garantētajām pamattiesībām uz veiktajam darbam atbilstošu darba samaksu.

Mērķdotācijas līdzekļu izlietojuma atbilstības normatīvajam regulējumam izlasē iekļautajās pašvaldībās novērtējums, izmantojot luksofora principu⁴, sniegts tabulā (*skatīt 1.tabulu*).

1.tabula

Pašvaldību novērtējums

Pašvaldība	Ir ievēroti VMD sadales kritēriji (15%, 20,43%)	Ir reglamentēta paaugstinātas darba algas likmes noteikšana, t.sk.:		Ir reglamentēta prēmiju un naudas balvu piešķiršana, t.sk.:			
		ir noteikti kritēriji	ir veikts izvērtējums	ir izstrādāta kārtība, kurā noteikti kritēriji	ir noteiktas kritēriju vērtības	ir veikts pedagogu individuālā ieguldījuma novērtējums	novērtējums ir saprotams (sasaiste starp kritērijiem, vērtējumu un piešķirtajām summām)
Auce							
Burtnieki		n/a	n/a				

⁴ Zaļš – jautājums sakārtots atbilstoši normatīvajam regulējumam, dzeltens – ir atklātas neatbilstības, sarkans – konstatēti būtiski trūkumi.

Pašvaldība	Ir ievēroti VMD sadales kritēriji (15%, 20,43%)	Ir reglamentēta paaugstinātas darba algas likmes noteikšana, t.sk.:		Ir reglamentēta prēmiju un naudas balvu piešķiršana, t.sk.:			
		ir noteikti kritēriji	ir veikts izvērtējums	ir izstrādāta kārtība, kurā noteikti kritēriji	ir noteiktas kritēriju vērtības	ir veikts pedagogu individuālā ieguldījuma novērtējums	novērtējums ir saprotams (sasaiste starp kritērijiem, vērtējumu un piešķirtajām summām)
Kocēni							
Koknese							
Krimulda							n/v
Krustpils							
Ķegums							
Nereta							
Sala							
Vecumnieki							

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz likumības (atbilstības) revīzijā konstatēto un mūsu secinājumiem, tika sniegti ieteikumi IZM darba apmaksas organizācijas pilnveidošanai:

- ☑ veikt darbības, lai precizētu un uzlabotu pedagogu darba organizācijas normatīvo regulējumu, tajā skaitā novēršot neatbilstības vispārējām darba tiesību normām: atbilstoši vispārējām darba tiesību normām tiks reglamentēta darba laika uzskaitē un vīrsstundu darba organizācija, tādējādi novēršot arī iespējamo neatbilstību Satversmei;
- ☑ veikt darbības, lai uzlabotu IZM pārziņā esošā rīka – VIIS – izmantošanas efektivitāti pašvaldību un skolu līmenī: paplašinot VIIS funkcionalitāti, skolu vadītāji spēs labāk plānot pedagogu slodzi un nodrošināt mācību procesa kvalitāti; tiks nodrošināts, ka pedagogi netiek pārslogoti;
- ☑ veikt darbības, lai uzlabotu valsts piešķirtās mērķdotācijas līdzekļu izlietojuma kontroles.

Attiecīgi 10 pašvaldībām sniegti ieteikumi, kuri tiks ieviesti kontekstā ar IZM veiktajām izmaiņām darba apmaksas organizācijas sistēmā:

- ☑ tiks veiktas darbības, lai precizētu un pilnveidotu pašvaldību izglītības iestāžu pedagogu darba samaksu reglamentējošos iekšējos normatīvos aktus: tiks izstrādāti vai pilnveidoti pedagoģisko darbinieku darba algu noteikšanu, piemaksu un prēmiju piešķiršanu reglamentējošie nolikumi, kārtības, tajā skaitā noteikti kritēriji un to vērtības;
- ☑ tiks īstenotas darbības, lai pilnveidotu pedagogu darba organizāciju pašvaldību izglītības iestādēs: tiks izstrādāta kārtība, kādā nodrošināt, ka pedagogi tiek savlaicīgi informēti par to paredzamo slodzi un darba samaksu, uzsākot jaunu mācību gadu;
- ☑ tiks veiktas darbības, lai uzlabotu pašvaldībās un to skolās ieviestās darbības un finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles.

Ieteikumi ir sniegti tikai revīzijas izlasē iekļautajām pašvaldībām, tomēr Valsts kontroles ieskatā revīzijā vērtētie jautājumi un sniegtie ieteikumi ir būtiski arī pārējām pašvaldībām un izglītības iestādēm.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ☑ sniegts īss ieskats izglītības sistēmā, raksturots revīzijas apjoms un izlasē iekļautās pašvaldības;
- ☑ izvērtēta pedagogu darba organizācija no tiesību normu viedokļa, raksturojot neatbilstības starp nozares darba organizāciju un vispārējiem darba tiesību principiem;
- ☑ izvērtēta IZM kā par jomas stratēģijas īstenošanu un normatīvo aktu izstrādi atbildīgās institūcijas loma pedagogu darba samaksas organizācijā, tajā skaitā novērtējot mērķdotācijas aprēķināšanas laiku pedagogu tiesību ievērošanas aspektā un novērtējot IZM, pašvaldību un izglītības iestāžu funkciju izpildes sekmēšanai izveidotā rīka – VIIS – efektivitāti pedagogu darba organizēšanā skolās un pašvaldībās;
- ☑ raksturota no valsts budžeta piešķirtās mērķdotācijas finansētā pedagogu darba samaksas sistēma, izvērtējot katra to veidojošā elementa organizāciju; izvērtēta izlasē iekļauto pašvaldību un to izglītības iestāžu izstrādātā regulējuma atbilstība normatīvajos aktos noteiktajam; sniegti secinājumi

Lai valsts budžeta mērķdotācijas līdzekļi tiktu izlietoti saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto, ir jāpilnveido skolu iekšējie normatīvie akti un jāuzlabo kontroles pašvaldību un skolu līmenī.

par pašvaldību un to izglītības iestāžu rīcību, izlietojot valsts mērķdotācijas līdzekļus, atbilstību normatīvajam regulējumam un iekšējām kontrolēm;

- ✓ sniegts revīzijas apraksts, norādot tās mērķi, apjomu, izmantotās metodes, kā arī raksturoti revīzijas kritēriji un novērtēta to izpilde.

Ievads – īss ieskats izglītības jomā

Saskaņā ar Izglītības likumu ikvienam Latvijas iedzīvotājam ir tiesības uz izglītību, lai attīstītu savu garīgo un fizisko potenciālu un kļūtu par patstāvīgu un attīstītu personību un veidotu demokrātisku Latvijas valsti un sabiedrību⁵.

Šīs tiesības var realizēt, apgūstot zināšanas valsts, pašvaldību vai privātās izglītības iestādēs, pašmācībā vai ģimenē. Tomēr ir noteikta obligāta izglītības ieguve bērniem no piecu gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, apgūstot pirmsskolas un pamatzglītību.

Valsts nosaka izglītības nozares attīstību ilgtermiņā, kā arī reglamentē specifiskus jautājumus, tajā skaitā pedagogu darba slodzes noteikšanu un samaksu. Savukārt par izglītības valsts politikas īstenošanu atbild IZM, kas arī izstrādā nozares dokumentu un normatīvo aktu projektus un priekšlikumus valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai un atbild par jomas budžeta programmu izpildi.

Valsts, pašvaldību un to izglītības iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai ir izveidota Valsts izglītības informācijas sistēma – daudzdimensionāls informācijas uzskaites, analīzes un procesu vadības rīks. VIIS ietver arī tarifikāciju sadaļu – elektronisku rīku pedagogu darba slodzes un samaksas noteikšanai –, un tajā uzkrātā informācija tiek izmantota gan nozares politikas plānošanā, gan normatīvo aktu izstrādē.

Vispārējās izglītības iestāžu izveide un uzturēšana ir pašvaldību pārziņā. Līdztekus pašvaldību finansējumam skolu uzturēšanai no valsts budžeta tiek nodrošināts finansējums mērķdotācijas veidā pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, kā arī citu maksājumu segšanai.

Kopumā Latvijā ir 720 vispārējās izglītības iestādes, no tām 662 – pašvaldību⁶. Pašvaldību izglītības iestādēs mācās 201 254 skolēni un tajās nodarbināti 28 054 pedagogi (*skatīt 1.attēlu*).

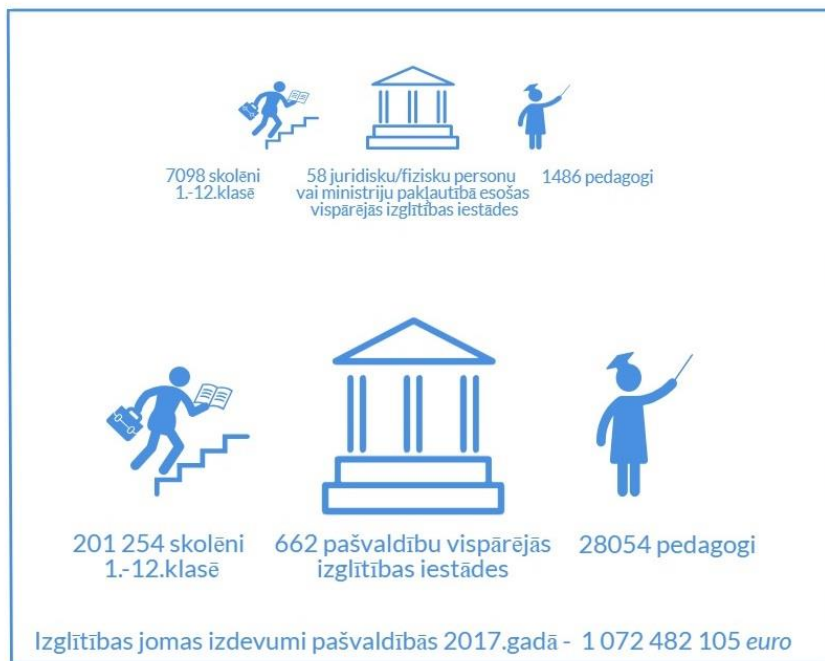
Izglītības jomas izdevumi pašvaldībās 2017.gadā bija 1 072,5 miljoni *euro*⁷, no tiem valsts budžeta mērķdotācija pedagogu

⁵ Izglītības likuma 2. un 3.pants.

⁶ Izglītības iestāžu un izglītojamo skaits uz 2017.gada 1.septembri, kurās apgūst vispārējās pamata un vidējās izglītības programmas. Pieejams: http://izm.gov.lv/images/statistika/prof_izgl/2017_2018/Izglitojamo_skaits_01_092017_VIIS_dati_IZM_majas_lapai.pdf, skatīts 08.06.2018.

⁷ Valsts kases dati (visas pašvaldības) – Pārskats par pamatbudžeta izpildi 2017.gadā – Izdevumi kopā (09.000 Izglītība).

darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 323,1 miljons *euro*⁸.

1.attēls. Izglītības jomas īss raksturojums.

Revīzijā tika vērtēts no valsts budžeta piešķirto līdzekļu pedagogu darba samaksai izlietojums, kas 2017.gadā aptver 80,1 % no 62.resora “Mērķdotācijas pašvaldībām” 1.sadaļas “Izglītības funkciju īstenošana” līdzekļu kopapjoma, tas ir, programmas “05.00.00 Mērķdotācijas pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” un “10.00.00 Mērķdotācijas pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestādēs bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām”.

Pedagogu darba samaksas jomā izmantoto terminu skaidrojums sniegts tabulā (*skatīt 2.tabulu*).

⁸ MK 10.10.2017. rīkojums Nr.562 “Par mērķdotāciju sadalījumu pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestādēm 2017.gadam”.

2.tabula

Pedagogu darba samaksas terminu skaidrojums

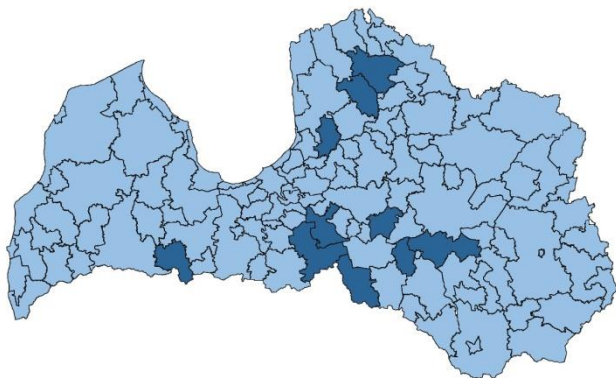
Termiņs	Stundas	Saturs	Samaksa
Tarifikācija		Dokuments, kurā izglītības iestādes vadītājs norāda katram pedagogam plānoto mācību stundu vai nodarbību skaitu un plānotās darba stundas citu amata aprakstā minēto pienākumu veikšanai, kā arī atbilstošās darba samaksas apmēru	
Darba algas likme		Atlīdzības apmērs par slodzē paredzēto darba laiku	
Slodze, kas atbilst vienai darba algas likmei vispārējās izglītības pedagogam	30 stundas nedēļā	Nav noteikts, kādiem darbiem un kādā apjomā obligāti ir jābūt iekļautiem pedagoga pienākumos, nosakot slodzi. Katra pedagoga slodzē ietilpstošo darba veidu un apjomu nosaka izglītības iestādes vadītājs, tas ir, mācību stundas un fakultatīvās nodarbības, to sagatavošana, skolēnu rakstu darbu labošana, konsultācijas un darbs ar izglītojamajiem, klases audzināšana, metodiskais darbs, projektu vadība un citas ar skolas attīstību saistītas darbības	Minimālā darba algas likme ir 680 <i>euro</i> Mēneša darba algas likmi izglītības iestādes vadītājs var maksimāli palielināt par 50 %, tas ir, līdz 1020 <i>euro</i> Līdz ar to pedagoga mēneša darba algas likme ir no 680 līdz 1020 <i>euro</i>
Maksimālā pieļaujamā darba slodze vispārējās izglītības pedagogam	Slodze, kas pārsniedz 30 stundas nedēļā, bet nepārsniedz 40 stundas nedēļā	Piemēroti tādi paši principi, kā nosakot slodzi 30 stundu nedēļai. Pedagoga darba slodzē netiek ieskaitīta promesoša pedagoga aizvietošana	Darba algas likme x 1,33 (680-1020 <i>euro</i> x 1,33)
Darba slodze izglītības iestāžu direktoriem, viņu vietniekiem, struktūrvienību vadītājiem,	40 stundas nedēļā + pedagoģiskais darbs 7 stundas nedēļā.	Noteikts atbilstoši Darba likumam normālais darba laiks + pedagoģiskais darbs (7	Direktoriem minimālā darba algas likme tiek noteikta, ņemot vērā izglītojamo skaitu iestādē,

izglītības metodiķiem, sporta organizatoriem, bibliotekāriem	Kopā 47 stundas nedēļā	stundas), ietilpstošos pienākumus identiski izglītības pedagogiem	slodzē nosakot vispārējās	līdz ar to tā var būt no 900 līdz 1400 <i>euro</i> Direktora vietniekiem darba algas likme ir ne mazāk kā 80% no direktora minimālās algas likmes Izglītības metodiķiem minimālā darba algas likme ir 750 <i>euro</i> Samaksa par pedagoģisko darbu: darba algas likme x 0,233
---	------------------------------	---	---------------------------------	--

Izlasē iekļautās pašvaldības

Revīzijas izlasē iekļautas desmit pašvaldības (*skatīt 2.attēlu*): Auces novada, Burtnieku novada, Kocēnu novada, Kokneses novada, Krimuldas novada, Krustpils novada, Ķeguma novada, Neretas novada, Salas novada un Vecumnieku novada pašvaldība.

Izlasē iekļautās pašvaldības ar kopējo teritorijas platību 5521,25 kvadrātkilometri aizņem 8,55 % no valsts teritorijas, savukārt tajās dzīvo 60 917 iedzīvotāji, kas ir 3,15 % no valsts iedzīvotājiem.

2.attēls. Revīzijas izlasē iekļautās pašvaldības.

Šajās pašvaldībās kopā ir 32 vispārējās izglītības iestādes – sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas –, kurās mācās 5305 skolēni.

Veidojot izlasi, kontekstā ar Valsts kontroles stratēģijā noteikto par revīziju veidiem un biežumu pašvaldībās tika ņemts vērā valsts piešķirtās mērķdotācijas līdzekļu izlietojums 2016.gadā pēc iedzīvotāju skaita nelielās un vidējās pašvaldībās ar mērķi revīzijā aptvert un izvērtēt atšķirīgas līdzekļu apguves situācijas.

Salīdzinoša informācija par izlasē iekļautajām pašvaldībām attēlota tabulā (*skatīt 3.tabulu*).

3.tabula

Revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību raksturojums

Pašvaldība	Teritorijas platība, kvadrāt-kilometri ⁹	Iedzīvotāju skaits 01.01.2017. ¹⁰	Pašvaldības skolu skaits ¹¹	Skolēnu skaits 01.09.2017. ¹²	Pedagogu skaits 01.09.2017. ¹³
Vecumnieki	843,68	8693	5	1104	166
Burtnieki	700,89	7881	4	315	75
Auce	517,22	7378	2	692	73
Kocēni	496,92	6441	4	582	101
Krustpils	810,45	6244	6	595	113
Ķegums	490,91	5867	2	399	52
Koknese	360,28	5499	3	547	76
Krimulda	340,39	5294	2	459	68
Sala	317,27	3877	2	381	56
Nereta	643,24	3743	2	231	48

Kā redzams no tabulā sniegtajiem datiem, starp izglītības jomu raksturojošajiem rādītājiem pašvaldībā nepastāv korelācija. Lielāks administratīvās teritorijas iedzīvotāju skaits nebūt nenozīmē lielāku skolu un skolēnu skaitu pašvaldībā.

⁹ RAIM dati <http://raim.gov.lv/lv/node/38>, skatīts 06.06.2018.

¹⁰ PMLP dati http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/IRD2016/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits.pdf, skatīts 11.08.2017.

¹¹ Vispārējās izglītības iestāžu skaits 01.09.2017. (neskaitot speciālās izglītības iestādes, internātpamatskolas un izglītības iestādes, kuru reorganizācijas process ir uzsākts).

¹² Valsts izglītības informācijas sistēmā pieejamie statistikas dati, skatīts 07.06.2018.

¹³ Valsts izglītības informācijas sistēmā pieejamie statistikas dati – tarifcētā pedagoģiskā personāla skaits, skatīts 12.06.2018.

1. Pedagogu darba organizācija – tiesību normas un prakse

Valstī izveidotā pedagogu darba samaksas sistēma normatīvajos aktos reglamentēta nepilnīgi, jo neparedz skaidru pedagogu veiktā darba organizāciju un uzskaiti un taisnīgu tā apmaksu. Turklāt normatīvais regulējums, kas neskaidri reglamentē pienākumu pedagogiem noteikt piemaksu par virsstundu darbu, tajā skaitā aizvietojojam promesošu kolēģi, nostāda pedagogus nepamatoti nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar citiem darbiniekiem un liedz viņiem saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu.

Ņemot vērā nepilnības regulējumā, arī pašvaldības nav nodrošinājušas to pārziņā esošo izglītības iestāžu pedagoģiskā, administratīvā un atbalsta personāla darba organizācijas atbilstību Darba likumā noteiktajiem vispārējiem darba tiesību principiem, tajā skaitā, nav nodrošinājušas precīzu darba laika uzskaiti un atbilstošu virsstundu samaksu.

1.1. Normatīvais regulējums

Darba laika organizācija

Izglītības iestāžu pedagoģiskā personāla darba organizācijas, samaksas un uzskaites kārtību reglamentē speciālie normatīvie akti – MK noteikumi par pedagogu darba samaksu¹⁴ un par valsts budžeta mērķdotācijas izlietošanu¹⁵.

Pedagogu darba organizācijas normatīvais regulējums neatbilst vispārējām darba tiesību normām.

¹⁴ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi".

¹⁵ MK 22.12.2009. noteikumi Nr.1616 (spēkā līdz 31.08.2016.) un 05.07.2016. noteikumi Nr.447 (spēkā no 01.09.2016.) "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs".

Saskaņā ar minētajiem MK noteikumiem:

- ☑ mēneša algas likmei¹⁶ atbilstošā pedagoga slodze ir 30 stundas nedēļā¹⁷; vispārējās izglītības pedagogu slodzē ietilpst mācību stundas un fakultatīvās nodarbības, to sagatavošana, skolēnu rakstu darbu labošana, konsultācijas un darbs ar izglītojamajiem, klases audzināšana, metodiskais darbs, projektu vadība un citas ar skolas attīstību saistītas darbības;
- ☑ pedagoga darba slodze jeb tarificēto stundu skaits nedēļā, neskaitot promesoša pedagoga aizvietošanu, nedrīkst pārsniegt Darba likumā noteikto normālo nedēļas darba laiku – 40 stundas nedēļā¹⁸.

Vairāku amatu veicējiem izglītības iestādēs saskaņā ar normatīvajā aktā noteikto ir atļauts strādāt vairāk nekā 40 darba stundas nedēļā – izglītības iestāžu direktori, viņu vietnieki, struktūrvienību vadītāji, izglītības metodiķi, sporta organizatori, bibliotekāri u.c. papildus pilnas slodzes amata pienākumiem var veikt pedagoģisko darbu līdz septiņām stundām nedēļā, saņemot papildu samaksu¹⁹.

IZM informēja²⁰:

Pedagogu darba samaksas noteikumi nosaka amatus, kuri papildus sava amata pienākumiem var veikt citu pedagoģisko darbu līdz septiņām stundām nedēļā, saņemot par to papildu samaksu (..) [šī norma] tika iekļauta, lai pedagogiem, ieņemot minētos amatus, būtu iespēja nezaudēt mācību priekšmeta skolotāja profesionālās iemaņas, kā arī uzturēt tiešu, nepastarpinātu saikni ar izglītojamajiem.

Minētajiem pedagogu amatiem darba slodze, kas atbilst vienai mēneša darba algas likmei, ir 40 darba stundas nedēļā²¹. Papildus sava amata pienākumiem veicot citu pedagoģisko darbu, piemēram, mācot kādu mācību priekšmetu, tas tiek darīts apmaksātā administratīvā darba laikā.

¹⁶ MK noteikumu atļautā zemākā piemērojamā likme par slodzi ir 680,00 euro.

¹⁷ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 32.1.apakšpunkts.

¹⁸ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 34.punkts.

¹⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 13.punkts.

²⁰ 04.07.2018. vēstule Nr.4-10e/2018/2333 "Par ministrijas skaidrojumu".

²¹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 (spēkā no 01.09.2016.) "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 3.pielikums.

(..) par darba laiku, ko skolas direktors nostrādā kā mācību priekšmeta skolotājs, viņš saņem papildu samaksu (Darba likuma izpratnē atbilstošu piemaksu²²).

Respektīvi, lai gan likumdevējs noteiktām skolu darbinieku grupām atļauj strādāt vairāk par pilnas slodzes 40 stundām nedēļā, šīs stundas netiek uzskatītas par virsstundām, bet tikai par papildu darbu.

Tomēr normatīvajā aktā²³ nav reglamentēts 30 darba stundās jeb pedagoga amata likmē iekļaujamo stundu sadalījums MK noteikumos²⁴ minēto pienākumu veikšanai.

Izvērtējot izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestāžu darba organizācijas dokumentus – rīkojumus, tarififikācijas u.c. –, konstatēts, ka normatīvajos aktos noteiktie ierobežojumi nav ievēroti vismaz septiņu pašvaldību deviņpadsmit skolās²⁵. Turklāt normatīvajā aktā²⁶ noteikto darba nedēļas slodzi pārsniedz gan pedagogu, gan arī administratīvā un atbalsta personāla noslodze (skatīt arī nodaļu “Piemaksu noteikšana”), piemēram:

- ☑ Auces novada Bēnes vidusskolas tarififikācijā²⁷ darbiniecei norādītas 40 darba stundas kā direktora vietniecei, 0,1 likme jeb 4 stundas kā izglītības metodikim un vēl 7 stundas kā vispārējās vidējās izglītības skolotājam, vadot vācu valodas stundas 11.klasē un sociālo zinību stundas 5.klasē;
- ☑ Kocēnu novada Kocēnu pamatskolā darbiniecei tarifificēta²⁸ pilna slodze jeb 40 stundas kā direktora vietniecei un 7 stundas kā latviešu valodas un literatūras skolotājai; vienlaikus noteikta²⁹ piemaksa 240,00 euro par papildu

Tiesību aktos noteiktā
maksimālā darba laika
ievērošana skolās

Pašvaldību izglītības iestādēs
netiek ievēroti pedagogu
darba organizācijas
normatīvi.

²² Darba likuma 65.panta pirmā daļa.

²³ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”.

²⁴ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 32.1.apakšpunkts.

²⁵ Auces novada Auces vidusskolā un Bēnes vidusskolā, Burtnieku novada Burtnieku Ausekļa pamatskolā, Ēveles pamatskolā un Rencēnu pamatskolā, Kocēnu novada Kocēnu pamatskolā un Rubenes pamatskolā, Krimuldas novada Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskolā un Krimuldas vidusskolā, Krustpils novada Brāļu Skrindu Atašienes vidusskolā, Krustpils pamatskolā, Sūnu pamatskolā un Variešu sākumskolā, Salas novada Salas vidusskolā un Biržu pamatskolā, Vecumnieku novada Stelpes pamatskolā, Skaistkalnes vidusskolā, Valles vidusskolā un Vecumnieku vidusskolā.

²⁶ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”.

²⁷ Bēnes vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarififikācija Nr.1, 01.09.2017.

²⁸ Kocēnu pamatskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarififikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

²⁹ Kocēnu pamatskolas direktora 01.09.2017. rīkojums Nr.2.1/29/b “Par papildu pedagoģiskā darba veikšanu”.

darbu 4 stundas nedēļā 8.klases audzināšanai un par projekta vadīšanu;

- ☑ Krustpils novada Brāļu Skrindu Atašienes vidusskolā darbiniecei tarificētas³⁰ kopā 50,89 stundas nedēļā: no mērķdotācijas 31,39 stundas kā vispārējās pamatizglītības skolotājam un 1,5 stundas kā interešu izglītības skolotājam, no pašvaldības budžeta 0,3 slodzes (12 stundas) kā izglītības iestādes bibliotekāram un 0,15 slodzes (6 stundas) kā internāta skolotājam;
- ☑ Salas novadā pedagogs strādā³¹ četrās izglītības iestādēs kā vispārējās vidējās izglītības skolotājs, interešu izglītības skolotājs, pirmsskolas sporta skolotājs un sporta treneris kopā 63,635 stundas nedēļā;
- ☑ Salas novadā darbiniecei tarificētas³² 0,65 slodzes (26 stundas) kā direktora vietniecei un papildus 14,024 stundas kā skolotājam; vēl divās skolās darbiniece strādā³³ kopā 7,949 stundas, tādējādi pārsniedzot noteikto darba nedēļas slodzi attiecīgajai amatu grupai.

Tāpat skolu vadītāji ir arī pašvaldības deputāti un pilda citus amatus. Piemēram, Krustpils novada Krustpils pamatskolas direktore līdztekus normatīvajā aktā noteiktajai atļautajai slodzei strādā kā domes deputāts un kā amatpersonu vērtēšanas komisijas loceklis.

Izvērtējot IZM iesniegto informāciju par 649 izglītības iestāžu 22 687 darbiniekiem, tajā skaitā 19 178 pedagogiem un 3509 skolu vadības un atbalsta personāla darbiniekiem, konstatēts:

³⁰ Brāļu Skrindu Atašienes vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.6, pašvaldības finansējums, 01.09.2017.; vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.; interešu izglītības pedagogu tarifikācija Nr.4, interešu izglītības mērķdotācija, 01.09.2017.

³¹ Salas vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.; Salas novada pirmsskolas izglītības iestādes “Ābelīte” pirmsskolas pedagogu tarifikācija Nr.2, pašvaldības finansējums (pirmsskola), 01.09.2017.; Sūnu pamatskolas pedagoģisko darbinieku tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017. un pašvaldības sniegtā informācija.

³² Salas vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

³³ Biržu internātpamatskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017. un Biržu pamatskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.2, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

- ☑ 9,1% darbinieku strādā divās un vairāk izglītības iestādēs;
- ☑ 39,2% pedagogu strādā līdz 30 stundām nedēļā, vēl 16,4% strādā 30 – 35 stundas nedēļā un 39,7% strādā 35 – 40 stundas nedēļā;
- ☑ 4,7% atlasē iekļauto pedagogu strādā vairāk nekā MK noteikumos atļautās 40 stundas nedēļā;
- ☑ arī 4,2% no atlasē iekļautajiem skolu vadības un atbalsta personāla pārstāvjiem strādā vairāk nekā MK noteikumos paredzētās 47 stundas nedēļā.

Lai gan Darba likumā ir paredzētas darbinieka tiesības veikt blakus darbu, ir noteiktas arī pamata darba devēja tiesības to ierobežot, kā arī darbinieka blakus darbu neakceptēt, to attiecīgi pamatojot³⁴.

Tomēr esošā izglītības iestāžu darba organizācijas sistēma neļauj skolu vadītājiem gūt pilnīgu informāciju par pedagogu nodarbinātību citās izglītības iestādēs.

Vairāku skolu vadītāji revidentiem puda viedokli³⁵, ka tādējādi tiek traucēts pedagogu darbs pamata darba vietā.

Valsts kontroles revidentu ieskatā pilnīgu un precīzu informāciju pamatotu lēmumu pieņemšanai skolu vadītājiem iespējams nodrošināt, izmantojot uzskaites rīku VIIS. Tajā, ievērojot personas datu aizsardzības prasības, iespējams norādīt, kādu pedagoģiskā darba apjomu (stundās) darbinieks veic ārpus konkrētās izglītības iestādes.

IZM puda viedokli³⁶, ka:

Personas datu aizsardzības prasības neļauj VIIS iekļaut funkcionalitāti, kas nodrošinātu skolas direktoram informāciju par pedagogu darba vietām ārpus konkrētās izglītības iestādes; pedagoga blakus darbs ir iestādes vadītāja un pedagoga starpā risināms jautājums.

VIIS nav paredzēta iespēja iekļaut šādu kontroli, jo tarifikāciju sagatavošanas gaitā pastāvīgi tiek veiktas izmaiņas ilgākā laika periodā.

³⁴ Darba likuma 91. un 92.pants.

³⁵ Piemēram, Valsts kontroles un Salas novada pašvaldības 20.02.2018. intervijas protokols.

³⁶ Valsts kontroles un IZM 22.05.2018. intervijas protokols.

Darba laika uzskaitē

Pedagogu nostrādāto darba laiku uzskaitē, veidlapā tarificētās un nostrādātās stundas atzīmējot ar burtu "T"³⁷.

Tāpat noteikts, ka samaksa par promesoša pedagoga aizvietošanu veicama, piemērojot stundu atalgojumu³⁸.

Rezumējot speciālo normatīvo aktu izpratni par izglītības iestāžu pedagogiskā personāla darba organizācijas reglamentāciju, revidenti secina, ka virs normālā darba laika nostrādātās stundas, aizvietojojam kolēģus vai vadot mācību stundas, netiek uzskatītas par virsstundām.

Iepriekš minētā darba organizācijas un samaksas kārtība revidentu ieskatā ir mazāk labvēlīga pedagogiem salīdzinājumā ar citiem darbiniekiem vispārējās darba tiesību normās noteikto normālā darba laika un virsstundu darba organizēšanu, samaksu un uzskaiti³⁹. Tajā skaitā Darba likumā darba devējam ir noteikts pienākums:

- ✓ veikt precīzu nostrādāto stundu uzskaiti, atsevišķi norādot nostrādātās virsstundas;
- ✓ par virsstundu darbu noteikt piemaksu ne mazāk kā 100 % apmērā no darbinieka algas likmes.

Izvērtējot revīzijas izlasē iekļauto desmit pašvaldību 32 izglītības iestāžu darba laika uzskaites dokumentus, konstatēts, ka darba laika uzskaites tabeļās norādītā informācija ir atšķirīga un vairākos gadījumos neatbilst normatīvajam regulējumam (*skatīt 4.tabulu*):

- ✓ lai gan normatīvi to neparedz, 24 no 32 izglītības iestādēm tabeļās tiek uzskaitīti mēnesī tarificēto stundu skaits vai kopā nostrādāto stundu skaits;
- ✓ tikai 11 izglītības iestāžu tabeļās tiek norādīts stundu skaits, kas nostrādāts, aizvietojojam prombūtnē esošus kolēģus;
- ✓ septiņu izglītības iestāžu tabeļās tiek norādīts nevis normatīvajā aktā⁴⁰ paredzētais apzīmējums "T", bet faktiski dienā nostrādāto stundu skaits, vairākās izglītības iestādēs tabeļās tiek norādīts dažiem amatiem apzīmējums "T", bet citiem – faktiskais stundu skaits;

Izglītības iestādēs īstenotā darba laika uzskaitē neatbilst katra darbinieka faktiski nostrādāto laiku, neļaujot identificēt nostrādātās virsstundas.

Darba laika uzskaites
atbilstība normatīvajam
regulējumam

³⁷ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 40.punkts.

³⁸ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 20. un 21.punkts.

³⁹ Darba likuma 68., 131., 136., 137.pants.

⁴⁰ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 40.punkts.

- ☑ vienpadsmit izglītības iestādes darba laika uzskaitē norāda “T” par visām mēneša darba dienām, bet 15 skolas – tikai par tām dienām, kad katrs pedagogs ir strādājis;
- ☑ lai gan deviņas izglītības iestādes tabelēs ir iekļāvušas aili virsstundu uzskaitē, šī aile netiek aizpildīta nevienā iestādē.

4.tabula

Darba laika uzskaitē revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēs

Izglītības iestāde	Tabelē norādīts mēnesī nostrādātais kopējais stundu skaits	Tabelē norādīts mēnesī tarificētais stundu skaits	Tabelē norādīts mēnesī nostrādātais aizvietoto stundu skaits	Tabelē norādīts “T” vai stundu skaits (h)	Tabelē norādīts “T” par visām mēneša darba dienām	Tabelē iekļauta aile “virsstundas”
Auces vidusskola	nav	nav	ir	T	jā	nav
Bēnes vidusskola	nav	nav	ir	T	nē	nav
Rencēnu pamatskola	nav	nav	nav	T	nē	nav
Ēveles pamatskola	nav	nav	nav	T	nē	nav
Burtnieku Ausekļa vidusskola	nav	nav	nav	T	jā	nav
Matīšu pamatskola	nav	nav	nav	T	nē	nav
Jura Neikena Dikļu pamatskola	ir	ir	nav	T (direktoram h)	nē	ir
Jaunburtnieku pamatskola	ir	ir	nav	T	nē	ir
Kocēnu pamatskola	ir	ir	nav	T	nē	ir
Rubenes pamatskola	ir	ir	nav	T (direktoram, direktora vietniekam h)	nē	ir
Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskola	ir	ir	ir	T	jā	nav
Bebru pamatskola	ir	ir	nav	T	jā	ir
Pērses sākumskola	ir	ir	nav	T	jā	nav
Krimuldas vidusskola	nav	ir	ir	T	nē	ir
Garlība Merķeļa pamatskola	ir	ir	nav	T	nē	ir
Krustpils pamatskola	ir	ir	nav	T (direktoram T/h)	nē	nav
Brāļu Skrindu Atašienes vidusskola	ir	ir	nav	h	n/a	nav
Mežāres pamatskola	ir	ir	nav	h (direktoram T/h)	n/a	nav
Sūnu pamatskola	ir	ir	nav	T (direktoram T/h)	nē	nav
Variešu sākumskola	ir	ir	nav	T/h (direktoram h)	n/a	nav
Vīpes pamatskola	ir	ir	nav	h (direktoram T/h)	n/a	nav
Ķeguma komercnovirziena vidusskola	ir	ir	ir	T/h	nē	nav
Birzgales pamatskola	ir	ir	ir	h	n/a	nav
Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola	ir	ir	nav	T	jā	nav
Mazzalves pamatskola	ir	ir	ir	T	jā	ir
Salas vidusskola	ir	ir	ir	T	jā	nav
Biržu pamatskola	ir	ir	ir	T	jā	nav
Vecumnieku vidusskola	ir	ir	ir	h	n/a	nav
Mīsas vidusskola	ir	ir	ir	T	nē	ir
Stelpes pamatskola	ir	ir	nav	T	jā	nav
Skaistkalnes vidusskola	nav	nav	nav	T	nē	nav
Valles vidusskola	nav	nav	nav	T	jā	nav

No iepriekš minētā revidenti secina, ka izglītības iestādēs saskaņā ar normatīvo regulējumu pastāvošā darba laika uzskaites sistēma nekalpo vispārējos tiesību aktos paredzēto principu ievērošanai, respektīvi,

darba devējam jāiegulda papildus darbs, lai precīzi uzskaitītu katra darbinieka nostrādāto laiku, tajā skaitā atsevišķi norādot virsstundas.

Vienlaikus pat viena novada ietvaros darba laika uzskaitē izglītības iestādēs ir organizēta atšķirīgi, piemēram:

- ☑ Auces novada Auces vidusskolas tabelēs “T” tiek norādīts par visām mēneša darba dienām, bet Bēnes vidusskolā – tikai par tām dienām, kad pedagogs strādājis;
- ☑ Krimuldas novada Krimuldas vidusskolā darba laika uzskaitē tiek norādītas stundas par prombūtnē esošu kolēģu aizvietošanu, bet Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskolā – netiek; arī Neretas novada Mazzalves pamatskolā tiek uzskaitītas stundas par aizvietošanu, bet Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā – netiek;
- ☑ Vecumnieku novadā trijās izglītības iestādēs darba laika tabelēs tiek norādītas mēnesī tarificētās un kopā nostrādātās stundas, tikai divās – stundas par aizvietošanu, četrās – norādīts “T”, kā to paredz normatīvais akts, turklāt divās no tām – “T” norādīts tikai par dienām, kad pedagogs strādājis;
- ☑ Ķeguma novada Ķeguma komercnovirziena vidusskolā darba laika uzskaitē tiek norādīts “T”, bet Birzgales pamatskolā – faktiski nostrādātās stundas.

Tomēr darba laika uzskaitē pielietojamais apzīmējums “T” rada nepieciešamību skolu lietvežiem vai citiem darbiniekiem veikt papildu darbu, uzskaitot katra darbinieka faktiski nostrādātās stundas. Piemēram, Vecumnieku vidusskolā tiek veikta abu veidu uzskaitē – gan norādot tabelēs “T”, gan arī uzskaitot katrā dienā faktiski nostrādātās stundas.

Auces novadā programmatūras nepilnību dēļ pedagogiem, kuri strādā vairākus tarificētos darbus un kuriem katrā amatā darba laika uzskaitē tiek norādīts apzīmējums “T”, tiek uzskaitīts nepamatots nostrādāto dienu un stundu skaits; piemēram, pedagogam tarificēti četri amati – interešu izglītības skolotājs, pedagogs kompetenču izglītībai, speciālās izglītības skolotājs, vispārējās vidējās izglītības skolotājs –, kā rezultātā uzrādītas⁴¹ 2017.gada septembrī–novembrī nostrādātas 362,25–391,50 stundas mēnesī un 2017.gada decembrī–2018.gada maijā 244,50–284,25 stundas mēnesī.

Valsts kontroles revidentu ieskatā normatīvajam regulējumam ir jābūt skaidram, precīzi reglamentējot pedagogu darba organizāciju, tajā

⁴¹ Personīgais konts darba attiecībām. Taksācijas gads: 2017. un 2018.

skaitā darba laika uzskaiti un samaksu, un saskaņojot to ar citās tiesību normās noteikto.

Turklāt jānodrošina, ka pašvaldības mērķdotācijas līdzekļus izlieto atbilstoši tiesību aktiem, tajā skaitā atbilstoši darba tiesību normām organizējot, uzskaitot un samaksājot pedagogiem par nostrādātajām virsstundām.

Ņemot vērā minēto, pašvaldībām un to izglītības iestādēm jāpilnveido iekšējās kontroles, lai nodrošinātu darba tiesības reglamentējošajos normatīvajos aktos noteikto ierobežojumu un principu ievērošanu gan darba laika organizācijā, tas ir, plānojot darbinieku slodzi darba nedēļas ietvaros, gan arī darba laika uzskaitē nolūkā nodrošināt normatīviem atbilstošu pedagogu atlīdzību.

1.2. Par tiesību normu satversmību

Darba likumā noteiktais vispārējais regulējums par darba laiku, kas pārsniedz normālo darba laiku, jeb virsstundu darba apmaksas noteikumiem paredz, ka darbinieks par virsstundu darbu saņem piemaksu ne mazāk kā 100 % apmērā no viņam noteiktās stundas algas likmes⁴². Turklāt normatīvais regulējums nosaka⁴³, ka virsstundu darbs ir pieļaujams, ja darbinieks un darba devējs par to vienojušies rakstveidā.

MK 2016.gada 5.jūlija noteikumi Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" nosaka, ka pedagoga darba slodze – kopējais tarifcēto stundu skaits nedēļā – nedrīkst pārsniegt Darba likumā noteikto normālo nedēļas darba laiku – 40 stundas nedēļā, neskaitot promesoša pedagoga aizvietošanu⁴⁴. Samaksai par promesoša pedagoga aizvietošanu pedagogam piemēro stundu atalgojumu⁴⁵ atbilstoši vienas darba stundas likmei, kura aprēķināta saskaņā ar Darba likumu⁴⁶. Tomēr noteikumi neparedz iespējamo virsstundu apmaksu dubultā apmērā.

Tādējādi attiecībā uz pedagogiem, kuri promesoša pedagoga aizvietošanas nolūkā strādā ilgāk par normālo darba laiku, ir noteikts izņēmums no vispārējā darba tiesību regulējuma. Šis izņēmums ir pedagogiem mazāk labvēlīgs, jo par virsstundu darbu paredz viņiem

Normatīvo aktu izstrādātājs nav noteicis leģitīmu mērķi pedagogu darba slodzes ierobežojumu ietveršanai pedagogu darba organizācijas regulējumā, tādējādi rīkojoties pretēji Satversmei.

⁴² Darba likuma 68.panta pirmā daļa.

⁴³ Darba likuma 68.panta otrā daļa.

⁴⁴ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 34.punkts.

⁴⁵ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 20.punkts.

⁴⁶ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 21.punkts (redakcijā, kas stājas spēkā 2018.gada 1.septembrī).

samaksu atbilstoši normālā darba laika likmei, bet neparedz tiesības uz piemaksu 100 % apmērā no viņam noteiktās stundas algas likmes.

Satversmes 91.pants noteic, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.

Pārskatītās Eiropas Sociālās hartas 4.pants noteic, ka visiem strādājošajiem ir tiesības uz taisnīgu atalgojumu. Latvija, 2013.gada 26.martā ratificējot Hartu, ir apņēmusies uzskatīt par saistošu arī Hartas 4.panta 2.punktu. Saskaņā ar to Latvija ir apņēmusies atzīt strādājošo tiesības uz paaugstinātu atalgojumu par virsstundu darbu ar izņēmumiem atsevišķos gadījumos. Eiropas Padomes Eiropas Sociālo tiesību komiteja, skaidrojot Hartas saturu, ir norādījusi, ka darbs ārpus normālā darba laika prasa vairāk pūles no darbinieka puses un tādēļ tām ir jābūt atbilstoši atlīdzinātām. Līdz ar to darbiniekiem ir tiesības ne tikai saņemt samaksu par virsstundu darbu, bet saņemt to lielākā apmērā, nekā normālā darba samaksa.

Satversmes tiesa ir atzinusi⁴⁷, ka tiesiskās vienlīdzības princips pieļauj diferencētu pieeju, ja tā demokrātiskā sabiedrībā ir attaisnojama.

Izvērtējot kādas normas atbilstību Satversmes 91.panta pirmajam teikumam, nepieciešams noskaidrot:

- ☑ vai personas (personu grupas) atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos;
- ☑ vai norma paredz atšķirīgu attieksmi;
- ☑ vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips.

Darbinieki, kuri saņem samaksu par virsstundu darbu saskaņā ar Darba likuma 68.panta pirmo daļu, un pedagogi, kuri saņem samaksu par virsstundu darbu saskaņā ar MK 2016.gada 5.jūlija noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 20.punktu, ir uzskatāmas par personu grupām, kas attiecībā uz virsstundu darbu atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, jo veic darbu, kas pārsniedz normālo darba laiku – 40 stundas nedēļā. Savukārt MK 2016.gada 5.jūlija noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 20.punkts paredz atšķirīgu attieksmi pret pedagogiem attiecībā uz kompensāciju par virsstundu darbu, t.i., par stundām, kas tiek strādātas virs normālā darba laika.

⁴⁷ Skatīt, piemēram, Satversmes tiesas 2010.gada 2.februāra spriedumu lietā Nr.2009-46-01 http://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2016/02/2009-46-01_Spriedums.pdf

Secinot, ka attieksme pret personām, kas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, ir atšķirīga, ir jāizvērtē, vai šāda atšķirīga attieksme ir attaisnojama, proti, vai tā ir noteikta ar leģitīmu mērķi un vai tā atbilst samērīguma principam.

Pamattiesības var ierobežot tikai tad, ja ar to tiek sasniegts kāds no Satversmes 116.pantā minētajiem leģitīmajiem mērķiem. Proti, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību⁴⁸.

MK 2016.gada 5.jūlija noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija) nesatur informāciju par noteikumu 20.punkta normas mērķi. Šāds mērķis nav atrodams arī citos publiski pieejamos resursos.

IZM informēja⁴⁹:

IZM, izstrādājot Pedagogu darba samaksas noteikumu projektu, 34.punktā bija iekļāvusi tikai teikuma pirmo daļu⁵⁰, taču palīgteikumu⁵¹ iekļāva pēc Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības un Latvijas izglītības vadītāju asociācijas iebildumiem, par izglītības procesa nodrošināšanas neiespējamību gadījumos, kad ir jāaizvieto promesoši pedagogi skolās, kurās ir optimāli nokomplektēts pedagogu sastāvs.

IZM, izprotot situāciju par faktisko pedagoģiskā darba organizāciju pedagoga prombūtnes laikā, kad pedagogam palielinās darba intensitāte, nevis nostrādāto darba stundu skaits, piekrita, ka novadītais stundu skaits var pārsniegt 40 akadēmiskās stundas nedēļā. Jāņem vērā, ka situācijā, kad pedagogam jau ir noteikta liela slodze (tuvu 40 akadēmiskajām stundām nedēļā), cita pedagoga aizvietošana var tikt organizēta tikai divās klasēs paralēli, mācību stundas vadot divās klasēs vienlaicīgi, jo izglītības process ir jāīsteno audzēkņiem pieejamā laikā. Šī normatīvā regulējuma mērķis ir nodrošināt mācību procesa nepārtrauktību, pedagoga prombūtnes laikā

⁴⁸ Skatīt, piemēram, Satversmes tiesas 2009.gada 15.aprīļa sprieduma lietā Nr.2008-36-01 "Par likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta otrās daļas vārdu "daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas" un pārejas noteikumu 7.punkta un likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta otrās daļas pirmā teikuma un pārejas noteikumu 40.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam" 12.punktu.

⁴⁹ 05.07.2018. vēstule Nr.4-10e/2018/2333 "Par ministrijas skaidrojumu".

⁵⁰ Valsts kontroles revidentu ievietota atsauce: "Pedagoga darba slodze – kopējais tarifcēto stundu skaits nedēļā – nedrīkst pārsniegt Darba likumā noteikto normālo nedēļas darba laiku – 40 stundas nedēļā".

⁵¹ Valsts kontroles revidentu ievietota atsauce: "neskaitot promesoša pedagoga aizvietošanu".

turpinot izglītības programmas īstenošanu un audzēkņu drošības (pieskatīšanas) pasākumus.

Šādā situācijā ministrijas ieskatā būtu diskutējams jautājums par to, vai šīs stundas ir jāapmaksā dubultā.

Ja pedagogam, aizvietojot citu pedagogu, faktiski palielinās nostrādāto astronomisko darba stundu skaits, tad ministrijas ieskatā virsstundu darbs būtu jāapmaksā vai jākompensē atbilstoši Darba likuma⁵² prasībām, taču jāņem vērā, ka izglītības iestādes vadītāja pienākums ir gan plānot izglītības iestādes darbu, gan lietderīgi izmantot piešķirtos valsts budžeta līdzekļus, līdz ar to ir jāveic viss iespējamais, lai šīs darba stundas noteiktu tiem pedagoģiskajiem darbiniekiem, kuriem ir mazākas slodzes vai ir jānokomplektē nepieciešamais personāls. Gan Eiropas fondu piešķirtais finansējums, gan valsts budžeta finansējums ir veidots tā, ka noteiktais stundu skaits tiek apmaksāts vienu reizi, līdz ar to iestādes vadītājam ir jāatrod "brīvi" finanšu līdzekļi, no kuriem šādos gadījumos apmaksāt virsstundu darbu.

Vēršam uzmanību, ka Pedagogu darba samaksas noteikumi nosaka, ka samaksai par mācību stundām vai nodarbībām pedagogam (izņemot pedagogus šo noteikumu 3. un 4. punktā minētajās izglītības iestādēs), kas ne ilgāk kā mēnesi aizvietojis slimības vai citu iemeslu dēļ promesošu pedagogu, piemēro stundu atalgojumu⁵³. Ja aizvietošana turpinās ilgāk par mēnesi, atalgojumu pedagogam maksā, sākot ar pirmo aizvietošanas dienu, par visām faktiski nostrādātajām darba slodzes stundām šo noteikumu 16. un 17.punktā minētajā kārtībā [tarificējot]. Līdz ar to samaksai par stundām uz rīkojuma pamata ir attaisnojums tikai gadījumos, kad ir jāaizvieto promesošs pedagogs vai jāveic vakancē norādītais darbs, kas nepārsniedz vienu mēnesi.

Tātad normatīvā regulējuma, kas neatrunā pedagogu tiesības, promesoša pedagoga aizvietošanas nolūkā strādājot virsstundas, saņemt piemaksu par virsstundu darbu, mērķis saskaņā ar IZM sniegto informāciju ir mācību procesa nepārtrauktības nodrošināšana, pedagoga prombūtnes laikā turpinot izglītības programmas īstenošanu un audzēkņu drošības (pieskatīšanas) pasākumus.

Valsts kontroles ieskatā šis mērķis ir atzīstams par leģitīmu tikai tiktāl, cik tas attiecas uz normatīvajos aktos paredzēto iespēju pedagogiem strādāt vairāk par 40 stundām nedēļā, jo tas ir vērsts uz Satversmes

⁵² Darba likuma 68.pants un 136.panta 10.daļa.

⁵³ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 20.punkts.

112.pantā noteikto tiesību uz izglītību un pamatizglītības obligātuma nodrošināšanu. Savukārt attiecībā uz samazināto apmaksu par faktiski veikto virsstundu darbu šis mērķis nav atzīstams par leģitīmu, jo normatīvais regulējums nekādi neveicina tā sasniegšanu. Gluži pretēji – piemaksas neparedzēšana par virsstundu darbu drīzāk demotivē pedagogus uzņemties promesoša pedagoga aizvietošanu un nodrošināt mācību procesa nepārtrauktību. Līdz ar to šāds normatīvais regulējums ir pretrunā Satversmes 91.pantam.

Turklāt MK 2016.gada 5.jūlija noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 20.punkta atbilstība Satversmes 91.pantam ir vērtējama kopsakarā ar Satversmes 107.pantu. Satversmes 107.pants noteic, ka “ikvienam darbiniekam ir tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, kas nav mazāka par valsts noteikto minimumu, kā arī tiesības uz iknedēļas brīvdienām un ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu”. No Satversmes 107.panta izriet, ka ikvienam darbiniekam ir tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, tostarp ir tiesības uz atbilstošu atlīdzību par virsstundu darbu.

Speciālajā normatīvajā regulējumā neparedzot tiesības pedagogiem, kuri promesoša pedagoga aizvietošanas nolūkā strādā virsstundas, saņemt piemaksu par virsstundu darbu, tiek ierobežotas viņu Satversmes 107.pantā nostiprinātās pamattiesības attiecībā uz veiktajam darbam atbilstošu darba samaksu.

Satversmes tiesa ir atzinusi⁵⁴, ka pamattiesības noteiktos gadījumos var tikt ierobežotas, taču ierobežojumam:

- ☑ ir jābūt noteiktam ar likumu;
- ☑ ir jābūt ar leģitīmu mērķi;
- ☑ ir jāatbilst samērīguma principam, proti, izraudzītajiem līdzekļiem ir jābūt samērīgiem ar ierobežojuma leģitīmo mērķi.

MK 2016.gada 5.jūlija noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” noteiktā pamattiesību ierobežojuma mērķis ir analizēts jau vērtējot tā atbilstību Satversmes 91.panta kontekstā. Taču ne mazāk būtiski ir izvērtēt, vai tas ir noteikts ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu.

Satversmes tiesa ir secinājusi, ka Satversmē noteikto pamattiesību gadījumā “likums” var būt ne tikai parlamenta izdots akts, bet arī cits vispārsaistošs (ārējs) normatīvs akts, piemēram valdības noteikumi”⁵⁵.

⁵⁴ Skatīt, piemēram, Satversmes tiesas 2017.gada 10.februāra spriedumu lietā Nr.2016-06-01 http://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2016/04/2016-06-01_Spriedums.pdf

⁵⁵ Satversmes tiesa. 2002-01-03. 20.05.2002. Secinājumu daļa.

Vienlaikus Satversmes tiesa ir norādījusi, ka “likumam pietiekami skaidri jānosaka kompetentām institūcijām doto pilnvaru apjoms un to īstenošanas veids, ņemot vērā noteiktā līdzekļa leģitīmo mērķi, lai sniegtu indivīdam adekvātu aizsardzību pret patvaļīgu iejaukšanos. Tiesību normai, ar kuru likumdevējs pilnvaro MK noregulēt Satversmē noteikto personas pamattiesību īstenošanas kārtību vai ierobežojumus šo tiesību īstenošanai, ir jābūt skaidrai un precīzai”⁵⁶.

Normas, kas neparedz tiesības pedagogiem, kuri promesoša pedagoga aizvietošanas nolūkā strādā virsstundas, saņemt piemaksu par virsstundu darbu, ir pieņemtas ar MK 2016.gada 5.jūlija noteikumiem Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”. Šie noteikumi ir izdoti saskaņā ar Izglītības likuma 14.panta 16. un 22.punktā MK doto deleģējumu. Šis deleģējums paredz noteikt pedagogu darba samaksas kārtību un darba samaksas lielumu, tajā skaitā zemāko pedagoga mēnešalgas likmi, kā arī noteikt pedagogu darba slodzes lielumu. Valsts kontroles ieskatā tas ne tikai nesatur deleģējumu MK noteikt pamattiesību ierobežojumu, bet arī neparedz ierobežojumu mērķi un apjomu.

Līdz ar to pastāv pamats uzskatīt, ka MK 2016.gada 5.jūlija noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 20.punkts paredz pamattiesību ierobežojumu, kas nav pieņemts pienācīgā kārtā un tādējādi ir pretrunā Satversmes 107.pantam.

Vienlaikus vēlamies norādīt: lai gan pretrunīgu tiesību normu gadījumā katras konkrētās situācijas risināšanai būtu iespējams izmantot juridiskās tehnikas paņēmienus un piemērot Darba likumā paredzēto regulējumu, tiesību teorijā ir atzīts⁵⁷, ka pretrunīgas tiesību normas ietekmē tiesiskā regulējuma efektivitāti, sarežģī tiesību normu izmantošanu un var aizskart personu tiesības. To apliecina arī revīzijā konstatētais – pašvaldības un to izglītības iestādes nepiemēro Darba likuma tiesību normas attiecībā uz pedagogu nostrādātajām virsstundām.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu pedagogu darba samaksas reglamentācijas saskaņotību ar vispārējiem darba tiesības regulējošiem normatīvajiem aktiem, IZM:

- ☑ novērst iespējamo normatīvā regulējuma neatbilstību Satversmei;

⁵⁶ Satversmes tiesa. 2002-01-03. 20.05.2002. Secinājumu daļa un Satversmes tiesa. 2005-03-0306. 21.11.2005. 10.punkts.

⁵⁷ J.Neimanis, Ievads tiesībās, Rīga : J. Neimanis, 2004, 163.lpp.

- ☑ pilnveidot pedagogu darba samaksas sistēmu, tajā skaitā paredzot ar vispārējām tiesību normām saskaņotu darba laika uzskaiti.

Lai nodrošinātu darba tiesības reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem atbilstošu pedagogu darba organizāciju un darba laika uzskaiti, pašvaldībām uzlabot iekšējās kontroles pār to pārziņā esošo izglītības iestāžu darba organizāciju, novēršot neatbilstības esošajam regulējumam, tajā skaitā, bet ne tikai, nodrošinot atsevišķu katra darbinieka nostrādāto stundu, stundu par aizvietošanu, virs normālā darba laika nostrādāto stundu, respektīvi, virsstundu uzskaiti.

2. Izglītības un zinātnes ministrijas loma pedagogu darba samaksas organizācijā

IZM kā valsts izglītības politiku īstenojošā institūcija un nozares normatīvo aktu iniciators ar tās rīcībā esošajiem resursiem ilgākā laika posmā ir mēģinājusi izveidot uz pedagogu personīgo ieguldījumu un darba intensitāti balstītu darba samaksas sistēmu, tajā skaitā, ir izstrādājusi jomas normatīvo regulējumu, kas pastāvīgi tiek pilnveidots, ir izveidojusi programmrīku VIIS statistikas datu iegūšanai un izglītības iestāžu un pašvaldību darba atvieglošanai, plānojot skolotāju darba slodzi un samaksu, kā arī ir pilnveidojusi sistēmas uzraudzību. Tomēr IZM paveiktais darbs ir nepietiekams: sistēmā nepieciešami būtiski pilnveidojumi un uzlabojumi gan valsts, gan arī pašvaldību un to pārziņā esošo skolu līmenī, lai nodrošinātu pedagogu darba tiesību ievērošanu, kā arī ar IZM pārziņā esošo rīku palīdzību novērstu normatīvo aktu neievērošanu:

* izglītības iestāžu pedagogiskie darbinieki, ņemot vērā mērķdotācijas aprēķinu kārtību, par slodzi un algu no 1.septembra tiek informēti pat mēnesi pēc mācību gada sākuma, tas ir, pat ar divu mēnešu kavējumu, ņemot vērā Darba likumā noteikto darba devēja pienākumu par izmaiņām

darba nosacījumos informēt darbinieku vismaz mēnesi pirms izmaiņu spēkā stāšanās;

* IZM izveidotajā VIIS ietilpstošais rīks skolotāju algu aprēķināšanai (tarifikācijas) neietver kontroles normatīvajos aktos noteikto kritēriju ievērošanā, tādējādi pašvaldību izglītības iestādes vadītāju un atbalsta personāla algošanai izlieto lielāku līdzekļu daļu, nekā to pieļauj normatīvie akti.

2.1. Normatīvo aktu prasību ievērošana mērķdotācijas aprēķināšanā

Nesavlaicīga pedagogu informēšana

Saskaņā ar normatīvajā aktā noteikto:

- ☑ atbilstoši izstrādātiem kritērijiem IZM aprēķina normēto skolēnu skaitu⁵⁸ un katrai pašvaldībai paredzēto mērķdotāciju pedagogu darba samaksai un VSAOI⁵⁹;
- ☑ valsts budžeta mērķdotācijas aprēķināšanas vajadzībām izglītības iestādes un noteiktos gadījumos⁶⁰ pašvaldības līdz katra gada 5.septembrim ievada VIIS informāciju par izglītojamo skaitu mācību gada sākumā, tas ir, 1.septembrī⁶¹.

Katrai pašvaldībai paredzētās mērķdotācijas apmēru IZM aprēķina divas reizes gadā: katra gada septembrī laika periodam no 1.septembra līdz 31.decembrim un katra gada decembrī periodam no 1.janvāra līdz 31.augustam.

Mērķdotāciju aprēķina atbilstoši skolēnu skaitam izglītības iestādē 1.septembrī. Tomēr no izglītojamo skaita fiksēšanas 5.septembrī līdz

Skolotāji par slodzi un algas apmēru tiek informēti pat mēnesi pēc mācību gada sākuma, tādējādi neievērojot Darba likumā noteikto.

⁵⁸ Skolēnu skaits, kas aprēķināts, piemērojot palielinājuma vai samazinājuma koeficientus atbilstoši skolēnu skaitam noteiktās klašu grupās un apmācību veidam.

⁵⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 (spēkā no 01.09.2016.) "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" 6., 8.punkts.

⁶⁰ Par izglītojamo skaitu slimnīcās un sociālās aprūpes iestādēs, kas nodrošina ilgstoši slimojošo izglītošanu ārpus izglītības iestādes.

MK rīkojuma apstiprināšanai un informācijas sniegšanai pašvaldībām par aprēķināto summu paiet pat mēnesis: rīkojums par mērķdotācijas apmēru izdots 2016.gada 30.septembrī⁶² un 2017.gada 10.oktobrī⁶³.

Šādā situācijā pašvaldības un to izglītības iestādes vairumā gadījumu neievēro pedagoģisko darbinieku tiesības savlaicīgi uzzināt par darba apjoma un samaksas izmaiņām.

Respektīvi, darba devēji neievēro likumā noteikto darba devēja pienākumu rakstveidā vismaz vienu mēnesi iepriekš informēt darbiniekus par izmaiņām darba apjomā (likuma redakcijā – darba normās) un samaksā⁶⁴. Lai gan Darba likuma 62.pantā runāts par izmaiņām darba samaksas sistēmā, pedagogu darba samaksas sistēmai nemainoties, mainās vairāki būtiski tās elementi: no skolēnu skaita izglītības iestādē mācību gada sākumā ir atkarīgs skolas finansējums, klašu daudzums un lielums, līdz ar to arī pedagoga slodze. Tāpat skolas direktors ir tiesīgs paaugstināt darba algas likmi un noteikt piemaksas par darba intensitāti, papildu darbu.

LIZDA veiktā pētījumā⁶⁵ konstatēts, ka 70,8 % pedagogu jauno darba samaksu uzzina jau pēc mācību gada uzsākšanas: 57,6 % pēc 1.septembra, un 13,2 % algas dienā (septembra pēdējās dienās vai oktobra pirmajās divās nedēļās) vai pēc mērķdotācijas apstiprināšanas MK. Tikai 6,9 % aptaujāto pedagogu atzinuši, ka par darba slodzi un samaksu tiek informēti normatīvajos aktos noteiktā kārtībā vienu mēnesi iepriekš.

Situāciju spilgti ilustrē arī pedagogu paustie viedokļi⁶⁶:

Stājoties amatā tiek piedāvāta slodze; tikai pēc mēneša, kas jau ir nostrādāts, parakstot tarififikācijas lapu, izrādās, ka strādāju uz 0,7, iepriekš par to nepabrīdinot.

Pedagogi par šī mācību gada darba algu uzzina oktobrī, pāris dienas pirms algas ieskaitīšanas.

⁶¹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 (spēkā no 01.09.2016.) “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs” 4., 5.punkts.

⁶² MK 30.09.2016. rīkojums Nr.571 “Par mērķdotāciju sadalījumu pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestādēm no 2016.gada 1.septembra līdz 2016.gada 31.decembrim”.

⁶³ MK 10.10.2017. rīkojums Nr.562 “Par mērķdotāciju sadalījumu pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestādēm 2017.gadam”.

⁶⁴ Darba likuma 51.panta trešā daļa un 62.panta ceturrtā daļa.

⁶⁵ Pedagogu darba tiesības izglītības iestādēs. Pārskats par LIZDA pētījuma rezultātiem, 2017., 12. Informētība par prognozējamo darba algas likmi normatīvo aktu noteiktajā kārtībā, 55.–57.lpp.

⁶⁶ Pedagogu darba tiesības izglītības iestādēs. Pārskats par LIZDA pētījuma rezultātiem, 2017., 16. Pedagogu prakses gadījumi, kad ir konstatēti pedagoga darba tiesību pārkāpumi, 64.–65.lpp.

Pedagogi oktobra otrajā nedēļā tiek informēti, ka no septembra un turpmāk par slodzi saņems zemāko iespējamo likmi, un tikai likumā noteikto obligāto minimālo piemaksu.

Minētās situācijas risināšanā iesaistoties Tiesībsarga institūtam, IZM formāli norādījusi⁶⁷:

Atbilstoši Darba likuma 40.panta trešajai daļai darba līgumā ziņas par darba samaksas apmēru var aizstāt ar norādi uz attiecīgiem noteikumiem, kas ietverti normatīvajos aktos. Tādējādi var secināt, ka pedagogiem ir zināma normatīvajos aktos noteiktā pedagogu darba samaksas sistēma atbilstoši Darba likuma 62.panta ceturtajai daļai.

Vienlaikus, paužot viedokli, ka par darba tiesību normu ievērošanu atbild izglītības iestādes vadītājs, IZM norādījusi⁶⁸:

Izglītojamo skaits nākamajam mācību gadam tiek precizēts jau 1.septembrī, un tas būtu pēdējais laiks, kad pedagogi brīdināmi par izmaiņām darba slodzē.

Revidenti nepiekrīt šāda IZM norādītā risinājuma piemērošanai pēc būtības: skolu reformas ietvaros mainās gan izglītības iestāžu, gan skolēnu, gan arī pedagogu skaits. Skolēnu skaitam paliekot relatīvi nemainīgam, taču sarūkot skolu skaitam un pieaugot skolotāju daudzumam⁶⁹, pedagogu slodze ir mainīgs lielums. Tādējādi, nemainoties pedagogu darba samaksas sistēmai, tās ietvaros konkrētu darbinieku darba slodze un samaksa var mainīties būtiski.

Iepriekš mērķdotācijas aprēķināšanā tika izmantots skolēnu skaits 27.maijā⁷⁰ un 1.septembrī⁷¹, tomēr, izstrādājot normatīvā regulējuma pilnveidojumus, tika mainīta aprēķinu kārtība.

Tas tika pamatots⁷² šādi: “*Nemot vērā to, ka izglītojamo skaits izglītības iestādē gada laikā mainās (vislielākais – 1.septembrī, vismazākais – 27.maijā), pašvaldības, kurām ir būtisks skolēnu skaita*

⁶⁷ Latvijas Republikas tiesībsarga 10.01.2017. vēstule Nr.1-5/9 “Par pedagogu informēšanu par izmaiņām darba samaksā”.

⁶⁸ Latvijas Republikas tiesībsarga 10.01.2017. vēstule Nr.1-5/9 “Par pedagogu informēšanu par izmaiņām darba samaksā”.

⁶⁹ Skatīt:

http://www.izm.gov.lv/images/statistika/izglitiba/2016_2017/17_GRAFIKI_pe_dagogu_skaita_izmainas.pdf, skatīts 27.06.2018.

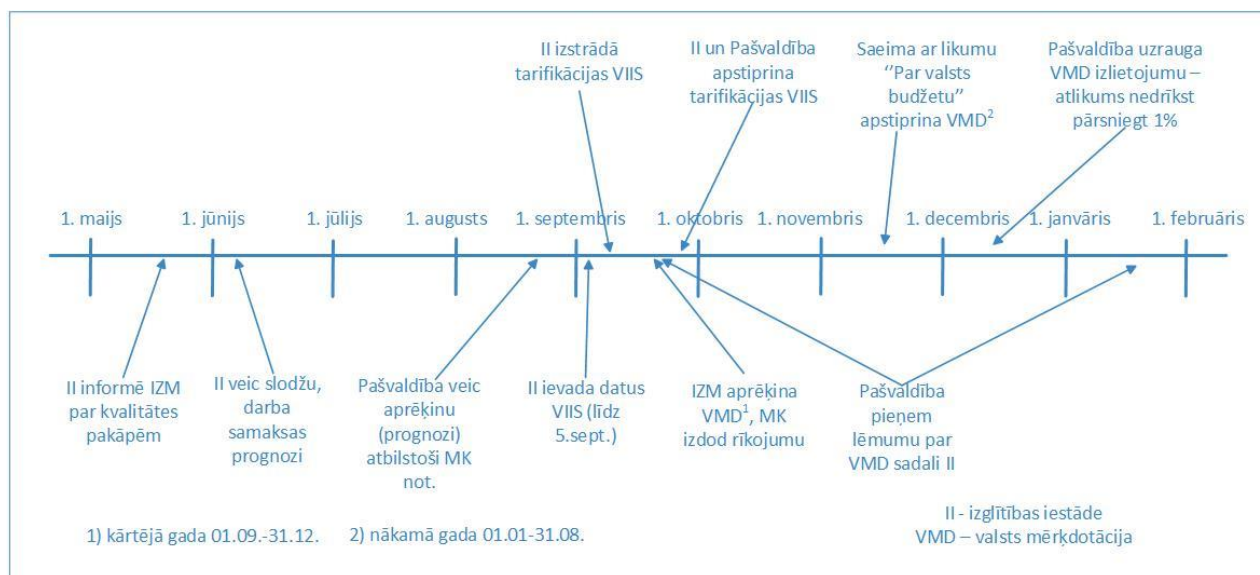
⁷⁰ Mērķdotācijas aprēķināšanai laika periodam no 1.septembra līdz 31.decembrim.

⁷¹ Mērķdotācijas aprēķināšanai laika periodam no 1.janvāra līdz 31.augustam.

⁷² MK noteikumu projekta (izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2015.gada 15.janvārī) “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai un pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), 3.lpp.

pieaugums jaunajā mācību gadā ir neapmierināts ar sadales kārtību un katru gadu informē ministriju par nepieciešamo finansējumu saistībā ar skolēnu skaita pieaugumu. Lai precīzi aprēķinātu finansējumu pedagogu algām atbilstoši mācību plānam attiecīgajā gadā, mērķdotāciju pedagogu darba samaksai aprēķinās balstoties uz skolēnu skaitu attiecīgā gada 1.septembrī⁷³.

Apkopojot revīzijā konstatēto un izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestāžu īstenoto praksi, tika izveidota mērķdotācijas aprēķinu laika ass (skatīt 3.attēlu).

3.attēls. Mērķdotācijas aprēķinu laika ass.

Saskaņā ar intervijās pausto pašvaldību izglītības iestādes jau katra mācību gada beigās prognozē skolēnu skaitu nākamajā mācību gadā un atbilstoši tam aprēķina paredzamo valsts finansējumu.

Tomēr tikai dažās skolās pirms informācijas par mērķdotācijas apmēru saņemšanas no IZM pedagogi tiek informēti par paredzamo slodzi un samaksu nākamajā mācību gadā. Piemēram:

- ☑ Krustpils pamatskolā starp izglītības iestādi un pedagogu tiek slēgta vienošanās pie darba līguma, kurā norāda paredzamo darba slodzi nākamajā mācību gadā⁷³;
- ☑ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā pedagogiem izsniedz pārskatu (tarifikācijas daļu), kurā ir uzrādītas plānotās mācību stundas, stundas citu pienākumu veikšanai, kā arī

⁷³ Skatīt, piemēram, Krustpils pamatskolas un pedagoga 24.05.2017. dokumentu Provisoriskā darba slodze no 2017.gada 1.septembra (pielikums Nr.2 pie darba līguma Nr.1 no 26.11.2002.).

darba algas likme un piemaksu apmērs; tādējādi tiek uzskatīts, ka izglītības iestādes vadība ir izpildījusi darba tiesību normas⁷⁴.

Arī Vecumnieku novada skolu pedagogi jau mācību gada beigās tiek rakstiski informēti par to paredzamo slodzi un darba samaksu nākamajā mācību gadā.

Valsts kontroles revidentu ieskatā IZM kā par izglītības jomu atbildīgajai institūcijai būtu jārūpējas, lai pedagogu darba samaksas modelis nebūtu pretrunā ar citos normatīvajos aktos noteikto regulējumu un ļautu ievērot Darba likumā noteikto termiņu darbinieku (pedagogu) informēšanai par izmaiņām to darba samaksā.

To varētu risināt, finansējumu nākamajam mācību gadam nosakot pēc skolēnu skaita, piemēram, kārtējā gada jūnija sākumā, kad beidzies mācību gads un ir zināma katra izglītojamā izvēlēta skola izglītības turpināšanai.

Arī ārvalstu pieredzes apkopojums liecina, ka izglītības iestādes izvēle ir veicama jau savlaicīgi – lai pieteiktu bērnu izglītības iestādē jaunajam mācību gadam, ka sākas 2018.gada 3.septembrī:

- ☑ Igaunijā līdz 2018.gada 1.maijam vecākiem bija jāinformē pašvaldība par vēlmi nodrošināt bērna izglītību konkrētā pašvaldības skolā;
- ☑ Apvienotajā karalistē Vestminsterē pieteikumi mācībām *Primary school* tika pieņemti līdz 2018.gada 15.janvārim, savukārt mācībām *Secondary school* pieteikumi tika pieņemti līdz 2017.gada 31.oktobrim; pēc šī termiņa saņemtus pieteikumus izskata tikai tad, ja skolā ir brīvas vietas;
- ☑ Derbišīras grāfistē Apvienotajā karalistē pieteikumus mācībām pieņem tādos pašos termiņos kā minēts iepriekšējā piemērā; saņemot pieteikumu mācībām skolā pēc šī termiņa, ja skolā ir brīvas vietas, mācības var uzsākt nākamajā semestrī, tas ir, tikai no 2019.gada janvāra;
- ☑ Ziemeļīrijā pieteikums mācībām *Primary school* bija jāiesniedz līdz 2018.gada 10.janvārim, *Post-primary school* – līdz 2018.gada 9.februārim.

Respektīvi mācību iestādes izvēle izdarāma jau savlaicīgi, kas revidentuprāt noteikts, lai spētu saplānot gan finanšu, gan personāla resursus pašvaldībās un izglītības iestādēs, sabalansējot

⁷⁴ Valsts kontroles un Neretas novada pašvaldības 01.03.2018. intervijas protokols.

nepieciešamību atbilstoši skolēnu skaitam jeb pieprasījumu ar pašvaldību iespējām.

Ņemot vērā minēto, revidenti uzskata, ka IZM jāpārvērtē spēkā esošā mērķdotācijas aprēķināšanas kārtība, nosakot tādu aprēķinu periodu, kas ļautu pašvaldību izglītības iestādēm tajās strādājošo pedagogu darba slodzi un samaksu noteikt savlaicīgi, ievērojot darba tiesību normas.

Mērķdotācijas sadales kritēriju ievērošana

Saskaņā ar normatīvo aktu⁷⁵, sadalot mērķdotācijas līdzekļus, jāievēro vairāki ierobežojoši kritēriji:

- ☑ sākotnēji aprēķināma mērķdotācija mācību stundu īstenošanai, izglītības iestādes pedagogu likmju skaitu reizinot ar minimālo pedagoga mēneša darba algas likmi;
- ☑ papildus nosakāms finansējums 20,43 % apmērā no aprēķinātās summas, kas izmantojams izglītības iestādes vadītāja, viņa vietnieku un atbalsta personāla darba samaksai, tajā skaitā iestādes vadītāja un viņa vietnieku darba samaksai izlietojams ne vairāk kā 15 % no aprēķinātās Mērķdotācijas mācību stundu īstenošanai summas;
- ☑ tāpat papildus nosakāms finansējums 13,5 % apmērā no aprēķinātās summas, ko izglītības iestādes vadītājs var izlietot samaksai par pedagogu papildu pienākumiem, kā arī pedagoga mēneša darba algas likmes palielināšanai.

Atbilstoši normatīvajiem aktiem⁷⁶ par minēto kritēriju ievērošanu ir atbildīgs izglītības iestādes vadītājs, tomēr, lai nodrošinātu tarififikācijas atbilstību piešķirtajam valsts budžeta finansējumam, izglītības iestādes vadītājs VIIS saskaņo tarififikāciju ar izglītības iestādes dibinātāju vai tā noteikto kompetento iestādi⁷⁷.

Izlasē iekļauto pašvaldību skolu vadītāji ir sagatavojuši tarififikācijas, kuras atbilstoši iedibinātai kārtībai ir saskaņojušas pašvaldības

Pašvaldības neievēro
normatīvajā aktā noteiktos
mērķdotācijas sadales
kritērijus.

⁷⁵ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" 8.3. un 8.4.apakšpunkts, 13.punkts.

⁷⁶ Izglītības likuma 30.panta pirmā daļa un MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" 15.punkts.

⁷⁷ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 12.punkts.

institūcijas (piemēram, priekšsēdētājs, izpilddirektors, izglītības pārvalde, izglītības speciālists, ekonomists, grāmatvedis), tomēr tas nav nodrošinājis tarifikāciju atbilstību mērķdotācijas sadales kritērijiem.

Izvērtējot pašvaldību iesniegto informāciju, konstatēts, ka lielākoties atbildīgie speciālisti aprēķinus par valsts piešķirto līdzekļu sadali veic *Microsoft Excel* formāta darba dokumentos, kuros iekļauj normatīvā⁷⁸ noteiktos kritēriju lielumus (procentus), tomēr tie ne visos gadījumos ir atbilstoši aprēķināti.

Pašvaldību pārstāvji informēja, ka šo kritēriju ievērošanas kontrole ir izglītības iestāžu atbildības jautājums, tomēr pašvaldības atbildīgās institūcijas nekontrolē mērķdotācijas sadalījuma kritēriju ievērošanu, apstiprinot tarifikācijas. Turklāt tarifikācijas struktūra neļauj gūt priekšstatu un pārliecību par tarifcēto darba samaksas sadaļu atbilstību normatīvajā aktā⁷⁹ noteiktajiem kritērijiem.

Normatīvajā aktā⁸⁰ noteiktie finansējuma procentuālie kritēriji mērķdotācijas plānošanas periodā no 2017.gada septembra līdz 2018.gada augustam nav ievēroti sešās pašvaldībās (*skatīt 5.tabulu*).

Pašvaldībās nav noteiktas papildu finansējuma (13,5 %) izmantošanas kontroles, līdz ar to nav izsekojams, kādiem mērķiem ir izmantots šis finansējums.

Auces novada Auces vidusskolā nav ievērots ierobežojums par atbalsta personāla atalgojuma apmēru – laika posmā no 2017.gada septembra līdz decembrim tas pārsniegts par 2358,35 *euro* jeb par 33,2 %, bet ar 2018.gada janvāri tas pārsniegts par 2534,88 *euro* jeb par 35,7 %. Savukārt Bēnes vidusskolā par 386,06 *euro* pārsniegts skolas vadības atalgojuma ierobežojums, kopumā iekļaujoties vadības un atbalsta personāla atlīdzības kritērija ietvaros.

Kocēnu novada skolās situācija ir atšķirīga:

- ☑ Jaunburtnieku pamatskolā un Rubenes pamatskolā kritēriji ir ievēroti;

⁷⁸ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs” 8.3. un 8.4.apakšpunkts, 13.punkts.

⁷⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”.

⁸⁰ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”.

- ☑ Jura Neikena Dikļu pamatskolā direktora atalgojums par 53,31 *euro* pārsniedz normatīvā noteikto maksimālo apmēru, savukārt atbalsta personāla atlīdzībai ir paredzēts par normatīvā noteikto mazāks līdzekļu apjoms, tādējādi kopā iekļaujoties vadības un atbalsta personāla atlīdzības kritērija ietvaros;
- ☑ Kocēnu pamatskolā skolas vadības atalgojumam paredzēts par 122,41 *euro* vairāk nekā paredz normatīvs un atbalsta personāla algošanai paredzēts izlietot par 214,39 *euro* vairāk nekā nosaka normatīvs.

5.tabula

Normatīvajā aktā noteikto kritēriju izpilde pašvaldībās

Pašvaldība	20,43% administrācijai un atbalsta personālam		15% administrācijai		13,5% darba algas likmes palielināšanai, papildu pienākumiem
	No 01.09.2017. ⁸¹	No 02.01.2018. ⁸²	No 01.09.2017.	No 02.01.2018.	01.09.2017.- 31.08.2018.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Auces novads	nav ievērots	nav ievērots	nav ievērots	nav ievērots	nav identificējams
Burtnieku novads	✓	✓	✓	✓	nav identificējams
Kocēnu novads	nav ievērots	nav ievērots	nav ievērots	nav ievērots	nav identificējams
Kokneses novads	✓	✓	nav ievērots	nav ievērots	nav identificējams
Krimuldas novads	✓	✓	nav ievērots	nav ievērots	nav identificējams
Krustpils novads	✓	✓	✓	✓	nav identificējams
Ķeguma novads	✓	✓	✓	✓	nav identificējams
Neretas novads	✓	✓	✓	✓	nav identificējams
Salas novads	✓	nav ievērots	✓	✓	nav identificējams
Vecumnieku novads	nav ievērots	nav ievērots	✓	✓	nav identificējams

Kokneses novada Pērses sākumskolā pārsniegts normatīvs, kas reglamentē skolas vadības atalgojumu – direktora alga noteikta par 73,04 *euro* lielāka.

Krimuldas novada Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskolas vadītājam noteikts atalgojums, kas par 19,04 *euro* pārsniedz normatīvā noteikto ierobežojumu, tomēr kopā iekļaujoties vadības un atbalsta personāla atlīdzības kritērija ietvaros.

⁸¹ Mērķdotācijas sadale 01.09.2017. – 31.12.2017.

⁸² Mērķdotācijas sadale 01.01.2018. – 31.08.2018.

Salas novada skolās, veicot pārtarifikāciju 2018.gadā, vienā no divām skolām (Biržu pamatskolā) atbalsta personāla algošanai paredzēts izlietot par 49,42 euro jeb 3,7 % vairāk nekā nosaka normatīvs.

Vecumnieku novadā laika posmā no 2017.gada septembra līdz decembrim atlīdzības kritēriji nav ievēroti divās no piecām skolām:

- ☑ Misas vidusskolā vadībai tarificētas algas par 69,55 euro lielākā apmērā nekā paredz normatīvs;
- ☑ Vecumnieku vidusskolā atbalsta personāla algošanai paredzētais finansējums pārsniedz maksimālo apmēru par 517,71 euro jeb 8,3 %.

Arī veicot pārtarifikāciju 2018.gadā, Vecumnieku novada skolās visas neatbilstības nav novērstas, paredzot Vecumnieku vidusskolas atbalsta personāla algošanai par 46,15 euro jeb 0,7 % lielāku finansējumu nekā to paredz normatīvs.

Ņemot vērā minēto, revidenti secina, ka pašvaldību un to izglītības iestāžu izveidotās kontroles nav efektīvas un nenodrošina normatīvajā aktā noteikto atalgojuma apmēra kritēriju ievērošanu.

Tādējādi netiek sasniegts IZM norādītais⁸³ minēto procentuālo ierobežojumu noteikšanas mērķis – aizsargāt skolotāju atalgojumu, novēršot neproporcionāli lielu līdzekļu izlietojumu skolu vadības un atbalsta personāla algošanai.

Jo īpaši būtiski tas ir situācijā, kad skolotāju algu palielināšanai trūkst līdzekļu un vairāk nekā trešdaļā pašvaldību skolu ir noteikta zemākā atļautā darba algas likme – 680,00 euro.

Skolu novērtējums par atbilstību mērķdotācijas sadales kritērijiem sniegts pielikumā (*skatīt 2.pielikumu*).

IZM informēja⁸⁴, ka:

Lai varētu kontrolēt ierobežojumu attiecībā uz administrāciju, plānots, ka VIIS varētu būt kontroles mehānisms, kurā nevarēs saskaņot tarififikācijas, kamēr būs pārkāpta šī norma⁸⁵.

Revidentu ieskatā kontroles mehānismu iestrāde VIIS ļaus gan izglītības iestāžu, gan arī pašvaldību atbildīgajiem darbiniekiem strādāt efektīvāk, ietaupot darba laiku papildu Microsoft Excel formāta uzskaites rīku veidošanai, turklāt nostiprinās pedagogos apziņu par taisnīgu mērķdotāciju līdzekļu sadali.

⁸³ Valsts kontroles un IZM 22.05.2018. intervijas protokols.

⁸⁴ 04.07.2018. vēstule Nr.4-10e/2018/2333 "Par ministrijas skaidrojumu".

⁸⁵ Valsts kontroles revidentu ievietota atsauce: ne vairāk kā 15 % no mācību plānam aprēķinātās mērķdotācijas var izmantot administrācijas darba samaksai.

2.2. Valsts izglītības informācijas sistēmas nozīme pedagogu darba organizācijā

Valsts, pašvaldību un izglītības iestāžu funkciju īstenošanai izglītības jomā izveidotā rīka – VIIS – pārzinis IZM nodrošina tajā ietilpstošo reģistru⁸⁶ kārtošanu un sistēmas darbību kopumā nolūkā iegūt centralizētu informāciju un statistikas datus par reģistrā iekļautajām izglītības iestādēm, to īstenojamajām izglītības programmām, pedagoģisko personālu, kā arī izglītojamajiem⁸⁷.

Normatīvajā aktā ir noteikta⁸⁸ datu ievadīšanas un aktualizēšanas kārtība, kā arī IZM kā sistēmas pārziņa pienākums piešķirt sistēmas lietotāja tiesības.

Pašvaldību un to izveidoto izglītības iestāžu pārstāvji informēja⁸⁹, ka tiem kā lietotājam tiek piešķirtas ierobežotas tiesības iegūt informāciju par pedagogu nodarbinātību:

- ☑ katrai izglītības iestādei VIIS ir pieejama informācija tikai par tajā nodarbinātajiem;
- ☑ pašvaldībai ir iespējams iegūt informāciju par pašvaldības izglītības iestādēs nodarbinātajiem pedagogiem;
- ☑ vairāku novadu izveidotās apvienotās izglītības pārvaldes var iegūt informāciju par apvienotās teritorijas izglītības iestādēs nodarbinātajiem.

Izglītības iestādēm ir būtiski iegūt informāciju par pedagogu nodarbinātību, lai nodrošinātu izglītības kvalitāti kontekstā ar normatīvā akta⁹⁰ izpildi attiecībā uz pedagogu noslodzi – atļautajām 40 darba stundām nedēļā.

Turklāt normatīvais akts⁹¹ darba devējam paredz iespēju darba līgumā vai darba koplīgumā ierobežot darbinieka tiesības veikt blakus darbu, ja tas negatīvi ietekmē vai var ietekmēt darbinieka saistību pienācīgu

Izglītības nozares funkciju īstenošanas sekmēšanai izveidotais rīks VIIS neietver normatīvajā aktā noteikto prasību ievērošanas kontroles pašvaldību izglītības iestādēs.

⁸⁶ Tajā skaitā izglītības iestāžu reģistrs, pedagogu reģistrs, izglītības programmu reģistrs, valsts vienotā obligāto izglītības vecumu sasniegušo bērnu uzskaites datubāze.

⁸⁷ MK 17.08.2010. noteikumu Nr.788 “Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība” 2.,3. un 4.punkts.

⁸⁸ MK 17.08.2010. noteikumu Nr.788 “Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība” nodaļa “IV. Sistēmas uzturēšana”.

⁸⁹ Valsts kontroles un Krustpils novada pašvaldības 19.02.2018. intervijas protokols, Valsts kontroles un Salas novada pašvaldības 20.02.2018. intervijas protokols, Valsts kontroles un Neretas novada pašvaldības 01.03.2018. intervijas protokols.

⁹⁰ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 34.punkts.

⁹¹ Darba likuma 92.panta pirmā daļa.

izpildi. Ņemot vērā piešķirto VIIS lietošanas tiesību apjomu, izglītības iestāžu vadītāji informāciju par skolā nodarbināto pedagogu darba attiecībām ar citu izglītības iestādi uzzina tikai no pašiem pedagogiem, ja tie informē darba devēju⁹².

Tādējādi VIIS lietotāji – izglītības iestādes, pašvaldības – konkrētā noteikuma izpildi uzrauga manuāli, lielākoties *Microsoft Excel* formāta darba dokumentos apkopojot to rīcībā esošo no pedagogiem iegūto informāciju.

Diemžēl šīs manuāli īstenotās kontroles pār normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu ir nepilnīgas. Vairākās revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās pat vienas izglītības iestādes ietvaros pedagogiem, iestādes vadītājiem un atbalsta personāla darbiniekiem VIIS ir tarifcēta slodze, kas pārsniedz normatīvajos aktos⁹³ noteikto darba laiku (*skatīt nodaļu "Normatīvais regulējums"*).

Ņemot vērā pedagogu tiesības uz personas datu aizsardzību un darba devēju likumīgās intereses, informāciju par darba slodzi būtu iespējams atspoguļot ar paziņojumu sistēmā par skolotājam jau tarifcēto slodzi (stundām), nenorādot konkrētas izglītības iestādes. Šāda kontrole šobrīd ir ieviesta tikai atsevišķās izglītības iestādes ietvaros⁹⁴.

Arī VIIS ietilpstošā tarifkāciju sadaļa ir nepilnīga.

Tarifkācijā tiek atainota katra darbinieka darba slodze nedēļā stundās (likme) un algas likme (*skatīt 4.attēlu*). Pedagoga darba slodzē ietilpst⁹⁵:

- ☑ mācību stundas un fakultatīvās nodarbības;
- ☑ mācību stundu un fakultatīvo nodarbību sagatavošana;
- ☑ izglītojamo rakstu darbu labošana;
- ☑ individuālais un grupu darbs ar izglītojamiem, konsultācijas;
- ☑ klases audzināšana;
- ☑ metodiskais darbs izglītības iestādē;

⁹² Valsts kontroles un Salas novada pašvaldības 20.02.2018. intervijas protokols.

⁹³ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 13. un 34.punkts, MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" 8. un 13.punkts.

⁹⁴ Valsts kontroles autorizētam lietotājam 03.07.2018. veicot pārbaudi VIIS, tika iegūts apstiprinājums.

⁹⁵ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 32.1.1.apakšpunkts.

- ☑ projektu vadība un citas ar iestādes attīstību saistītas darbības.

Nr. p.k.	Vārds, uzvārds, personas kods	Amats	Algas likme (EUR)	Mācību priekšmeti u. c. izglītības programmās paredzētās nodarbtības	Klase, klašu grupa	Slodze nedēļā stundās					Darba alga par stundām (EUR)	Slodze nedēļā amata likmēs administrācijai, bibliotēkām u. c.		Piemaksas (EUR)				Darba samaksa mēnesī (EUR)	Piezīmes
						mācību stundu vai nodarbtību skaits	stundu skaits klases audzināšanai	stundu skaits citu pienākumu veikšanai	kopējais apmaksāto stundu skaits	stundu skaits likmēs		amata likmju skaits	darba alga par amatu (EUR)	par darba kvalitātes pakāpi	par ...	par ...	par ...		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

4.attēls. Tarifikācijā iekļaujamā informācija.

Tarifikāciju veidnē minētajam paredzētas sadaļas⁹⁶:

- ☑ mācību stundu vai nodarbtību skaits;
- ☑ stundu skaits klases audzināšanai;
- ☑ stundu skaits citu pienākumu veikšanai.

Papildus tiek norādīts piemaksu apmērs pa veidiem – par kvalitātes pakāpi, par papildu pedagoģisko darbu, par darbu īpašos apstākļos u.c.

Ņemot vērā algas likmi un noteikto slodzi, kā arī piemaksas, tiek noteikta katra pedagoga mēneša darba samaksa.

Izvērtējot revīzijas izlasē iekļauto 10 pašvaldību 32 izglītības iestāžu tarifikācijas, konstatēts, ka izglītības iestāžu īstenotā pieceja tarifikāciju sagatavošanā ir ļoti atšķirīga.

Tarificējot pedagogiem “stundas citu pienākumu veikšanai”, VIIS ir iespējams ievadīt informāciju tikai par atsevišķiem šajā sadaļā ietilpstošajiem pienākumiem (mācību stundu sagatavošana, konsultācijas, rakstu darbu labošana), taču pārējie pienākumi sistēmā netiek norādīti.

Taču Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā, tarificējot pedagogam piemaksu par papildu darbu, tiek aprēķinātas katram darba veidam nepieciešamās stundas⁹⁷, tomēr kārtība nav dokumentēta un apstiprināta.

Tāpat sistēmā netiek norādīta informācija par pienākumiem, kuri veido piemaksu par papildu pedagoģisko darbu – to iespējams iegūt, tikai izvērtējot izglītības iestāžu vadītāju rīkojumus.

Skola pamato katra papildu pienākuma laiktelpību	
Piemēroto sistēmu nav oficiāli apstiprinājusi iestādes vadība	

⁹⁶ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 2.pielikums.

⁹⁷ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas darba dokuments “tarifikācija”.

Lai gan tarifikāciju veidnē ir iekļauta arī sadaļa “Piezīmes”, to aizpildījusi tikai viena no 32 izglītības iestādēm – Burtnieku novada Matīšu pamatskolas tarifikācijās⁹⁸ sniegts skaidrojums par pedagogiem piešķirtajām piemaksām, norādot atsauci uz attiecīgo rīkojumu.

Skola tarifikācijas piezīmēs pamato piemaksas noteikšanu	
--	---

Tarifikāciju sagatavošanā piemēroto atšķirīgo pieeju un sistēmas nepilnības ilustrē revīzijas gaitā konstatētie tarifikāciju aizpildīšanas piemēri:

- ✓ Salas vidusskolas pedagogam tarificētas⁹⁹ 40 stundas nedēļā (*skatīt arī 4.pielikumu*):

Stundu skaits	Pamatojums
19	mācību kontaktstundas
5	klases audzināšana
7,5	stundu sagatavošana, konsultācijas, darbu labošana
8,5	neatšifrētas stundas citu pienākumu veikšanai

- ✓ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola pedagogam tarificējusi¹⁰⁰ 2 kontaktstundas fakultatīvajām nodarbībām 1. – 9. klasēs, tomēr tās detalizēti nav paskaidrotas (*skatīt 4.pielikumu*);
- ✓ Ķeguma novada Birzgales pamatskola un Vecumnieku novada Misas vidusskola ir noteikušas¹⁰¹, ka metodiskās komisijas vadīšana iekļaujama tarifikācijas sadaļā “stundu skaits citu pienākumu veikšanai”, savukārt 11 izglītības iestādēs¹⁰² metodiskā darba veikšana ir tarificēta kā piemaksa par papildu pedagoģisko darbu.

Revidentu ieskatā no tarifikācijās ietvertās informācijas nav iespējams gūt patiesu priekšstatu par katra pedagoga veiktā darba veidiem un apjomu, tātad arī par noteiktās darba samaksas pamatojumu. Turklāt

⁹⁸ Matīšu pamatskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

⁹⁹ Salas vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

¹⁰⁰ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

¹⁰¹ Kārtība, kādā Birzgales pamatskolā sadala mērķdotāciju pedagogiem 2017./2018.mācību gads (30.08.2017. apstiprinājis Birzgales pamatskolas direktors); Misas vidusskolas direktora 01.09.2017. rīkojums Nr.2-1/100 “Par pedagogu amatiem, algas likmēm un darba slodzēm 2017./18. mācību gadā”.

¹⁰² Burtnieku Ausekļa pamatskola, Matīšu pamatskola, Rencēnu pamatskola, Kocēnu pamatskola, Rubenes pamatskola, Krimuldas vidusskola, Krustpils pamatskola, Ķeguma komercnovirziena vidusskola, Biržu pamatskola, Salas vidusskola, Vecumnieku vidusskola.

piemaksās par papildu pedagoģisko darbu iespējams iekļaut pienākumus, kuriem būtu jāietilpst pedagoga pamatslodzē (piemēram, klases audzināšana), tādējādi apejot normatīvajā aktā paredzētos darba slodzes ierobežojumus.

Piemēram, Burtnieku novada Matīšu pamatskolā revidentuprāt nepamatoti noteiktas¹⁰³ piemaksas septiņiem skolotājiem par sadarbību ar pedagogiem, skolēniem un vecākiem, vienam skolotājam par interešu izglītības programmas īstenošanu, vienam skolotājam par interešu izglītības programmu izstrādi.

Piemaksas noteiktas par pamata pienākumu veikšanu	
---	---

Tāpat nepamatota ir piemaksa¹⁰⁴ Kocēnu pamatskolas pedagogam par klases audzināšanu.

Lai atvieglotu darbu ar programmrīku un sniegtu skaidrojumu biežāko problēmsituāciju risināšanai, IZM ir izstrādājusi VIIS lietotāja rokasgrāmatu “Lietotāja palīgs”¹⁰⁵. Tajā aprakstīti vispārējie programmas darbības principi, datu ievade un izgūšana no VIIS.

Tomēr VIIS atbalsta rīki ir nepilnīgi:

- ✓ pat autorizētam lietotājam¹⁰⁶ nav pieejamas sadaļas par VIIS, piemēram, “Vadlīnijas”, “Lietotāju stāsti” u.tml.;
- ✓ tajos netiek skaidrots, kāds darba veids ir iekļaujams katrā tarifikācijas sadaļā.

IZM norādīja¹⁰⁷, ka sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību rīko tiešsaistes seminārus par VIIS aktualitātēm un problēmām, kuros parasti tiek aplūkotas izplatītākās kļūdas VIIS izmantošanā.

Latvijas Pašvaldību savienības tīmekļa vietnē interesentiem ir pieejami divi videokonferenču ieraksti¹⁰⁸, kuros IZM pārstāvji informē interesentus par jaunumiem normatīvajā regulējumā un VIIS funkcionalitātē, kā arī atbild uz to jautājumiem.

¹⁰³ Matīšu pamatskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.2-1/48p “Par piemaksu vispārējās pamatizglītības pedagogu tarifikācijā”.

¹⁰⁴ Kocēnu pamatskolas direktora 01.09.2017.rīkojums Nr.2.1/29/b “Par papildu pedagoģiskā darba veikšanu”.

¹⁰⁵ Skatīt: http://wiki.viis.lv:8080/mediawiki/index.php?title=Lietot%C4%81ja_pal%C4%ABgs#Visp.C4.81r.C4.ABg.C4.81_instrukcija, skatīts 10.05.2018.

¹⁰⁶ Šajā gadījumā – Valsts kontroles darbiniekam, kuram ir piešķirtas VIIS lietošanas tiesības noteiktā apjomā revīzijas ietvaros.

¹⁰⁷ Valsts kontroles un IZM 22.05.2018. intervijas protokols.

¹⁰⁸ Skatīt: <http://www.lps.lv/lv/tiesraides-videoarhivs/videoarhivs/170-videoconference-par-valsts-izglitibas-informacijas-sistemas-viis-aktualitatem>; <http://www.lps.lv/lv/tiesraides-videoarhivs/videoarhivs/87-videoconference-par-pedagogu-darba-samaksu-un-valsts-izglitibas-informacijas-sistemu>, skatīts 28.06.2018.

Tomēr minētie ieraksti interesentiem ir grūti atrodami – tie ir pieejami tikai Latvijas Pašvaldību savienības tīmekļa vietnes sadaļā “Videoarhīvs”, bet IZM tīmekļa vietnes sadaļā “VIIS”¹⁰⁹ informācija par minētajiem materiāliem nav atrodama.

Turklāt vairākas pašvaldības pauda viedokli¹¹⁰, ka pastāvošā VIIS lietotāju apmācības sistēma ne vienmēr nodrošina iespēju saņemt operatīvu un korektu informāciju par pašvaldībai aktuāliem jautājumiem tarififikāciju sagatavošanas procesā.

Revidentu ieskatā spēkā esošā VIIS iekļautā tarififikāciju veidne nav izveidota tā, lai atbildīgie speciālisti izglītības iestādēs varētu efektīvi sekot iestādes darbinieku darba samaksai atvēlēto līdzekļu izlietošanai atbilstoši normatīvā akta nosacījumiem, jo:

- ☑ programmrīks neparedz kontroles, ievadot izglītības iestādes direktora un tā vietnieku darba samaksu, kā arī ievadot atbalsta personāla darba samaksas komponentes;
- ☑ normatīvajos aktos nav reglamentēts pedagogu papildu pienākumu jēdziens un tarififikācijās netiek atsevišķi attēlots stundu skaits tādu pienākumu veikšanai, kas nav saistīti ar mācību stundu sagatavošanu un vadīšanu;
- ☑ nav izstrādātas precīzas vadlīnijas tarififikāciju sagatavošanai, kurās būtu noteikts, kāds darba veids ir iekļaujams katrā tarififikācijas sadaļā.

Apkopojot minēto, revidenti secina, ka VIIS ir formāls rīks valsts piešķirtās mērķdotācijas kontekstā un būtu nepieciešams to pilnveidot, lai atvieglotu pašvaldību un izglītības iestāžu atbildīgo darbinieku ikdienas darbu, kā arī uzlabotu līdzekļu izlietojuma atbilstības normatīvajam regulējumam kontroles. Turklāt, pilnveidojot VIIS ietvertās iekšējās kontroles, tiktu ekonomiskāk izlietoti mērķdotācijas un arī pašvaldību finanšu līdzekļi, kas šobrīd tiek tērēti kontroles rīku (piemēram, *Microsoft Excel* formāta tabulu) izveidei.

Iepriekš raksturotais – precīza normatīvā regulējuma neesamība, atšķirīga pieeja datu ievadīšanā, iekšējo kontroļu trūkums – arī neļauj sasniegt vienu no VIIS izveides mērķiem – nodrošināt kvalitatīvas informācijas iegūšanu par situāciju izglītības jomā: dati ir nepilnīgi, neprecīzi, nesalīdzināmi.

Tā kā pedagogu darba alga tiek noteikta, veicot tarififikāciju VIIS, revidentu ieskatā tarififikācijai ir jābūt rīkam, ar kura palīdzību

¹⁰⁹ Skatīt: <http://www.izm.gov.lv/lv/izglitiba/valsts-izglitibas-informacijas-sistema>, skatīts 28.06.2018.

¹¹⁰ Skatīt, piemēram, Valsts kontroles un Neretas novada pašvaldības 01.03.2018. intervijas protokolu.

pašvaldību un izglītības iestāžu speciālistiem tiek nodrošināta iespēja kontrolēt gan normatīvajos aktos noteikto darba slodzes, gan finansējuma sadales kritēriju ievērošanu.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu pedagogu darba samaksai paredzēto mērķdotācijas līdzekļu sadales sistēmas atbilstību normatīvajos aktos¹¹¹ noteiktajam IZM:

- ☑ izvērtēt mērķdotācijas līdzekļu aprēķināšanas perioda izmaiņu iespējas, veicot aprēķinus pirms mācību gada sākuma nolūkā nodrošināt pedagogu savlaicīgu informēšanu par darba samaksas nosacījumiem;
- ☑ izvērtēt iespēju pilnveidot VIIS nolūkā padarīt to par efektīvu pašvaldību izglītības iestāžu darba organizācijas rīku, tajā skaitā:
 - iestrādājot sistēmā paziņojumu par pedagoga kopējo tarificēto slodzi, lai sniegtu informāciju izglītības iestāžu vadītājiem pamatotu lēmumu pieņemšanai, veidojot sadarbību ar pedagogu kvalitatīvas izglītības nodrošināšanas nolūkā;
 - iestrādājot sistēmā kontroles pār izglītības iestādes direktora, tā vietnieku un atbalsta personāla darba samaksai paredzētā finansējuma sadales kritēriju ievērošanu;
 - izstrādājot detalizētākas, lietotājiem viegli pieejamas norādes par tarifkāciju sagatavošanu, tajā skaitā norādot, kāds darba veids ir iekļaujams katrā tarifkācijas sadaļā.

Lai nodrošinātu atbilstību normatīvajā regulējumā¹¹² noteiktajam, Pašvaldībām¹¹³ un to pārziņā esošajām izglītības iestādēm izveidot pedagogu informēšanas sistēmu.

Pašvaldībām¹¹⁴ pilnveidot iekšējās kontroles, lai nodrošinātu normatīvajā regulējumā noteikto kritēriju mērķdotācijas līdzekļu sadalē ievērošanu.

¹¹¹ Darba likums, MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi", MK 05.07.2016. noteikumi Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs".

¹¹² Darba likuma 51.panta trešā daļa un 62.panta ceturtdāļa.

¹¹³ Izņemot Vecumnieku novada pašvaldību un tās pārziņā esošās izglītības iestādes.

3. Pedagogu darba samaksa

Pašvaldības nav nodrošinājušas normatīvajam regulējumam atbilstošu un ikvienam pedagogam saprotamu izglītības iestāžu pedagogisko darbinieku darba samaksas noteikšanas un prēmiju un naudas balvu piešķiršanas sistēmu:

* neviena no revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestādēm nav precīzi un pilnībā īstenojusi normatīvajā aktā¹¹⁵ noteikto, nosakot pedagogiem paaugstinātu darba algas likmi: lai gan 12 no 32 skolām ir apstiprināta darba samaksas noteikšanas kārtība, skolotāju darba samaksas apmērs tiek noteikts subjektīvi, nevērtējot katra pedagoga darba intensitāti un ieguldījumu saskaņā ar skolas vadības apstiprinātu kārtību un kritērijiem, turklāt neinformējot pedagogus par to darba slodzes un samaksas veidošanās pamatojumu;

* lai gan 29 no 32 izglītības iestādēm ir izstrādāta prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtība, tajā skaitā noteikti kritēriji, tomēr tā ne vienmēr tiek precīzi ievērota, līdz ar to skolotāji nevar gūt priekšstatu par prēmijas vai naudas balvas piešķiršanas pamatojumu;

* pretēji normatīvajā aktā¹¹⁶ noteiktajam nevērtējot pedagogu personisko darba ieguldījumu, 2017.gadā piešķirtas prēmijas un naudas balvas vismaz 35,7 % jeb 44 257 *euro* apmērā;

* 2017.gadā 32 279 *euro* izlietoti, prēmējot pedagogus saskaņā ar normatīvajam aktam formāli atbilstošām novērtēšanas sistēmām, kurās ir noteikti pedagogu vērtēšanas kritēriji, bet nav definētas to vērtības.

¹¹⁴ Izņemot Neretas novada pašvaldību.

¹¹⁵ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 10.punkts.

¹¹⁶ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 26.punkts.

Turklāt pastāvošā prombūtnē esošu kolēģu aizvietošanas sistēma ļauj “apiet” MK noteikumos fiksēto un vispārējās darba tiesībās noteikto pedagogu maksimālās slodzes apmēru.

Saskaņā ar speciālajiem normatīvajiem aktiem¹¹⁷, kas nosaka mērķdotācijas līdzekļu izlietošanu, pedagogu darba samaksu veido:

- ☑ samaksa par slodzi;
- ☑ piemaksas;
- ☑ prēmijas un naudas balvas.

Pašvaldības no to budžeta līdzekļiem var noteikt papildus maksājumus un to veikšanas kārtību, taču šīs revīzijas ietvaros tika vērtēta tikai mērķdotācijas līdzekļu izlietošana.

3.1. Samaksa par slodzi

Saskaņā ar normatīvo aktu ir noteikta¹¹⁸ pedagogu zemākā mēneša darba algas likme – revidējamajā laika periodā 680,00 *euro*.

Izglītības iestādes vadītājs, izvērtējot katra pedagoga darba intensitāti un personisko ieguldījumu izglītības iestādes attīstībā, saskaņā ar iestādē apstiprinātiem kritērijiem drīkst noteikt līdz 50 % paaugstinātu darba samaksu¹¹⁹.

Šim nolūkam ir paredzēta mērķdotācijas finansējuma daļa – t.s. “direktora fonds”, ko var izlietot arī papildu pedagoģiskā darba samaksai.

Saskaņā ar IZM iesniegto informāciju zemākā iespējamā algas likme pedagogam 680,00 *euro* ir noteikta 38,2 % skolu jeb 248 no 649 skolām, 11,6 % skolu noteikta algas likme līdz 710,00 *euro*, vēl 33,3 % skolu noteiktā likme nepārsniedz 800,00 *euro*. Skolu sadalījums pēc vidējām noteiktajām algu likmēm attēlots grafikā (skatīt 5.attēlu).

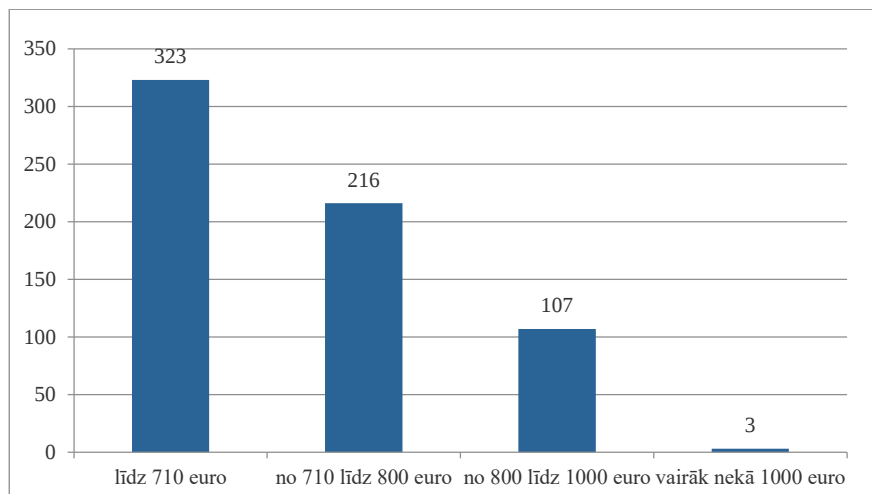

Pašvaldību izglītības iestādēs pedagogu darba samaksas lielums tiek noteikts subjektīvi, lielākoties skolotājus neinformējot par tā noteikšanas pamatojumu – kārtību un kritērijiem.

¹¹⁷ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” un MK 05.07.2016. noteikumi Nr.447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”.

¹¹⁸ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 8.punkts, 1.pielikums.

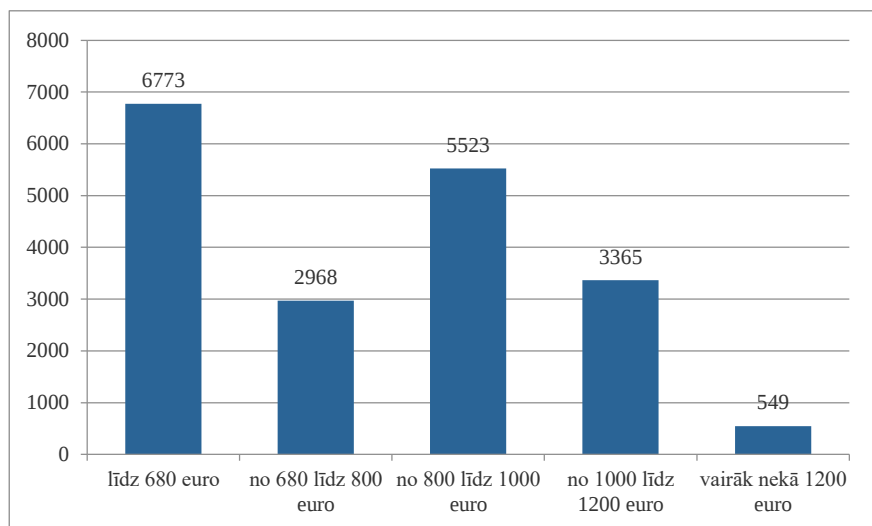
¹¹⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.

5.attēls. Skolu sadalījums pēc vidējās noteiktās algas likmes.

Revidenti saskaņā ar IZM iesniegto informāciju apkopoja arī datus par pašvaldību skolu pedagogu slodzi un tiem noteikto darba samaksu (skatīt 6.attēlu):

- ✓ 35,3 % pedagogu noteiktā alga pirms nodokļu nomaksas ir līdz 680,00 euro; lielākā daļa šo pedagogu (68,7 %) strādā mazāk nekā 22,5 stundas nedēļā, vēl trešdaļa – līdz 30 stundām nedēļā;
- ✓ 44,3 % pedagogu noteiktā darba samaksa ir no 680,01 euro līdz 1000,00 euro; lielākā daļa no tiem (87,3 %) strādā 30 – 40 stundas nedēļā, lai šādu samaksu saņemtu;

6.attēls. Skolotāju darba samaksa (pirms nodokļiem).

- ☑ alga, kas pārsniedz 1000,01 *euro*, ir noteikta tikai 20,4 % jeb 3914 pedagogiem;
- ☑ 60,7 % skolotāju strādā ik nedēļu 30 – 40 stundas, tātad vairāk nekā pedagogam noteiktā slodze.

Izvērtējot VIIS pieejamās revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestāžu tarififikācijas jeb darba slodzes un samaksas aprēķinus un pašvaldību un to iestāžu iesniegtos pedagogu darba samaksu reglamentējošos dokumentus, revidenti secināja:

- ☑ pašvaldību izglītības iestādēs pretēji normatīvajā aktā¹²⁰ noteiktajam nav izstrādāti kritēriji paaugstinātas darba algas likmes piemērošanai;
- ☑ tiek noteikta atšķirīga darba algas likme atkarībā no izglītības pakāpes jeb veida – vienas izglītības iestādes ietvaros zemāka darba samaksa noteikta interešu izglītības pedagogiem un pirmsskolas pedagogiem, bieži vien arī atbalsta personālam, tādējādi parādot, ka šo grupu pedagogu darbs ir mazāk novērtēts; turklāt vienāda algas likme, piemēram, 680,00 *euro*, pirmsskolas pedagogiem tiek noteikta par 40 stundu nedēļas darbu, savukārt vispārējās izglītības skolotājiem – par 30 stundu nedēļas darbu.

Apkopojot informāciju par revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēs noteiktajām pedagogu darba algas likmēm, tika konstatēts (*skatīt 7.attēlu un 1.pielikumu*):

- ☑ 18 izglītības iestādēs¹²¹ visiem pedagogiem noteikts vienāds – zemākais – atalgojums, tas ir, 680,00 *euro* par likmi;
- ☑ divās skolās augstāks atalgojums¹²² noteikts tikai vienam pedagogam, tomēr tā atšķirību nepamatojot nedz skolas izstrādātā kārtībā, nedz izglītības iestādes vadītāja rīkojumā;
- ☑ divās skolās visiem pedagogiem noteikta vienāda palielinātā algas likme¹²³, neizpildot normatīvā akta¹²⁴ uzlikto

Nosakot paaugstinātu darba algas likmi, netiek vērtēts katra pedagoga ieguldījums

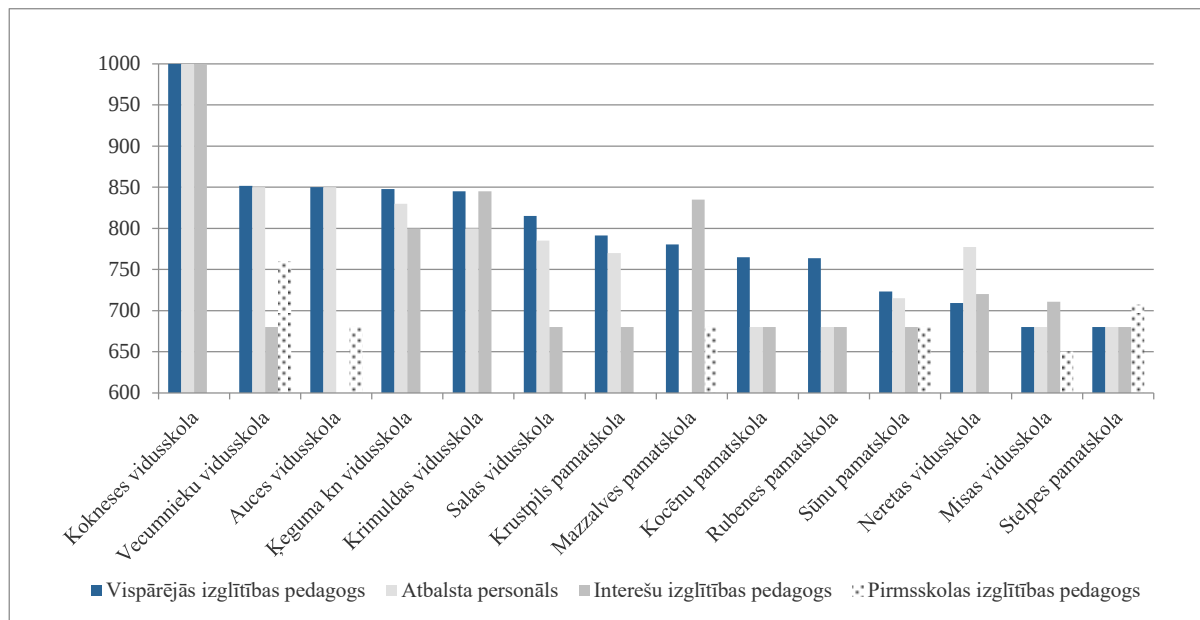
¹²⁰ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.

¹²¹ Bēnes vidusskolā, Burtnieku Ausekļa pamatskolā, Ēveles pamatskolā, Matīšu pamatskolā, Rencēnu pamatskolā, Jaunburtnieku pamatskolā, Jura Neikena Dikļu pamatskolā, Bebru pamatskolā, Pērses sākumskolā, Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskolā, Brāļu Skrindu Atašienes vidusskolā, Mežāres pamatskolā, Variešu sākumskolā, Vīpes pamatskolā, Birzgales pamatskolā, Biržu pamatskolā, Skaistkalnes vidusskolā un Valles vidusskolā.

¹²² Misas vidusskolā – 835,00 *euro*, Stelpes pamatskolā – 795,00 *euro*.

¹²³ Auces vidusskolā – 850,00 *euro*, Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskolā – 1000,00 *euro*.

pienākumu izvērtēt katra pedagoga darba intensitāti un personīgo ieguldījumu iestādes attīstībā;

7.attēls. Pedagogu darba algas likmes (euro) revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēs 2017.gada 1.septembrī

- ☑ divās skolās zemākais atalgojums noteikts interešu izglītības skolotājiem un atbalsta personālam, savukārt vispārējās izglītības skolotājiem noteikta augstāka darba algas likme¹²⁵, tādējādi pazeminot noteiktu darbinieku grupu darba vērtību salīdzinājumā ar citām;
- ☑ zemāks atalgojums tiek noteikts pirmsskolas pedagogiem¹²⁶.

Lai gan 12 no 32 revīzijā apskatītajām skolām ir apstiprināti pedagogu pamata darba samaksas organizācijas normatīvie akti¹²⁷, tikai divas¹²⁸ no tām šajos dokumentos un vēl trīs¹²⁹ izglītības iestādes to vadītāja

¹²⁴ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 10.punkts.

¹²⁵ Kocēnu pamatskolā – 765,00 euro, Rubenes pamatskolā – 740,00 euro un 770,00 euro.

¹²⁶ Piemēram, Auces vidusskolā, Mazsalves pamatskolā.

¹²⁷ Auces vidusskola, Bēnes vidusskola, Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskola, Krimuldas vidusskola, Krustpils pamatskola, Birzgales pamatskola, Ķeguma Komerccnovirziena vidusskola, Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola, Salas vidusskola, Misas vidusskola, Skaistkalnes vidusskola, Vecumnieku vidusskola.

¹²⁸ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola, Salas vidusskola.

¹²⁹ Krustpils pamatskola, Rubenes pamatskola, Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskola.

rīkojumos ir daļēji reglamentējušas paaugstinātas darba samaksas noteikšanu.

Pārējās revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādes paaugstinātas darba algas likmes piemērošanu nav reglamentējušas.

Saskaņā ar Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas izstrādāto kārtību¹³⁰, nosakot paaugstinātu darba algas likmi, ņem vērā pedagoga darba intensitāti, personisko ieguldījumu skolas attīstībā un pedagogisko darba stāžu.

Rīkojumos tiek norādīts darba algas likmes apmērs un sniegta atsauce uz minētās kārtības punktiem, tomēr nav iespējams identificēt katra kritērija novērtēto apjomu. Piemēram:

- ☑ skolotājam, kura tarifcēta¹³¹ kā ģeogrāfijas skolotāja uz 7 stundām nedēļā, darba algas likme 975,90 *euro* apmērā noteikta¹³², pamatojoties tikai uz vienu kārtībā nosaukto kritēriju – pedagoga darba intensitāte;
- ☑ savukārt skolotājam, kura māca latviešu valodu un literatūru kopā 26 stundas un kurai tarifcētas vēl papildu 11 stundas citu pienākumu veikšanai¹³³, pamatojoties uz visiem trim kārtībā nosauktajiem kritērijiem, darba algas likme noteikta¹³⁴ 770,10 *euro* apmērā.

Salas vidusskola noteikusi¹³⁵, ka ņem vērā pedagoga darba intensitāti (kas ietver papildu darbu ar speciālās izglītības programmu skolēniem, papildu darbu skolai aktuālos projektos un papildu audzināšanas darba apjomu) un personīgo ieguldījumu izglītības iestādes attīstībā.

Ir noteikti kritēriji paaugstinātas darba samaksas noteikšanai	
Kritēriju piemērošana ir neskaidra	

Definēti kritēriji paaugstinātas darba algas likmes piemērošanai	
Nav skaidrota paaugstinātas likmes piemērošana 25 pedagogiem	

¹³⁰ Kārtība, kādā pedagogiem nosaka prēmijas, naudas balvas un paaugstina mēneša darba algas likmi Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā (01.09.2016. apstiprinājusi Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktore), 11. un 12.punkts.

¹³¹ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifkācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

¹³² Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.26.24 “Par pedagogu darba algas likmes noteikšanu 2017./2018.mācību gadā”.

¹³³ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifkācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

¹³⁴ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.26.10 “Par pedagogu darba algas likmes noteikšanu 2017./2018.mācību gadā”.

¹³⁵ Salas vidusskolas piemaksu, prēmiju vai naudas balvu piešķiršanas un paaugstinātas mēneša darba algas likmes noteikšanas kārtība (29.09.2017. apstiprinājusi Salas vidusskolas direktore), 3.3.apakšpunkts.

Lai gan lielākajai daļai Salas vidusskolas pedagogu un atbalsta personālam – kopā 25 darbiniekiem – noteikta algas likme 785,00 *euro*, kas pārsniedz zemāko¹³⁶, tās apmērs netiek skaidrots – rīkojumā¹³⁷ tiek norādīts pamatojums tikai tām sešām likmēm, kas pārsniedz iepriekš minēto summu. Piemēram:

- ☑ par līdzdalību projektos diviem pedagogiem algas likme paaugstināta līdz 1020,00 *euro*;
- ☑ par papildu mācību un audzināšanas darbu skaitliski vislielākajā klasē, kurā vienlaikus integrēti 4 skolēni ar mācīšanās traucējumiem, viena pedagoga algas likme paaugstināta līdz 906,00 *euro*.

Turklāt likmes apmēra atšķirību pamatojoši kritēriji nav noteikti.

Krustpils pamatskolā ir definēti¹³⁸ seši kritēriji, kas jāievēro, nosakot līdz 50 % augstāku algas likmi:

- ☑ mācību darba plānošana, vadīšana;
- ☑ audzināšanas darba plānošana, vadīšana;
- ☑ pedagoga izpratne par izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanu kā mācību procesa sastāvdaļu;
- ☑ pedagoga darba ieguldījums izglītības iestādes attīstībā;
- ☑ pieredzes uzkrāšana un tālāk nodošana;
- ☑ pedagoģiskās darbības rezultātu analīze un darbības pašrefleksija.

Definēti kritēriji paaugstinātas darba algas likmes piemērošanai	
18 pedagogiem darba samaksa noteikta, nevērtējot to ieguldījumu	

Ņemot vērā minētos kritērijus, ir noteiktas¹³⁹ atšķirīgas darba algas likmes:

- ☑ 18 pamatzglītības skolotājiem – 785,00 *euro*;

¹³⁶ Saskaņā ar MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 8.punktu un 1.pielikumu – 680,00 *euro*.

¹³⁷ Salas vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.1-20/19 “Par pedagogu tarififikācijas saraksta apstiprināšanu. Par algas likmi pedagogiem”.

¹³⁸ Krustpils pamatskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.1-7/11 “Par pedagogiem piešķirtās valsts mērķdotācijas sadales kritērijiem”.

¹³⁹ Krustpils pamatskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.1-7/17 “Par pedagogu mēneša algas likmi”, Krustpils pamatskolas vispārējās pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarififikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.; Krustpils pamatskolas interešu izglītības pedagogu tarififikācija Nr.4, interešu izglītības mērķdotācija, 01.09.2017.; Krustpils pamatskolas vispārējās pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu pārtarififikācija Nr.5, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.11.2017.

- ☑ pamatizglītības skolotājam (bez audzināšanas darba plānošanas, vadīšanas) – 750,00 *euro*¹⁴⁰;
- ☑ skolas atbalsta personālam – 770,00 *euro*;
- ☑ trijiem vispārējās pamatizglītības skolotājiem par personīgo ieguldījumu izglītības iestādes attīstībā (dalību darba grupā skolas 150 gadu jubilejas sagatavošanai) – 815,00 *euro*;
- ☑ vienam vispārējās pamatizglītības skolotājam par e-klases administrēšanu un skolas mājas lapas uzturēšanu – 835,00 *euro*.

Tomēr 18 pedagogiem noteikta vienāda algas likme, nevērtējot katra pedagoga individuālo ieguldījumu un darba intensitāti.

Daļā izglītības iestāžu pedagogu darba algas likmes tiek noteiktas ar izglītības iestāžu vadītāju rīkojumiem, tomēr lielākoties netiek vērtēts katra pedagoga personiskais ieguldījums un darba intensitāte.

Piemēram, Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskolas direktora izdotajā rīkojumā¹⁴¹, pamatojoties uz ekspertu komisijas lēmumu¹⁴², noteikts, ka paaugstinātajā darba algas likmē ietverti šādi pienākumi:

- ☑ skolēnu ar mācīšanās traucējumiem integrēšana mācību vidē, nodrošinot viņiem individuālu pieeju un diferencētu apmācību mācību procesā;
- ☑ radošuma veicināšana mācību stundās un ārpusstundu darbā, uzsākot pāreju uz kompetencēs balstīto jaunā izglītības satura ieviešanu;
- ☑ papildus pienākumu veikšana, nodrošinot skolēnu sagatavošanu un piedalīšanos mācību priekšmetu olimpiādēs, konkursos, skatēs, sacensībās, skolēnu zinātniski pētniecisko darbu izstrādē, projektu vadībā un realizēšanā, valsts pārbaudes darbu norisē un citās ar mācību

¹⁴⁰ Vienam pedagogam saskaņā ar pārtarifikāciju no 2017.gada 1.novembra: Krustpils pamatskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu pārtarifikācija Nr.5, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.11.2017.

¹⁴¹ Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskolas direktora 20.09.2017. rīkojums Nr.2-1/74 “Par pedagoģisko darbinieku slodzēm un algas likmēm, interešu izglītības pulciņu vadītāju slodzēm un algas likmēm no valsts dotācijām un novada domes budžeta līdzekļiem un par piemaksām par papildus pedagoģisko darbu un profesionālās kvalitātes pakāpi 2017./2018.mācību gadā”.

¹⁴² Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskolas pedagogu algas likmes un piemaksas par papildus pedagoģisko darbu noteikšanas ekspertu komisijas 20.09.2017. sēdes protokols Nr.2.

un audzināšanas darbu, kā arī ar skolas stratēģisko attīstību saistītās aktivitātēs.

Saskaņā ar minēto rīkojumu visiem pedagogiem noteikta vienāda darba algas likme – 1000,00 *euro*.

Rubenes pamatskola noteikusi¹⁴³, ka darba alga par likmi 740,00 *euro* ir pedagogiem, kuri īsteno apstiprināto mācību plānu, savukārt paaugstināta samaksa – 770,00 *euro* par likmi – noteikta pedagogiem, kuri strādā augstākā intensitātē, īstenojot mācību programmu izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem.

Krimuldas novada pašvaldība informēja¹⁴⁴:

Krimuldas vidusskolā izstrādes stadijā ir diferencētas darba algas likmes noteikumi, kas paredz diferencēt pedagogu darba algu atbilstoši darba kvalitātei.

Apkopojot minēto, revidenti uzskata, ka neviena no revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestādēm nav precīzi un pilnībā īstenojusi normatīvajā aktā noteikto, nosakot pedagogiem paaugstinātu darba algas likmi. Pašvaldību vērtējums, izmantojot luksofora principu¹⁴⁵, sniegts attēlā (*skatīt 6.tabulu*).

6.tabula

Paaugstinātas darba algas likmes noteikšana – novērtējums

	Auce	Burtnieki	Kocēni	Koknese	Krimulda	Krustpils	Ķegums	Nereta	Sala	Vecumnieki
ir noteikti kritēriji		n/a								
ir veikts izvērtējums		n/a								

Izlasē iekļauto pašvaldību skolu novērtējums attēlots pielikumā (*skatīt 2.pielikumu*).

¹⁴³ Rubenes pamatskolas direktora 04.10.2017. rīkojums Nr.2-1/27 “Par pedagogiskās algas likmes izmaiņām”.

¹⁴⁴ Krimuldas novada domes 21.05.2018. vēstule Nr.3-6/662 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2018”.

¹⁴⁵ Zaļš – jautājums sakārtots atbilstoši normatīvajam regulējumam, dzeltens – ir atklātas neatbilstības, sarkans – konstatēti būtiski trūkumi.

Tādējādi izglītības iestādēm būtu jāpilnveido to izstrādātā pedagogu darba samaksas noteikšanas kārtība, tajā ietverot kritērijus, saskaņā ar kuriem noteikt augstāku darba algas likmi tiem pedagogiem, kuru ieguldījums novērtēts kā nozīmīgāks, kā arī nosakot kritēriju vērtības.

Turklāt būtiski ievērot, ka vienādas paaugstinātās likmes¹⁴⁶ noteikšana vairākiem pedagogiem bez personificēta izvērtējuma ir pretrunā normatīvajam regulējumam, ar ko skolai noteikts pienākums izvērtēt katra pedagoga personisko ieguldījumu iestādes attīstībā un darba intensitāti.

Revidentu ieskatā kritērijiem vajadzētu būt vienādiem novada, respektīvi, pašvaldības ietvaros, savukārt, kritēriju vērtību noteikšana būtu katras skolas vadības kompetence.

3.2. Piemaksu noteikšana

Saskaņā ar normatīvo regulējumu¹⁴⁷ pedagogiem var noteikt piemaksas par:

- ☑ profesionālās darbības kvalitātes pakāpi;
- ☑ darbu īpašos apstākļos – speciālajās klasēs un grupās¹⁴⁸;
- ☑ papildu pedagoģisko darbu;
- ☑ prombūtnē esoša pedagoga aizvietošanu.

Revīzijā tika vērtētas divas piemaksas: par prombūtnē esoša kolēģa aizvietošanu darba organizācijas aspektā (*skatīt arī nodaļu “Normatīvais regulējums”* virsstundu uzskaites un samaksas kontekstā) un par papildu pedagoģisko darbu.

Papildu pedagoģiskais darbs

Piemaksām par papildu pedagoģisko darbu var tikt izlietota daļa t.s. “direktora fonda” līdzekļu¹⁴⁹.

Izglītības iestādēs nav noteikti piemaksas par papildu darbu noteikšanas kritēriji, līdz ar to, piemaksu piešķiršanas pamatojums bieži ir neskaidrs.

¹⁴⁶ Likmes, kas pārsniedz normatīvajā aktā noteikto zemāko likmi – 680,00 euro.

¹⁴⁷ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 24., 25., 27.punkts un 27.¹ punkts (redakcijā, kas stājas spēkā 2018.gada 1.septembrī).

¹⁴⁸ Darbs ar izglītojamiem ar valodas traucējumiem, garīgās veselības vai garīgās attīstības traucējumiem, fiziskās attīstības traucējumiem, redzes vai dzirdes traucējumiem, ilgstoši slimojošiem izglītojamiem.

¹⁴⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 (spēkā no 01.09.2016.) “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās

Ar papildu pedagoģisko darbu normatīvā akta izpratnē saprot darba apjoma palielināšanos saistībā ar pedagoga amata aprakstā neietvertu darbu¹⁵⁰.

Šādas piemaksas apmērs nosakāms līdz 30 % no pedagogam tarifcētās darba algas un iekļaujams izglītības iestādes pedagogu tarifkācijas sarakstā¹⁵¹.

Tādējādi secināms, ka, lai noteiktu ārpus darba slodzes veicamo pienākumu kopumu, ir jābūt reglamentētam pedagoga slodzē ietilpstošo veicamo darbu apjomam. Turklāt piemaksas ir jāiekļauj tarifkacijā neatkarīgi no to maksāšanas ilguma.

Saskaņā ar VIIS pieejamo informāciju piemaksas par papildu pedagoģisko darbu ir tarifcētas pedagogiem 14 skolās¹⁵² no revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestādēm.

Atsevišķos gadījumos izglītības iestādēs piemaksas ir noteiktas ar rīkojumiem, tās neiekļaujot tarifkacijās. Turklāt secināms, ka piemaksu pamatojums tiek definēts radoši nolūkā pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros palielināt darbinieku atalgojumu un maksimāli izmantot normatīvā regulējuma sniegtās iespējas.

Piemēram, Krimuldas vidusskolā diviem pedagogiem noteiktas¹⁵³ piemaksas 113,00 euro apmērā par papildu darbu – mācību kabineta sakārtošanu un vecāku pēcpusdienas organizēšanu. Kā pamatojums norādīta¹⁵⁴ nepieciešamība sakārtot mācību telpas atbilstoši mācāmo priekšmetu specifikai, lai gan viens pedagogs audzina 1.klasi un otrs māca latviešu valodu un literatūru¹⁵⁵.

Papildu pedagoģiskā
darba jēdziens, nosakot
piemaksu, traktēts ļoti
radoši

izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”
8.3.apakšpunkts.

¹⁵⁰ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”
25.punkts.

¹⁵¹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”
25.punkts.

¹⁵² Burtnieku Ausekļa pamatskolā, Matīšu pamatskolā, Rencēnu pamatskolā,
Kocēnu pamatskolā, Rubenes pamatskolā, Krimuldas vidusskolā, Krustpils
pamatskolā, Ķeguma Komerčnovirziena vidusskolā, Mazzalves pamatskolā,
Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā, Biržu pamatskolā, Salas vidusskolā,
Misas vidusskolā, Vecumnieku vidusskolā.

¹⁵³ Krimuldas vidusskolas direktores 25.09.2017. rīkojums Nr.1-9/462 “Par
piemaksu”.

¹⁵⁴ Administrācijas sanāksmes 22.09.2017. protokols.

¹⁵⁵ Krimuldas vidusskolas tarifkācija – pedagogi Nr.1, finansējums – valsts
budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

Tāpat sociālajam pedagogam noteikta¹⁵⁶ vienreizēja piemaksa 35,00 euro apmērā par papildu metodisko darbu, plānojot un vadot skolas atbalsta personāla darbu¹⁵⁷.

Lai reglamentētu papildu samaksas veidošanos, no izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestādēm 14 skolās¹⁵⁸ ir izstrādāti iekšējie normatīvie akti, vienā skolā¹⁵⁹ – koplīgums un divās¹⁶⁰ – izdots vadītāja rīkojums.

No tām tikai astoņas iestādes¹⁶¹ ir definējušas papildu pedagoģiskā darba apjomu, par ko iespējams noteikt piemaksu.

Piemēram, Salas novada Biržu pamatskolā piemaksu var noteikt par¹⁶²:

- ☑ papildu pedagoģisko darbu skolēnu individuālās izaugsmes attīstībā – konkursi, olimpiādes, sacensības;
- ☑ papildu pedagoģisko darbu klases kolektīva veidošanā – konkursi, pasākumi u.c.;
- ☑ radošām inovācijām;
- ☑ darbu ar dokumentāciju;
- ☑ metodisko darbu;
- ☑ ārpusstundu darbu;
- ☑ darbu speciālās izglītības programmās.

Atbilstoši formulēti
piemaksas noteikšanas
kritēriji

Savukārt Kocēnu novada Rubenes pamatskolā noteikts¹⁶³, ka par papildu pienākumiem uzskatāms:

- ☑ papildu darbs ar skolēniem, kuriem ir nozīmēts individuāls darbs, apgūstot speciālās izglītības programmas; mācību

Atbilstoši formulēti
piemaksas noteikšanas
kritēriji

¹⁵⁶ Krimuldas vidusskolas direktores 31.10.2017. rīkojums Nr.1-9/521 “Par piemaksu”.

¹⁵⁷ Administrācijas sanāksmes 13.10.2017. protokols.

¹⁵⁸ Matīšu pamatskola, Rencēnu pamatskola, Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskola, Krimuldas vidusskola, Krustpils pamatskola, Vīpes pamatskola, Birzgales pamatskola, Ķeguma Komerccnovirziena vidusskola, Biržu pamatskola, Salas vidusskola, Misas vidusskola, Stelpes pamatskola, Skaistkalnes vidusskola, Vecumnieku vidusskola.

¹⁵⁹ Auces vidusskola.

¹⁶⁰ Rubenes pamatskola, Valles vidusskola.

¹⁶¹ Auces vidusskola, Matīšu pamatskola, Rubenes pamatskola, Ķeguma Komerccnovirziena vidusskola, Biržu pamatskola, Salas vidusskola, Skaistkalnes vidusskola, Valles vidusskola.

¹⁶² Biržu pamatskolas piemaksu, prēmiju vai naudas balvu piešķiršanas kārtība (15.08.2017. apstiprinājusi Biržu pamatskolas direktore).

¹⁶³ Rubenes pamatskolas direktora 01.09.2017. rīkojumi Nr.2-1/25 un Nr.2-1/26 “Par piemaksu par papildu pedagoģisko darbu noteikšanu”.

metodiskā materiāla izveide – atbalsts bērniem ar grūtībām mācību procesā;

- ☉ ārpus mācību darba laika veiktais papildu darbs, organizējot darbu skolotāju metodiskās komisijās, veicot atbalsta pasākumus pedagogiem;
- ☉ ārpus mācību darba laika veiktais darbs ar skolēnu interešu grupām (ne pulciņiem), papildu darbi atsevišķu mācību priekšmetu ārpusstundu aktivitātēs, projektu realizācija, atbalsts skolas darba organizēšanai.

Vairākās skolās nav iespējams nodalīt piemaksu un prēmiju piešķiršanu, jo ir noteikti vienādi kritēriji, turklāt tie ir neskaidri.

Piemēram, Burtnieku novada Matīšu pamatskolā 14 pedagogiem ir noteikta ikmēneša piemaksa no 2017.gada 1.septembra¹⁶⁴ un prēmija 2017.gada decembrī¹⁶⁵, novērtējot pedagogu darbu saskaņā ar vieniem un tiem pašiem kritērijiem. Abos gadījumos vērtēta, piemēram, sadarbība ar pedagogiem, skolēniem un vecākiem, interešu izglītības programmu īstenošana, ārpusklases pasākumu organizēšana, mācību ekskursiju organizēšana, iesaistīšanās skolas un klases audzināšanas darba veikšanā¹⁶⁶.

Nav nodalīti piemaksu
noteikšanas un prēmiju
piešķiršanas kritēriji

Turklāt gan piemaksas, gan arī prēmijas pamatojuma dokumenti ir noformēti nepilnīgi – tie neļauj gūt patiesu priekšstatu par konkrētu kritēriju piemērošanu un to novērtējumu, jo dokumentos ir tikai norādīti piemērotie kritēriji¹⁶⁷.

Vēl piecās skolās¹⁶⁸ noteiktie piemaksu kritēriji pēc būtības atbilst vienreizējas prēmijas noteikšanai, novērtējot pedagogu darba rezultātu.

¹⁶⁴ Naudas balvas, prēmijas vai piemaksas Matīšu pamatskolas pedagogiem piešķiršanas komisijas 30.08.2017. sēdes protokols Nr.3 un Matīšu pamatskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.2-1/48p “Par piemaksu vispārējās pamatizglītības pedagogu tarifācijā”.

¹⁶⁵ Naudas balvas, prēmijas vai piemaksas Matīšu pamatskolas pedagogiem piešķiršanas komisijas 18.12.2017. sēdes protokols Nr.1 un Matīšu pamatskolas direktores 19.12.2017. rīkojums Nr.2-1/60 “Par piemaksu piešķiršanu”.

¹⁶⁶ Skatīt Naudas balvas, prēmijas vai piemaksas Matīšu pamatskolas pedagogiem piešķiršanas komisijas 30.08.2017. sēdes protokolu Nr.3, 18.12.2017. sēdes protokolu Nr.1 un Matīšu pamatskolas Nolikumu “Kārtība, kādā nosaka naudas balvas, piemaksas vai prēmijas Matīšu pamatskolas pedagogiem” (apstiprināts ar direktores 23.09.2016. rīkojumu Nr.1-9/78n).

¹⁶⁷ Skatīt Naudas balvas, prēmijas vai piemaksas Matīšu pamatskolas pedagogiem piešķiršanas komisijas 30.08.2017. sēdes protokolu Nr.3 un 18.12.2017. sēdes protokolu Nr.1.

¹⁶⁸ Rencēnu pamatskola, Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskola, Vīpes pamatskola, Misas vidusskola, Stelpes pamatskola.

Tomēr nevienā no izlasē iekļauto pašvaldību skolām nav definēta konkrēta piemaksas apmēra noteikšanas kārtība, tādējādi izglītības iestāžu izstrādātais regulējums revidentuprāt ir nepilnīgs.

Piemaksa par papildu pedagoģisko darbu 371,00 *euro* apmērā ir noteikta¹⁶⁹ arī Neretas novada Mazzalves pamatskolas direktora vietniecei, lai gan tarifikācijā nav iekļautas mācību stundas, tas ir, darbinieks neveic pedagoģisko darbu. Turklāt piemaksas apmērs, rēķinot pēc algas likmes skolā, ir līdzvērtīgs 0,488 slodzēm, lai gan minētais darbinieks pašvaldībā jau ir nodarbināts uz pilnu slodzi – strādā 0,8 slodzes kā novada izglītības darba speciālists¹⁷⁰ un 0,2 slodzes kā izglītības iestādes direktora vietnieks¹⁷¹. Darbiniekam ir noteikta¹⁷² vēl arī piemaksa 160,00 *euro* apmērā par lietveža pienākumu izpildi Mazzalves pamatskolā.

Vienā gadījumā tarifcētās piemaksas apmērs pārsniedz normatīvajā aktā noteikto maksimālo līmeni – Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas bibliotekārei noteikta¹⁷³ ikmēneša piemaksa 165,74 *euro* apmērā par sadarbības un pasākumu koordinēšanu starp skolu, domi un kultūras namu, kas pārsniedz normatīvajā aktā noteikto maksimālo 30 % lielumu pret noteikto darba samaksu (tarificēta samaksa 534,26 *euro* apmērā¹⁷⁴).

Iepriekš minētais revidentu ieskatā liecina, ka pašvaldību izglītības iestādēs trūkst izpratnes par pedagoģisko darbinieku darba samaksas un motivācijas sistēmas elementu atšķirībām un to piemērošanu.

Tas skaidrojams, mūsaprāt, ar sarežģītu normatīvo regulējumu, neprecīzi reglamentētiem darba samaksas elementiem un, līdz ar to, atšķirīgas interpretācijas iespējām.

Vienlaikus, apkopojot iepriekš sacīto, vēlamies pievērst uzmanību, mūsaprāt, nepamatotiem piemaksu noteikšanas kritērijiem. Revidenti

¹⁶⁹ Neretas novada pašvaldības izpilddirektora 06.09.2017. rīkojums Nr.2.2.2-1/143-1-K “Par darba algas likmes noteikšanu”.

¹⁷⁰ Skatīt 30.08.2013. vienošanos Nr.2 par grozījumiem 2011.gada 20.janvāra darba līgumā Nr.22.

¹⁷¹ Mazzalves pamatskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

¹⁷² Neretas novada pašvaldība. Personīgais konts 4032. Taksācijas gads 2017. Par lietvedes darbu noteikta piemaksa no pagasta pārvaldes finanšu līdzekļiem ar Neretas novada pašvaldības izpilddirektora 03.01.2017. rīkojumu Nr.2.2.2-1/19-K “Par piemaksu par papilddarba veikšanu Ž.Miezītei”.

¹⁷³ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojums Nr.26.36 “Par pedagogu darba algas likmes noteikšanu 2017./2018.mācību gadā”.

¹⁷⁴ Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1, finansējums – valsts budžeta mērķdotācija, 01.09.2017.

Piemaksas noteiktas
neatbilstoši normatīvajam
regulējumam

Pārsniegts normatīvajā
aktā noteiktais piemaksas
maksimālais apmērs

Izglītības iestādēs noteiktās
piemaksas par papildu darbu
atsevišķos gadījumos
pārsniedz normatīvajā aktā
noteikto ierobežojumu.

uzskata par nepamatotiem, piemēram, šādus kritērijus, ko piemērojušas vairākas pašvaldību izglītības iestādes¹⁷⁵:

- ☑ piemaksa par radošām inovācijām mācību procesā – šis kritērijs atspoguļo darba kvalitāti, tāpēc būtu piemērojams prēmiju noteikšanā;
- ☑ ārpus mācību darba laika veiktais darbs ar skolēnu interešu grupām – mūsdiā klasificējams kā fakultatīvs un iekļaujams tarifācijā kā darbinieka slodze;
- ☑ iesaistīšanās klases audzināšanas darba veikšanā – tarifējams kā pamatslodzes darbs klases audzināšanā.

Apkopojot secināto, revidenti uzskata, ka izglītības iestādēm būtu jāpildinveido pedagogu darba samaksas noteikumi, nodalot samaksas elementus, tajā skaitā definējot pedagogu darba slodzē iekļautos pienākumus un nosakot ārpus slodzes veicamos uzdevumus, par kuru izpildi iespējams noteikt piemaksu. Šai procesā strikti jāievēro normatīvais regulējums, tajā skaitā ievērojot profesiju klasifikatorā un profesijas standartā noteikto pedagoga darba aprakstu.

Prombūtnē esošu kolēģu aizvietošana

Aizvietojot prombūtnē esošus kolēģus, pedagoga slodze drīkst pārsniegt tiesību aktos noteikto normālo darba laiku – 40 stundas nedēļā. Tomēr, ja aizvietošana turpinās ilgāk nekā mēnesi, saskaņā ar normatīvo regulējumu veicama pārtarifācija¹⁷⁶.

Izvērtējot pašvaldību izglītības iestāžu iesniegtos dokumentus par prombūtnē esošu pedagogu aizvietošanu, revidenti konstatēja, ka Auces novada vidusskolās saskaņā ar ikmēneša rīkojumiem pastāvīgi¹⁷⁷ un nozīmīgā apmērā tiek veikta samaksa par prombūtnē esošu pedagogu aizvietošanu darbiniekiem, kuriem to nevajadzētu darīt, ņemot vērā tarifcēto slodzi pamatdarbā (*skatīt 7.tabulu*).

Minētā sistēma ļauj gan pedagogus, gan arī administrācijas un atbalsta personāla darbiniekus nodarbināt uz lielāku slodzi, nekā to pieļauj normatīvais akts. Tā, piemēram¹⁷⁸:

Vai prombūtnē esošu pedagogu aizvietošanas organizācijas veids ļauj “apiet” MK noteikumos fiksēto maksimālās pedagogu slodzes ierobežojumu?

¹⁷⁵ Burtnieku novada Matīšu pamatskola, Kocēnu novada Rubenes pamatskola, Salas novada Biržu pamatskola.

¹⁷⁶ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 20.punkts.

¹⁷⁷ Vismaz astoņu mēnešu periodā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 30.aprīlim.

¹⁷⁸ Piemēros raksturots papildu darbs laika periodā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 30.aprīlim.

- ☑ Auces vidusskolas direktore katru mēnesi nostrādājusi papildus 10 – 11 stundas, tas ir, nostrādājusi vidēji 49,5 stundas nedēļā;

7.tabula

Darbinieku papildu darba apjoms Auces novada vidusskolās

Amats	Tarificētās stundas nedēļā	Mēnesī nostrādātās stundas par aizvietošanu							
		2017.g. septembris	2017.g. oktobris	2017.g. novembris	2017.g. decembris	2018.g. janvāris	2018.g. februāris	2018.g. marts	2018.g. aprīlis
Auces vidusskola									
pedagogs	26	17	19	19	19	21,5	15,5	17,5	17,5
direktore	40 + 7	11	10	11	11	10	10	11	11
direktora vietniece	40 + 7	34,5	34,5	34,5	34,5	28	34,5	34,5	34,5
pedagogs	25,426	23,5	21	21,5	21,5	19,5	22,5	23,5	26,5
bibliotekārs	20 + 19,405	11,5	11,5	32	21,5	21,5	25	22	33
direktora vietnieks	36 + 7	10	10	11,5	10,5	8,5	10	10	10
pedagogs	40	9,5	9	7,5	9	7,5	7	9,5	9
pedagogs	40	32	13	23,5	22	22	22	18,5	24
Bēnes vidusskola									
pedagogs	40	16+2	16+4	16+6	16	16	16	16	16
direktora vietniece	8 + 31,57	20	20+4	20+8	20	20+6 +3	28	21	20
direktora vietniece/ izglītības metodīķis	40 + 4 + 7	24	24	24	24	18	30	24	24
pedagogs	37,21	16+1	16	16	16	16+4	18	12	15

- ☑ Auces vidusskolas direktora vietniece nostrādājusi papildus 34,5 stundas mēnesī, tas ir, nostrādājusi vidēji 55,6 stundas nedēļā;
- ☑ uz 40 stundām tarificēts pedagogs Auces vidusskolā papildus nostrādājis 13 – 32 stundas mēnesī, tas ir, nostrādājis vidēji 43,3 – 48 stundas nedēļā;
- ☑ Bēnes vidusskolas direktora vietniece papildus tarificētajai slodzei katru mēnesi nostrādājusi vēl 20 – 29 stundas, tas ir, nostrādājusi vidēji 44,6 – 46,8 stundas nedēļā;
- ☑ vispārējās izglītības skolotāja Bēnes vidusskolā papildus tarificētajām 40 stundām ik mēnesi nostrādājusi vēl 16 – 22 stundas, tas ir, nostrādājusi vidēji 44 – 45,5 stundas nedēļā.

Neatbilstoši organizēta
prombūtnē esošu kolēģu
aizvietošana

IZM puda viedokli¹⁷⁹, ka aizvietošana jāuzdod pedagogiem ar mazāku darba slodzi, nevis tiem, kam noteikta liela slodze – tarificēta slodze tuvu 40 astronomiskajām stundām nedēļā.

Kolēģu aizvietošana to prombūtnes laikā šādā apjomā un formātā citās izlasē iekļautajās pašvaldību izglītības iestādēs netika konstatēta, tomēr arī šis viens gadījums liecina par trūkumiem normatīvajā regulējumā, respektīvi par nepilnīgi reglamentētu darba organizāciju un uzskaiti, pedagogiem strādājot virs atļautā normālā darba laika, kā arī par neatbilstošām kontrolēm skolās un pašvaldībās, kas ļautu novērst revidentuprāt no normatīvā regulējuma viedokļa apšaubāmu praksi.

3.3. Prēmijas un naudas balvas pedagogiem

Ja izglītības iestāde ir ietaupījusi darba samaksai paredzētos mērķdotācijas finanšu līdzekļus, pedagogiem var piešķirt prēmiju vai naudas balvu, ņemot vērā katra personisko darba ieguldījumu¹⁸⁰.

Prēmijas vai naudas balvas apmēru nosaka izglītības iestādes vadītājs saskaņā ar izglītības iestādē apstiprināto kārtību¹⁸¹.

No izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestādēm 2017.gadā prēmijas vai naudas balvas ir piešķirtas 28 skolu pedagogiem, izlietojot 119 654 euro (*skatīt tabulu 3.pielikumā*). Sešās skolās prēmijas vai naudas balvas 2017.gadā piešķirtas divas vai vairākas reizes.

Pedagogu motivēšanai pašvaldību izglītības iestādes izlietojušas iekonomētos mērķdotācijas līdzekļus no 370,00 euro līdz pat 16 061,00 euro, pedagogiem piešķirto prēmiju un naudas balvu apjomu nosakot no 7,00 euro līdz 1050,89 euro.

Apkopojot normatīvo regulējumu¹⁸², informāciju un novērojumus par izglītības iestādēs noteikto prēmiju vai naudas balvu piešķiršanu, tika attēlota revidentuprāt optimāla procesa gaita (*skatīt 8.attēlu*).

Izvērtējot 29 izglītības iestāžu iesniegtos prēmiju un naudas balvu izmaksu pamatojošos dokumentus (motivēšanas kārtība, ekspertu komisiju sēžu protokoli, izglītības iestāžu vadītāju rīkojumi u.c.), konstatēts (*skatīt 3.pielikumu*):

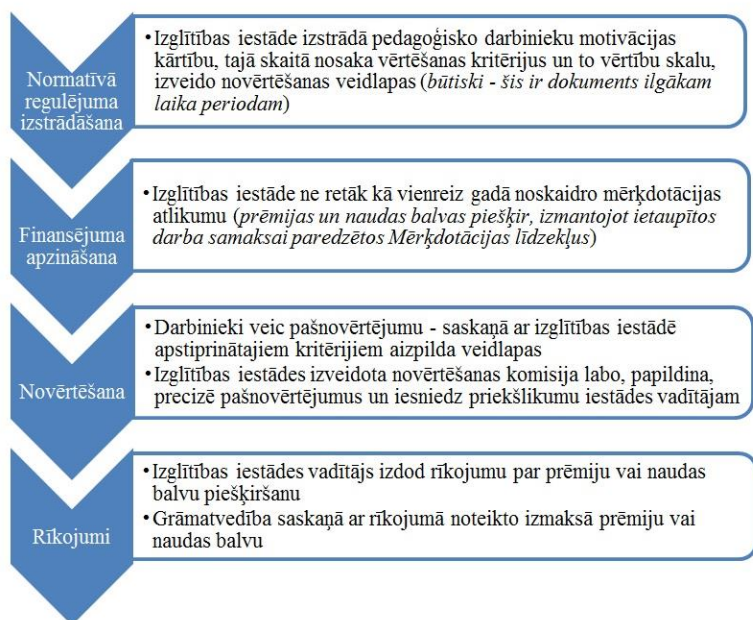
¹⁷⁹ 04.07.2018. vēstule Nr.4-10e/2018/2033 “Par ministrijas skaidrojumu”.

¹⁸⁰ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 26.punkts.

¹⁸¹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 26.punkts.

¹⁸² MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”.

- ☑ trijās skolās darbinieku motivēšanas kārtība tiek noteikta katru gadu darbinieku novērtēšanas komisijas sēžu protokolos;

8.attēls. Mērķdotācijas ekonomijas izlietošana prēmiju vai naudas balvu piešķiršanai.

- ☑ trijās skolās nav noteikti pedagogu darba novērtēšanas kritēriji;
- ☑ 26 skolas ir noteikušas no 2 līdz pat 37 kritērijiem;
- ☑ 14 no 26 skolām nav noteikta kritēriju vērtību skala, kas ļautu gūt pārliecību par objektīvi noteiktu motivācijas summas apmēru;
- ☑ 13 skolās kā vienīgais vai viens no kritērijiem prēmijas vai naudas balvas piešķiršanai ir noteikts slodzes vai darba samaksas apmērs, vai darba stāžs;
- ☑ lai gan ir izstrādāta motivācijas kārtība, noteikti kritēriji un pat to vērtības, prēmijas vai naudas balvas četrās skolās¹⁸³ ir piešķirtas, neievērojot apstiprināto kārtību.

Par vienu no kvalitatīvāk izstrādātajām pedagogisko darbinieku motivācijas sistēmām revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēs revidenti uzskata Auces vidusskolas ieviesto kārtību¹⁸⁴.

Izglītības iestādēs izstrādātās pedagogu motivācijas kārtības neatbilst normatīvajam regulējumam.

Kvalitatīva pedagogisko darbinieku prēmēšanas sistēma

¹⁸³ Auces vidusskolā – daļēji, Rencēnu pamatskola, Krimuldas vidusskolā, Vīpes pamatskolā, Vecumnieku vidusskolā – daļēji.

Tā paredz kritēriju sistēmu gan administratīvā un atbalsta personāla, gan pedagogu novērtēšanai, tādējādi ļaujot izvērtēt katra darbinieka personisko ieguldījumu izglītības iestādes mērķu sasniegšanā.

Kārtībā¹⁸⁵ ir noteiktas deviņas vērtējamās jomas, katrā paredzot līdz pat deviņiem kritērijiem (*skatīt 8.tabulu*).

8.tabula

Pedagogu darbības novērtējamās jomas Auces vidusskolā

Novērtējamā joma	Kritēriju skaits	Punktu skaits
metodiskā darbība	7	12
pedagoģiskā darbība	9	24
darbība projektos	2	8
audzināšanas darbs	5	10
sadarbība ar vecākiem	3	6
mācību kabinets	2	3
darba disciplīna	6	6
sadarbība un komunikācija	2	4
sabiedriskie pienākumi skolas interesēs	1	2
papildus punkti par...	Z	2
Kopā	37	77

Piemēram, pedagoga metodiskā darbība tiek vērtēta pēc šādiem kritērijiem:

- ☑ [ir] metodiskās komisijas vadītājs;
- ☑ dalās ar metodisko pieredzi metodiskajā komisijā, metodiskajā padomē, pedagoģiskajā padomē (*ir pierādījumi*);
- ☑ dalās ar izstrādātajiem metodiskajiem materiāliem;
- ☑ sagatavo, vada un analizē atklātās stundas;
- ☑ vada metodiskās nodarbības pedagogu kolektīvam, gūst pieredzi CE¹⁸⁶ labošanā vai darbā VISC¹⁸⁷ metodisko materiālu izstrādē;
- ☑ prasme patstāvīgi risināt nestandarta situācijas stundās;
- ☑ personīga iniciatīva skolēnu motivācijas veidošanā.

Katrs kritērijs ir novērtēts ar 1 – 5 punktiem, tādējādi, aizpildot novērtējuma anketu, kopā iespējams iegūt 77 punktus.

¹⁸⁴ Auces vidusskolas Naudas balvu un prēmiju piešķiršanas kārtība pedagogiem (06.01.2016. apstiprinājusi Auces vidusskolas direktore).

¹⁸⁵ 2.pielikums Naudas balvu un prēmiju piešķiršanas kārtībai pedagogiem. Auces vidusskolas pedagoģiskā darbinieka vērtēšanas kritēriji 2017.gadā.

¹⁸⁶ Centralizētais eksāmens.

¹⁸⁷ Valsts izglītības satura centrs.

Pamatojoties uz 2017.gada darba novērtējumu¹⁸⁸, 43 vispārējās izglītības pedagogiem piešķirtas¹⁸⁹ prēmijas 29,50 – 600,00 *euro* apmērā un 16 interešu izglītības pedagogiem 7,00 – 375,50 *euro* apmērā, pavisam izlietojot 15 975,00 *euro* no mērķdotācijas ekonomijas līdzekļiem.

Tomēr, nosakot piešķiramās prēmijas apmēru, nav ņemts vērā motivācijas kārtībā¹⁹⁰ noteiktais prēmiju maksimālais lielums un ietvertais nosacījums, ka nepilnas slodzes gadījumā prēmijas apmērs nosakāms atbilstoši slodzei¹⁹¹. Tādējādi prēmijas nepamatoti palielinātas par 474,01 *euro*.

Atšķirībā no Auces vidusskolā izstrādātās detalizētās motivācijas kārtības otrā novada skolā – Bēnes vidusskolā – ir noteikta¹⁹² formula, pēc kuras prēmijas un naudas balvas tiek piešķirtas atbilstoši katra pedagoga darba samaksas lielumam. Tādējādi 2017.gada decembrī darba algas ekonomijas fonds 16 061,00 *euro* apmērā sadalīts 27 pedagogiem, piešķirot¹⁹³ tiem naudas balvas 128,18 – 1050,89 *euro* apmērā.

Arī Burtnieku novada izglītības iestādēs noteiktas atšķirīgas pieejas pedagoģisko darbinieku prēmēšanai, tikai vienā skolā darbinieku motivēšanu veicot atbilstoši normatīvajā aktā noteiktajam, tas ir, vērtējot katra pedagoga personisko ieguldījumu un darba intensitāti:

- ☑ Matīšu pamatskolā ir izstrādāta kārtība naudas balvu, piemaksu vai prēmiju noteikšanai¹⁹⁴, kurā definēti 17 novērtēšanas kritēriji; saskaņā ar novērtēšanas komisijas

¹⁸⁸ Pedagoģisko darbinieku darba kvalitātes noteikšanas komisijas 15.12.2017. sēdes protokols Nr.2 un Nr.3.

¹⁸⁹ Auces vidusskolas direktors 18.12.2017. rīkojums Nr.49 “Par naudas balvu”.

¹⁹⁰ Auces vidusskolas Naudas balvu un prēmiju piešķiršanas kārtība pedagogiem (06.01.2016. apstiprinājusi Auces vidusskolas direktore), 2.pielikums Auces vidusskolas pedagoģiskā darbinieka vērtēšanas kritēriji 2017.gadā (izskatīts Informatīvajā pedagoģiskās padomes sēdē 15.02.2017. (protokols Nr.2)).

¹⁹¹ Auces vidusskolas Naudas balvu un prēmiju piešķiršanas kārtība pedagogiem (06.01.2016. apstiprinājusi Auces vidusskolas direktore), Vērtēšanas noteikumi (izskatīti un apspriesti Informatīvajā pedagoģiskās padomes sēdē 15.02.2017., protokols Nr.2).

¹⁹² Bēnes vidusskolas Prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtība (25.11.2016. apstiprinājis Bēnes vidusskolas direktors).

¹⁹³ Bēnes vidusskolas direktora 14.12.2017. rīkojums Nr.2-1/93 “Par naudas balvu piešķiršanu interešu izglītības pedagogiem”; Bēnes vidusskolas direktora 14.12.2017. rīkojums Nr.2-1/94 “Par naudas balvu piešķiršanu vispārējās izglītības pedagogiem”; Bēnes vidusskolas direktora vietnieces mācību darbā 14.12.2017. rīkojums Nr.2-1/95 “Par naudas balvu piešķiršanu vispārējās izglītības pedagogiem”; Bēnes vidusskolas darba samaksas fonda ekonomijas līdzekļu sadales 12.12.2017. sēdes protokols Nr.1, Nr.2 un Nr.3.

¹⁹⁴ Matīšu pamatskolas Nolikums “Kārtība, kāda nosaka naudas balvas, piemaksas vai prēmijas Matīšu pamatskolas pedagogiem” (apstiprināta ar Matīšu pamatskolas direktors 23.09.2016. rīkojumu Nr.1-9/78n).

Normatīvajam
regulējumam neatbilstoša
prēmēšanas sistēma

3 no 4 novada skolām
izstrādātā prēmēšanas
sistēma neatbilst
normatīvajam aktam

Vienas pašvaldības ietvaros katrā skolā ir noteikta atšķirīga darbinieku motivācijas kārtība, turklāt dažas no tām neatbilst normatīvajam regulējumam.

lēmumu¹⁹⁵ 14 pedagogiem 2017.gada decembrī piešķirtas¹⁹⁶ prēmijas 56,00 – 196,00 euro apmērā, kopā šim mērķim izlietojot 2250,00 euro;

- ✓ saskaņā ar Burtnieku Ausekļa pamatskolā izstrādāto kārtību¹⁹⁷ “priekšlikumu kritērijiem pedagogu piemaksu noteikšanai sagatavo direktora vietnieks izglītības jomā”; 2017.gada decembrī 11 pedagogiem piešķirtas¹⁹⁸ prēmijas 187,50 euro apmērā un trim pedagogiem – 62,50 euro apmērā, pamatojoties uz komisijas lēmumā noteikto¹⁹⁹: “Ievērojot katra pedagoga ieguldījumu skolas attīstībā, naudas prēmija vienam pedagogam no algas fonda ekonomijas 2250,00 EUR tiek sadalīta attiecībā 3:1 (trīs pret viens), kur trīs daļas (187,50 EUR) ir pamatdarbā strādājošam pedagogam, bet viena daļa (62,50 EUR) pedagogam amatu savienošanas kārtībā”;
- ✓ Rencēnu pamatskolā prēmiju fonds 720,00 euro apmērā sadalīts²⁰⁰ pedagogiem, kuri ir darba attiecībās no 2017.gada 1.septembra, atbilstoši tarificētajai darba slodzei: septiņiem pedagogiem noteikta²⁰¹ prēmija 73,00 euro, diviem – 44,50 euro un četriem – 30,00 euro;
- ✓ Ēveles pamatskolas 11 pedagogiem piešķirtas²⁰² prēmijas 67,50 – 337,50 euro apmērā, kopā izlietojot 2700,00 euro; darbinieki novērtēti²⁰³ par četru kritēriju izpildi, tomēr tikai viens kritērijs atbilst normatīvajā aktā noteiktajam – kā kritēriji noteikti: nostrādātais laiks²⁰⁴, pedagoga slodze, darbs ar audzināmo vecākiem un iesaistīšanās pasākumu organizēšanā.

¹⁹⁵ Naudas balvas, prēmijas vai piemaksas Matīšu pamatskolas pedagogiem piešķiršanas komisijas 18.12.2017. sēdes protokols Nr.1.

¹⁹⁶ Matīšu pamatskolas direktores 19.12.2017. rīkojums Nr.2-1/60 “Par piemaksu piešķiršanu”.

¹⁹⁷ Kārtība, kādā nosaka piemaksas un prēmijas Burtnieku Ausekļa pamatskolas pedagogiem (apstiprinājusi direktore 14.03.2016.).

¹⁹⁸ Burtnieku Ausekļa pamatskolas direktores 18.12.2017. rīkojums Nr.2-1/84 “Par naudas prēmijas piešķiršanu”.

¹⁹⁹ Burtnieku Ausekļa pamatskolas Naudas prēmijas piešķiršanas komisijas 18.12.2017. sēdes protokols Nr.1.

²⁰⁰ Rencēnu pamatskolas Pedagoģiskās padomes 18.12.2017. sēdes protokols Nr.2.

²⁰¹ Rencēnu pamatskolas direktores 18.12.2017. rīkojums Nr.2.1/90 “Par valsts mērķdotācijas piešķiršanu pedagogiem”.

²⁰² Ēveles pamatskolas direktores 21.12.2017. rīkojums Nr.52 “Par naudas prēmiju piešķiršanu”.

²⁰³ Ēveles pamatskolas pedagogu darba algas ekonomijas naudas prēmijas piešķiršanas komisijas 22.12.2017. sēdes protokols Nr.1.

²⁰⁴ Nostrādāts vismaz viens gads.

Ņemot vērā minēto, revidenti secina, ka pat vienas pašvaldības ietvaros izstrādātās pedagogu motivācijas sistēmas atšķiras, vienlaikus tās bieži neatbilst normatīvajos aktos noteiktajam.

Tāpat revidenti konstatēja: lai gan pašvaldības izglītības iestāde ir izstrādājusi darbinieku novērtēšanas kārtību, tā ne vienmēr tiek ievērota, nosakot prēmijas vai naudas balvas apmēru.

Piemēram, Vecumnieku vidusskolā noteiktā pedagogu vērtēšanas kārtība²⁰⁵ paredz sešas vērtējuma kategorijas ar 23 kritērijiem, kas novērtēti ar 2 – 20 punktiem, kopā dodot iespēju iegūt 130 punktus.

Darbinieku prēmēšanas komisija saskaņā ar noteiktajiem kritērijiem 2017.gada septembrī ir novērtējusi 30 pedagogu darbu²⁰⁶: darbinieki ir ieguvuši no 8 līdz 86 punktiem.

Ņemot vērā kopējo prēmiju fondu 4486,00 euro un kopējo iegūto punktu skaitu 1803 punkti, noteikta viena punkta vērtība 2,488 euro. Tādējādi piešķirtas prēmijas 19,00 – 214,00 euro apmērā.

Vienlaikus, nevērtējot katra darbinieka personisko ieguldījumu, septiņiem pirmsskolas izglītības pedagogiem noteiktas²⁰⁷ prēmijas 82,00 – 84,00 euro apmērā (kopā izlietojot 582,00 euro), kā arī divām vidusskolas direktora vietniecēm – 750,00 euro apmērā.

Savukārt 2017.gada decembrī Vecumnieku vidusskolas pedagogiem piešķirtas²⁰⁸ naudas balvas kopā 2494,00 euro apmērā atbilstoši to amatam:

- ☑ vispārējās izglītības pedagogiem 55,00 euro;
- ☑ divām direktora vietniecēm 595,00 euro;
- ☑ pirmsskolas izglītības skolotājiem 20,00 euro²⁰⁹;
- ☑ interešu izglītības pedagogiem 18,00 euro.

Papildus iepriekš jau minētajām vēl septiņas pašvaldību izglītības iestādes prēmijas noteikušas atbilstoši pedagogu darba slodzes vai samaksas lielumam, tajā skaitā (*skatīt 3.pielikumu*):

Izstrādāta kvalitatīva prēmēšanas sistēma	
Prēmēšanas sistēma ne visos gadījumos tiek ievērota	

Prēmijas vai naudas balvas tiek piešķirtas proporcionāli pedagoga slodzei, darba algai vai darba stāžam, tas ir, neatbilstoši normatīvajam regulējumam.

Prēmijas noteiktas neatbilstoši normatīvajam regulējumam

²⁰⁵ Vecumnieku vidusskolas direktora 23.12.2016. rīkojums Nr.54 “Par darbinieku prēmēšanas komisiju”, 1.pielikums “Vecumnieku vidusskolas darbinieku prēmēšanas kārtība”, 2.pielikums “Prēmēšanas kritēriji”.

²⁰⁶ Vecumnieku vidusskolas Darbinieku prēmēšanas komisijas 06.09.2017. sēdes protokols Nr.1.

²⁰⁷ Vecumnieku vidusskolas direktora 07.09.2017. rīkojums Nr.1.9/45 “Par darbinieku prēmēšanu”.

²⁰⁸ Vecumnieku vidusskolas direktora 27.12.2017. rīkojums Nr.1.9./72 “Par naudas balvu”.

²⁰⁹ Diviem pedagogiem noteikts samazināts naudas balvas apmērs: 18,00 euro un 6,00 euro.

- ☑ prēmiju fonds 4217,00 *euro* apmērā atbilstoši pedagogu slodzei un darba stāžam sadalīts²¹⁰ Krimuldas vidusskolā;
- ☑ Ķeguma komercnovirziena vidusskolā piešķirtas²¹¹ piemaksas proporcionāli slodzei 35 vispārējās un interešu izglītības pedagogiem 20,90 – 389,00 *euro* apmērā, kopā izlietojot 7390,90 *euro*;
- ☑ piemaksu daļa 1113,33 *euro* kopsummā, kas atbilst 15 % no pedagoga darba slodzes, noteikta²¹² 16 darbiniekiem Ķeguma novada Birzgales pamatskolā.

Par skolu izstrādāto darbinieku novērtēšanas sistēmu zemo kvalitāti, respektīvi novērtēšanu kā nepieciešamu formalitāti, revidentu vērtējumā liecina arī, piemēram, Kocēnu pamatskolā veiktā pedagogu prēmēšana 2017.gada nogalē:

- ☑ ir izstrādāts piemaksu un naudas balvu piešķiršanas komisijas reglaments²¹³, kurā noteikti vērtēšanas kritēriji darba kvalitātes piemaksu un naudas balvu piešķiršanai;
- ☑ ir izstrādāta novērtēšanas tabula, kurā noteikti 11 kritēriji²¹⁴, aprakstīts vērtējuma punktu (1 – 3 punkti) raksturojums; piemēram, kritērija “Mācību darba plānošana” novērtējums ir: 1 punkts – ir konstatēti trūkumi, 2 punkti – ir stiprās puses, taču konstatēti trūkumi, 3 punkti – izteiktas pārsvarā stiprās puses, būtisku trūkumu nav;
- ☑ tiek aizpildīts vērtējums, ar kuru iepazīstina pedagogu;

Kvalitatīvi izstrādāta prēmēšanas sistēma	
Formāla pieeja – visiem piešķirts maksimālais prēmijas apmērs	

²¹⁰ Krimuldas vidusskolas direktores 30.11.2017. rīkojums Nr.1-9/571 “Par prēmiju izmaksu”.

²¹¹ Ķeguma komercnovirziena vidusskolas direktora 20.12.2017. rīkojums Nr.KVS/2-1/17/106 “Par ietaupīto darba samaksas fonda līdzekļu piešķiršanu pedagogiskajiem darbiniekiem”.

²¹² Birzgales pamatskolas Apspriedes pie direktora 20.12.2017. protokols Nr.7.

²¹³ Kocēnu pamatskolas pedagogu darba kvalitātes piemaksu un naudas balvas piešķiršanas komisijas reglaments Nr.14/7 (13.01.2014. apstiprinājis Kocēnu pamatskolas direktors), pielikums “Kritēriji piemaksām un naudas balvām par darba kvalitāti un darbinieku personisko ieguldījumu izglītības iestādes mērķu sasniegšanā Kocēnu pamatskolā”.

²¹⁴ Mācību darba plānošana; Skolēnu mācību sasniegumu izpēte; Mācību procesa organizēšana; Sadarbība ar ģimeni rezultātu sasniegšanā; Audzināšanas darbs mācību procesā; Komandas darba prasmes; Darba vides pilnveide; Profesionālās ētikas normu ievērošana; Iestādes popularizēšana; Papildus veicamie pienākumi; Pedagoģiskā darbība.

- ☑ atbilstoši vērtēšanā iegūto punktu skaitam tiek noteikts naudas balvas apmērs²¹⁵:

- 15 – 20 punkti – 4%/20%²¹⁶ no pamatalgas;
- 21 – 26 punkti – 9%/25% no pamatalgas;
- 27 – 33 punkti – 14,46%²¹⁷/30% no pamatalgas.

Piešķirot naudas balvas 2017.gada novembrī un decembrī, visi pedagogi ir novērtēti²¹⁸ ar punktu skaitu, kas atbilst maksimālajam naudas balvas apjomam, kopumā izlietojot mērķdotācijas līdzekļus 7305,21 *euro* apmērā²¹⁹.

No minētā piemēra revidenti secina, ka vērtēšanas kritēriji ir noteikti pārāk zemi, tie nav motivējoši, pedagoga izaugsmi sekmējoši.

Līdzīgi visi pedagogi maksimālo novērtējumu ieguvuši vēl divās skolās²²⁰.

Izlasē iekļauto pašvaldību 32 izglītības iestāžu izstrādāto pedagogu motivācijas sistēmu novērtējums sniegts pielikumā (*skatīt 3.pielikumu*).

No izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestāžu kopējās prēmijām un naudas balvām izlietotās mērķdotācijas līdzekļu summas 119 654 *euro* pretēji normatīvajā aktā²²¹ noteiktajam jeb nevērtējot pedagogu personisko darba ieguldījumu izlietoti 35,7 %, tas ir, 44 257 *euro*.

Vēl 32 279 *euro* izlietoti saskaņā ar normatīvajam aktam formāli atbilstošām novērtēšanas sistēmām, kurās ir noteikti pedagogu vērtēšanas kritēriji, bet nav definētas to vērtības. Tādējādi nav iespējams gūt pilnīgu pārliecību par katra darbinieka personīgā ieguldījuma izvērtēšanas gaitu un rezultāta pamatojumu.

²¹⁵ Kocēnu pamatskolas pedagoģisko darbinieku darbības rezultātu novērtēšanas komisijas 15.11.2017. lēmums Nr.2; Kocēnu pamatskolas pedagoģisko darbinieku darbības rezultātu novērtēšanas komisijas 13.12.2017. lēmums Nr.3.

²¹⁶ Pirmais skaitlis – decembrī piešķirtās naudas balvas apmērs, otrais – novembrī noteiktās naudas balvas apmērs.

²¹⁷ Ja pedagoga darba samaksu finansē no pašvaldības budžeta, tad naudas balvas apmērs ir 15% no pamatalgas.

²¹⁸ Kocēnu pamatskolas pedagoģisko darbinieku darbības rezultātu novērtēšanas komisijas 15.11.2017. lēmums Nr.2; Kocēnu pamatskolas pedagoģisko darbinieku darbības rezultātu novērtēšanas komisijas 13.12.2017. lēmums Nr.3.

²¹⁹ Kocēnu pamatskolas direktora 15.11.2017. rīkojums Nr.2.1/37 "Par naudas balvas piešķiršanu Kocēnu pamatskolas pedagogiem"; Kocēnu pamatskolas direktora 13.12.2017. rīkojums Nr.2.1/39 "Par naudas balvas piešķiršanu Kocēnu pamatskolas pedagogiem".

²²⁰ Jaunburtieku pamatskolā, Jura Neikena Dikļu pamatskolā.

²²¹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 26.punkts.

Iepriekš minētais revidentu ieskatā liecina par nepietiekamu izglītības iestāžu darbības un finanšu līdzekļu izlietojuma uzraudzību un kontroli ne tikai iestādes, bet arī pašvaldības līmenī, respektīvi par nepietiekamām mērķdotācijas izlietojuma atbilstības izstrādātajam regulējumam kontrolēm.

Par pedagogu darba samaksas sistēmā aktuālajām problēmām, apstiprinot Valsts kontroles revidentu viedokli, liecina arī LIZDA veiktā pētījumā²²² konstatētais:

- ☑ 30 % aptaujāto pedagogu norādīja, ka tiem nav zināma darba slodzes sadale skolā, vai arī slodzi nosaka vienpersoniski direktors;
- ☑ vēl 21,7 % norādīja, ka slodzes sadale nav dokumentāli apstiprināta, bet tiek apspriesta;
- ☑ 43,5 % skolotāju norādīja, ka slodze ir reglamentēta pašvaldības vai izglītības iestādes izstrādātos normatīvajos dokumentos;
- ☑ trūkst informācijas par slodžu aprēķināšanas kritērijiem un kārtību;
- ☑ nav skaidri definēti pedagogu darba vērtēšanas kritēriji, pienākumi;
- ☑ trūkst informācijas par piemaksām, to piešķiršanas kārtību un kritērijiem.

Arī jomas speciālisti un zinātnisko pētījumu autori atzīst²²³, ka atlīdzības sistēmai:

- ☑ ir jābūt saprotamai, caurskatāmai, viegli interpretējamai un balstītai uz skaidriem kritērijiem;
- ☑ ir jāatspoguļo strādājošā prasmes, iemaņas, profesionalitāte;
- ☑ ir jābūt relatīvi taisnīgai un jāatbilst strādājošā uzskatiem par to, kā viņa darbs būtu jāatlīdzina;

²²² Pedagogu darba tiesības izglītības iestādēs. Pārskats par LIZDA pētījuma rezultātiem, 2017., 9. Pedagogu informētība par darba slodzes sadales kārtību izglītības iestādē, 40.–42.lpp., 16. Pedagogu prakses gadījumi, kad ir konstatēti pedagoga darba tiesību pārkāpumi, 64.–68.lpp.

²²³ Skatīt, piemēram, Inese Ešenvalde, Personāla vadības mūsdienu metodes. Rīga: Merkūrijs LAT, 2008. – 183.lpp.; Atlīdzība valsts pārvaldē kā motivatora regulējums – attīstība un nākotnes perspektīvas. Ludmila Jevčuka, Kārlis Ketners. Rakstu krājums *Scientific Journal of Riga Technical University. Economics and Business. Economy: Theory and Practice*. 2010, Volume 20, 72 – 80 pg.

- ☑ ir jābūt taisnīgai, salīdzinot ar citiem līdzvērtīgos amatos strādājošajiem.

Turklāt²²⁴:

- ☑ ir jāpastāv saiknei starp strādājošā darba rezultātiem un atlīdzību (darba samaksas paaugstināšanos, vienreizēju prēmēšanu);
- ☑ prēmēšana par labiem darba rezultātiem ir jāveic savlaicīgi, īsi pēc prēmējamās rīcības iestāšanās;
- ☑ atlīdzībai, īpaši valsts pārvaldē, ir jābūt stabilai, un strādājošajam ir jābūt skaidram priekšstatam par viņa atlīdzības attīstību vidējā un tālā perspektīvā.

Ņemot vērā revidentu konstatēto, pašvaldībām būtu jāpilnveido to pārziņā esošo izglītības iestāžu pedagoģiskā personāla motivācijas sistēma mērķdotācijas līdzekļu izlietojuma kontekstā.

Valsts kontroles revidenti uzskata, ka pašvaldībām jānosaka visā novadā vienāda prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtība, tajā skaitā kritēriji, to izglītības iestādēs, skolu vadības kompetencē atstājot kritēriju vērtību skalas izveidi.

Tāpat pašvaldībām jāstiprina izglītības iestāžu darba organizācijas un finanšu līdzekļu izlietojuma uzraudzība, lai novērstu formālas pieejas praktizēšanu mērķdotācijas līdzekļu izlietošanā.

Vienlaikus, vērtējot valsts budžeta mērķdotācijas finanšu vadību kopumā, revidenti uzskata, ka ir jāstiprina līdzekļu izlietojuma kontrole arī valsts līmenī.

IZM puda viedokli²²⁵, ka par mērķdotācijas līdzekļu izlietojuma atbilstību normatīvajam regulējumam atbild līdzekļu saņēmējs – izglītības iestādes un pašvaldības.

Tomēr likums par budžetu un finanšu vadību nosaka²²⁶, ka: “Ministrijas un citas centrālās valsts iestādes ir atbildīgas par gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izpildes kontroles sistēmas izveidi un par Valsts kases norēķinu kontos ieskaitīto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontroli atbilstoši paredzētajiem mērķiem”.

²²⁴ Skatīt, piemēram, Atlīdzība valsts pārvaldē kā motivatora regulējums – attīstība un nākotnes perspektīvas. Ludmila Jevčuka, Kārlis Ketners. Rakstu krājums *Scientific Journal of Riga Technical University. Economics and Business. Economy: Theory and Practice. 2010, Volume 20, 72 – 80 pg.*

²²⁵ Valsts kontroles un IZM 22.05.2018. intervijas protokols.

²²⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46.panta piektā daļa.

Viens no valsts budžeta mērķdotācijas piešķiršanas mērķiem ir palielināt pedagogu darba samaksas apmēru, tuvinot to vidējai darba samaksai valstī. Ir noteikts²²⁷ izglītības politikas rezultatīvais rādītājs: 2019.gadā izglītībā strādājošo vidējai darba algai (bruto) jābūt vienādam ar vidējo darba algu valstī (novirze % plānota 0).

Ņemot vērā minēto, ir būtiski pareizi piemērot dažādus darba samaksas elementus. Tādējādi ir formulēts ieteikums arī IZM kā nozares pārvaldītājam.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu pedagogu darba samaksas atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam, pašvaldībām un to izglītības iestādēm pilnveidot iekšējo normatīvo aktu sistēmu un uzlabot iekšējās kontroles pašvaldības un skolu līmenī, tajā skaitā:

- ☑ reglamentējot paaugstinātas darba samaksas noteikšanas kārtību un kritērijus;
- ☑ atbilstoši profesiju klasifikatorā un profesijas standartā noteiktajam pedagoga darba aprakstam definējot pedagogu darba slodzē iekļautos pienākumus un nosakot ārpus slodzes veicamos uzdevumus, par kuru izpildi iespējams noteikt piemaksu;
- ☑ pilnveidojot izglītības iestāžu pedagoģiskā personāla motivācijas sistēmu mērķdotācijas līdzekļu izlietojuma kontekstā, šajā nolūkā nosakot prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtību, kritērijus un to vērtības;
- ☑ uzlabojot pedagogu darba samaksas elementu atbilstības normatīvajam regulējumam kontroles.

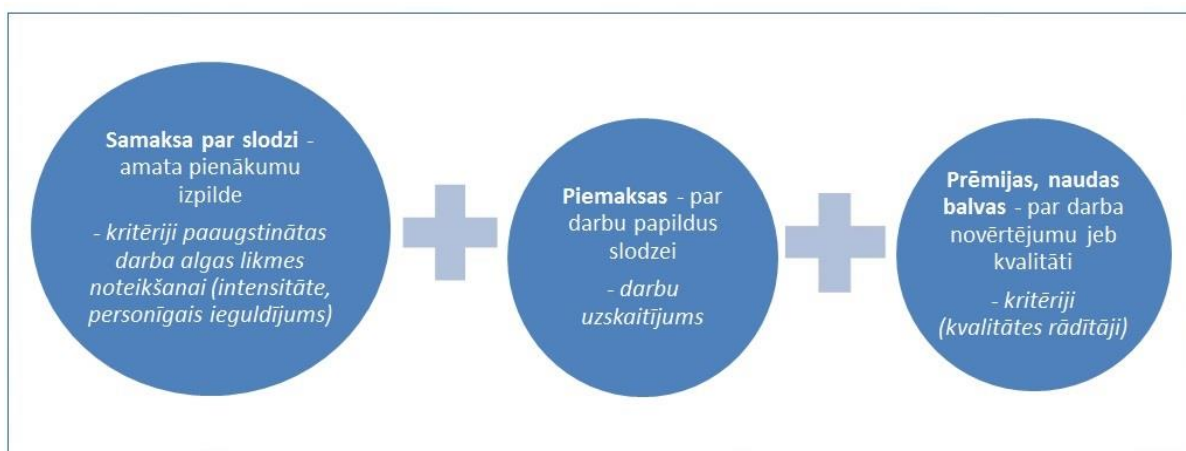
Lai nodrošinātu mērķdotācijas līdzekļu izlietošanu atbilstoši normatīvajam regulējumam, IZM pastiprināt kontroles pār pedagogu darba samaksas elementu piemērošanu reglamentējošo normatīvu ievērošanu pašvaldībās un to izglītības iestādēs.

²²⁷ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam (apstiprinājusi Latvijas Republikas Saeima 2014.gada 22.maijā).

Revīzijas laikā identificētā labā prakse

Lai ilustrētu sniegto ieteikumu ieviešanas sagaidāmo rezultātu, Valsts kontroles revidenti sniedz koncentrētu viedokli par pedagogu darba samaksas sistēmu, minot piemērus no izlasē iekļauto skolu prakses.

Saskaņā ar normatīvajā aktā²²⁸ piemēroto darba samaksas jēdziena skaidrojumu un tajā norādītajiem darba samaksas elementiem, kā arī nozares speciālajos normatīvajos aktos noteiktajiem pedagogu atalgojuma veidiem pedagogu darba samaksu veido vairāku elementu kopums (*skatīt 9.attēlu*).

9.attēls. Pedagogu darba samaksas elementu kopums.

Pedagogu slodzē iekļaujami pienākumi saskaņā ar profesijas klasifikatoru un standartu. Starp izglītības iestādēm varētu atšķirties tikai darba intensitātes novērtējums, kas nosaka paaugstinātas algas likmes piemērošanu saskaņā ar pašvaldības apstiprinātu kārtību, kritērijiem un skolas noteiktu kritēriju vērtību skalu.

Piemaksa būtu nosakāma par tādiem pedagoga veicamiem darba pienākumiem, kas nebija iepriekš paredzami un nebija iekļauti pedagoga slodzē un kas uzliek veikt papildus darba apjomu. Turklāt skolai jādefinē piemaksas lieluma noteikšanas kārtība.

Prēmija vai naudas balva būtu nosakāma par vērtējamajā laika periodā veiktā darba kvalitāti. Darbinieku novērtēšana veicama saskaņā ar pašvaldībā noteiktu kārtību un skolas noteiktām kritēriju vērtībām.

Kā piemērus darba samaksas sistēmas elementu kopdarbībai, kas visvairāk atbilst Valsts kontroles revidentu redzējumam, tomēr ir nepilnīgi, sniedzam ieskatu divu skolu sistēmā.

²²⁸ Darba likuma 59.pants.

Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā ir izstrādāts regulējums paaugstinātas algas likmes noteikšanai un prēmiju vai naudas balvu piešķiršanai²²⁹.

Pamatojoties uz tajā noteiktajiem trim kritērijiem paaugstinātas algas likmes noteikšanai, tiek izdots skolas direktores rīkojums par katra pedagoga algas likmi²³⁰, kurā norādīta atsauce uz konkrētu piemēroto kritēriju, bet nav paskaidrota konkrēta likmes lieluma noteikšana.

Vienlaikus rīkojumā tiek noteiktas arī tarifificējamās piemaksas par papildu pienākumu veikšanu, norādot pamatojumu un piemaksas summu²³¹, tomēr nepaskaidrojot summas apmēra noteikšanu.

Saskaņā ar izglītības iestādes apstiprināto motivācijas kārtību, kurā noteikti 19 kritēriji pedagogu darba kvalitātes novērtēšanai, administrācija sagatavo un sēdē izskata priekšlikumu par prēmiju piešķiršanu pedagogiem. Atbilstoši novērtējumam skolotājiem piešķirtas prēmijas 20,00 – 385,36 *euro* apmērā²³². Tomēr 2017.gada decembrī naudas balvas pedagogiem piešķirtas atbilstoši to slodzei, nevērtējot katra darbinieka personisko ieguldījumu, lai gan kā kritērijs norādīts “pedagoga ieguldījums skolēnu mācību un ārpusstundu darbā sadarbības novadu un Latvijas mērogā”²³³.

Salas vidusskolā izstrādātā kārtība²³⁴ reglamentē kritērijus gan paaugstinātas darba algas likmes noteikšanai, gan piemaksu un prēmiju noteikšanai.

Saskaņā ar minēto kārtību izdotā rīkojumā²³⁵ tiek norādīts piemērotās likmes pamatojums tām algas likmēm, kas pārsniedz skolā noteikto vispārējo likmi – 785,00 *euro*. Piemēram, par līdzdalību projekta “Ceļā uz kompetencēs balstīta mācību satura ieviešanu Salas

Ir izstrādāts kvalitatīvs pamatojums visu 3 darba samaksas elementu piemērošanai	
Izstrādātā sistēma piemērota nepilnīgi	

Katrā no izstrādātās sistēmas 3 elementiem konstatētas nepilnības	
---	---

²²⁹ Kārtība, kādā pedagogiem nosaka prēmijas, naudas balvas un paaugstina mēneša darba algas likmi Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā (01.09.2016. apstiprinājusi Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktore).

²³⁰ Skatīt, piemēram, Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojumu Nr.26.24 “Par pedagogu darba algas likmes noteikšanu 2017./2018.mācību gadā”.

²³¹ Skatīt, piemēram, Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojumu Nr.26.36 “Par pedagogu darba algas likmes noteikšanu 2017./2018.mācību gadā”.

²³² Skatīt Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas administrācijas apspriedes 29.08.2017. protokolu Nr.1 un tā pielikumu – “Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola; pedagogu prēmija; atbilstoši direktores rīkojumam”.

²³³ Skatīt Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas administrācijas apspriedes 18.12.2017. protokolu Nr.3 un tā pielikumu – “Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola; naudas balva; atbilstoši direktores rīkojumam”.

²³⁴ Salas vidusskolas piemaksu, prēmiju vai naudas balvu piešķiršanas un paaugstinātas mēneša darba algas likmes noteikšanas kārtība (29.09.2017. apstiprinājusi Salas vidusskolas direktore).

²³⁵ Skatīt Salas vidusskolas direktores 01.09.2017. rīkojumu Nr.1-20/19 “Par pedagogu tarifificācijas saraksta apstiprināšanu. Par algas likmi pedagogiem”.

vidusskolā” plānošanā un ieviešanā diviem pedagogiem noteikta algas likme 1020,00 *euro*, tomēr nepamatojot tieši šāda likmes lieluma noteikšanu.

Ir definēti četri piemaksas noteikšanas kritēriji, piemēram, “papildu pedagoģiskais darbs skolēnu individuālās izaugsmes attīstībā – konkursi, olimpiādes, sacensības u.c.” un “papildu pedagoģiskais darbs klases kolektīva veidošanai – konkursi, valsts mēroga pasākumi u.c.”. Tāpat noteikti prēmijas vai naudas balvas piešķiršanas kritēriji, piemēram, “skolas tēla veidošana un popularizēšana”, “darbs ar sadarbības partneru piesaisti”.

Neraugoties uz izstrādāto kritēriju sistēmu, piemaksu piešķiršanas pamatojumā ir norādīti abi – gan piemaksu, gan prēmiju – kritēriji²³⁶, tādējādi neļaujot gūt skaidru priekšstatu par maksājuma būtību.

Pašvaldību izglītības iestādēm, tajā skaitā abām minētajām skolām, vērtējot to izstrādāto pedagogu darba samaksu regulējošo dokumentu atbilstību normatīvajiem aktiem, jāpievērš uzmanība visu MK noteikumos²³⁷ prasīto normu iekļaušanai:

- ☑ aprakstot paaugstinātas darba algas likmes noteikšanas kārtību, tajā skaitā kritērijus un to vērtības, lai pamatotu konkrētas piemērotās likmes lielumu;
- ☑ iekļaujot darba samaksas sistēmā piemaksu par papildu darbu noteikšanas kārtību, tajā skaitā definējot papildu darba veidus, nosakot kritērijus un to vērtības;
- ☑ izstrādājot vai pilnveidojot prēmiju vai naudas balvu noteikšanas kārtību, izslēgt iespēju kā vienīgos piemērot ar darba attiecību ilgumu, slodzes lielumu u.tml. rādītājiem saistītus kritērijus un iekļaujot tajā uz darba kvalitātes novērtēšanu vērstus kritērijus, kā arī nosakot to vērtību skalu.

Turklāt motivācijas sistēmas īstenošanas gaitā būtiski nodalīt piemaksu noteikšanu, tās tarifcējot, un prēmiju piešķiršanu. Šai nolūkā jānosaka strikti katra motivācijas elementa kritēriji.

Revidenti uzskata, ka kā kritērijs piemaksai nosakāms veicamais papildu darbs, piemēram, sagatavojot izglītojamās olimpiādēs, konkursos u.tml. Savukārt prēmija nosakāma par šī darba rezultātu jeb kvalitāti, piemēram, sasniegumiem olimpiādēs, skatēs, konkursos.

²³⁶ Skatīt, piemēram, Salas vidusskolas Prēmiju un piemaksu piešķiršanas komisija sēdes 15.03.2017. protokols Nr.1, Salas vidusskolas direktores 15.03.2017. rīkojums Nr.2-1/25 “Par piemaksām par papildu pedagoģisko darbu”.

²³⁷ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir iegūt pārliecību, ka laika posmā no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 30.jūnijam pašvaldības ar valsts piešķirtās mērķdotācijas pedagogu darba samaksai un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksām līdzekļiem ir rīkojušās atbilstoši normatīvajiem aktiem un Izglītības un zinātnes ministrijas izveidotais rīks VIIS sekmē minētā mērķa sasniegšanu.

Juridiskais pamatojums

Likumības (atbilstības) revīzija “Vai valsts mērķdotācijas pedagogu atlīdzībai vadības sistēma ir efektīva un nodrošina normatīvo aktu prasībām atbilstošu līdzekļu izlietojumu?” veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2018.gada darba plānu un Piektā revīzijas departamenta 2018.gada 5.janvāra revīzijas grafiku Nr.2.4.1-6/2018 un 2018.gada 19.februāra un 2018.gada 7.maija revīzijas grafika grozījumiem.

Revīzija veikta Auces novada, Burtnieku novada, Kocēnu novada, Kokneses novada, Krimuldas novada, Krustpils novada, Ķeguma novada, Neretas novada, Salas novada un Vecumnieku novada pašvaldībā un Izglītības un zinātnes ministrijā.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītājs vecākais valsts revidents Jānis Lielkalns, valsts revidente juriste Baiba Bebre un valsts revidents Jānis Aleksāns (no 2018.gada 20.februāra).

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Pašvaldība ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

IZM ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzija ir par pašvaldību darbību laika posmā no 2017.gada līdz 2018.gada jūnijam.

Mērķis – mērķdotācijas izlietojuma pašvaldībās un to izglītības iestādēs atbilstība normatīvajam regulējumam un VIIS izmantojamība mērķa sasniegšanai.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļauto revidējamo vienību – desmit pašvaldību – rīcības tiesiskumu, izlietojot valsts piešķirtos mērķdotācijas līdzekļus, un Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esošā rīka – Valsts izglītības informācijas sistēma – izmantošanas efektivitāti.

Revīzijā vērtēta izlasē iekļauto pašvaldību un Izglītības un zinātnes ministrijas veikto darbību atbilstība normatīvajam regulējumam un revidentu noteiktajiem un ar revidējamajām vienībām saskaņotajiem no jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem izrietošiem kritērijiem.

Revīzija veikta par laika posmu no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 30.jūnijam.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
1. Vai IZM ir izveidojusi efektīvu valsts piešķirtās mērķdotācijas pedagogu darba samaksai līdzekļu vadības programmrīku, kas ļauj kontrolēt piešķirto līdzekļu izlietojuma pašvaldībās atbilstību normatīvajam regulējumam, un vai pašvaldības, sadalot valsts mērķdotācijas līdzekļus, rīkojas normatīvo aktu ietvaros?		
1.1. vai IZM izveidotais programmrīks VIIS nodrošina efektīvu pašvaldību izglītības iestāžu darbinieku ²³⁸ slodžu plānošanu un sniedz iespēju pašvaldībām nodrošināt normatīvajam regulējumam atbilstošu valsts mērķdotācijas pedagogu darba samaksai līdzekļu izlietojumu un tādējādi sasniedz normatīvajos aktos ²³⁹ noteikto programmrīka mērķi – nodrošināt pašvaldību un izglītības iestāžu funkciju īstenošanu izglītības jomā?		
	VIIS kā valsts mērķdotācijas sadales kontroles rīka funkciju izpildes kritēriji (50%): • atbilstoši MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 (spēkā no 01.09.2016.) “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs” 8.3. un 8.4.apakšpunktam un 13.punktam VIIS ietver kontroles, lai nodrošinātu mērķdotācijas līdzekļu izlietojuma kritēriju uzraudzību (30%);	VIIS tikai daļēji pilda valsts mērķdotācijas sadales kontroles rīka funkciju (15%): ⊗ Kritērijs nav izpildīts – kontrole netiek nodrošināta (0%);

²³⁸ Pedagogi, administrācija un atbalsta personāls.

²³⁹ MK 17.08.2010. noteikumu Nr.788 “Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība” 2.punkts.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	- atbilstoši MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 32.1.1.apakšpunktam normatīvajā aktā ir reglamentēts pedagoģisko darbinieku amata slodzē iekļaujamo pienākumu apjoms, un programmā VIIS lietotājam ir iespējams gūt pilnīgu pārlicību par slodzes veidošanos atbilstoši normatīvajā aktā noteiktajam (20%). VIIS kā reģistra funkciju izpildes kritēriji, tajā skaitā (50%): - ieinteresētajām personām²⁴⁰ VIIS ir pieejama tiem nepieciešamā informācija par izglītojamajiem, pedagogiem un pārējo izglītības iestāžu personālu u.c. (25%); - ir iespējams viegli iegūt nepieciešamos statistikas datus dinamiskā iestāžu, pašvaldību griezumā u.tml. (25%).	⊙ Kritērijs izpildīts daļēji – VIIS lietotājam nav iespējams gūt pilnīgu pārlicību par pedagoga slodzē iekļauto citu pienākumu veikšanai plānoto stundu pamatojumu (15%). VIIS kalpo kā ikdienā nepieciešamās informācijas iegūšanas avots (30%): ⊙ Kritērijs izpildīts daļēji – VIIS lietotājam iespējams iegūt informāciju ierobežotā apmērā, piemēram, izglītības iestādei tikai par tajā nodarbinātajiem (15%); ⊙ Kritērijs izpildīts daļēji – statistikas datu iegūšana ir ierobežota: autorizētam lietotājam pieejami sistēmā definēti atskaišu veidi par tā pārziņā esošajām skolām; dati nav apskatāmi dinamiskā (15%).
1.2. vai pašvaldību rīcība, organizējot valsts mērķdotācijas pedagogu darba samaksai līdzekļu vadību, ir atbilstoša normatīvajiem aktiem?	MK 05.07.2016. noteikumos Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" ir ietverti arī pedagogu paaugstinātas darba samaksas noteikšanas pamatkritēriji. Atbilstoši MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 10.punktam: - Pašvaldībās ir izstrādāta kārtība, kādā izglītības iestāžu vadītāji ir tiesīgi izlietot pedagogu motivācijas fondu, tajā skaitā ir definēti kritēriji: - lai noteiktu paaugstinātu darba	⊙ Kritērijs izpildīts daļēji – tikai daļā izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestāžu ir izstrādāti normatīvajos aktos noteiktie kritēriji paaugstinātas darba algas likmes piemērošanai un piemaksas par papildu darbu noteikšanai. ⊙ Ņemot vērā, ka pašvaldībās nav noteikta kārtība, kā izlietot t.s. "direktora fonda" līdzekļus, nav ieviestas arī atbilstošas

²⁴⁰ Tajā skaitā pašvaldību atbildīgajiem darbiniekiem, izglītības iestāžu vadītājiem.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	samaksas likmi pedagogiem; ○ lai piešķirtu piemaksas par papildus darba apjomu, intensitāti vai citiem faktoriem; Pašvaldībās un to izglītības iestādēs tiek īstenotas kontroles pār pedagogu motivācijas fonda izlietojuma atbilstību normatīvajā aktā noteiktajam. Atbilstoši MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 26.punktā noteiktajam: • Pašvaldībās ir izstrādāta kārtība, kādā izglītības iestāžu vadītāji ir tiesīgi piešķirt prēmijas un naudas balvas, tajā skaitā ir noteikti kritēriji, to novērtējuma skala un aprēķinu metodika; • Izglītības iestādes vadība saskaņā ar izstrādāto kārtību ir izvērtējusi visu darbinieku personisko ieguldījumu iestādes attīstībā, un prēmijas vai naudas balvas apmērs ir noteikts atbilstoši šim izvērtējumam.	kontroles. ○ Kritērijs izpildīts daļēji – ne visās pašvaldību izglītības iestādēs ir izstrādāta normatīvajam regulējumam atbilstoša pedagogu motivācijas kārtība, turklāt skolas noteiktā kārtība bieži vien netiek ievērota.
	Normatīvais regulējums²⁴¹ pedagogu darba samaksas noteikšanai atbilst vispārējiem darba tiesiskās attiecības reglamentējošo normatīvo aktu principiem par darba nedēļas ilgumu, darba laika uzskaiti, virsstundu samaksu. Izglītības iestāžu sagatavotajās tarififikācijās iekļautais darbinieku slodzes apmērs nepārsniedz normatīvos noteikto apmēru atbilstoši MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 13. un 34.punktam. Darba laika uzskaitē atbilst vispārējiem no darba tiesiskās attiecības reglamentējošajiem aktiem izrietošiem principiem un normatīvo aktu regulējums ir saskaņots – MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 "Pedagogu	⊗ Kritērijs nav izpildīts – revīzijā tika konstatētas pedagogu darba samaksu regulējošo speciālo normatīvo aktu un vispārējo darba tiesību reglamentācijas neatbilstības attiecībā uz darba nedēļas ilgumu, virsstundu uzskaiti un samaksu. Tarificētās slodzes apmērs bieži pārsniedz normatīvajā aktā noteiktos ierobežojumus (40 vai 47 stundas nedēļā). Darba laika uzskaitē

²⁴¹ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" un MK 05.07.2016. noteikumi Nr.447 (spēkā no 01.09.2016.) "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs".

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	darba samaksas noteikumi” 40.punkts, Darba likuma 131., 136., 137.pants. Tiek nodrošināta vispārējiem darba tiesiskās attiecības reglamentējošajiem aktiem un speciālajiem normatīvajiem aktiem atbilstoša darba samaksa izglītības iestādēs un normatīvo aktu regulējums ir saskaņots – MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 13., 20. un 21.punkts, Darba likuma 68., 136.pants. Atbilstoši MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10., 24., 25. un 27.punktam pašvaldībā ir izstrādāta kārtība par izglītības iestāžu darbinieku darba samaksas veidošanos, definējot darba slodzē iekļaujamos pienākumus un pienākumus, kas veicami papildus slodzei.	izmantojamais apzīmējums “T” neļauj izpildīt vispārējo darba tiesību normas par virsstundu atsevišķu uzskaiti un samaksu. ⊗ Kritērijs izpildīts daļēji – tikai daļā izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestāžu ir izstrādāts normatīvajam aktam atbilstošs un precīzs regulējums.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ⊙ analizēti jomas darbību reglamentējošie ārējie normatīvie akti un pašvaldību iekšējais normatīvais regulējums, kā arī par jomas darbību veiktie pētījumi;
- ⊙ vērtēta ar jomu saistītā uzskaites sistēma pašvaldībā;
- ⊙ intervēti pašvaldību un IZM atbildīgie darbinieki;
- ⊙ vērtēta IZM pārziņā esošā elektroniskā programmrīka VIIS funkcionalitāte.

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
Atbalsta personāls	Saskaņā ar jomas speciālajiem normatīvajiem aktiem ²⁴² tie ir: bibliotekārs, logopēds, psihologs, speciālais pedagogs, pedagogs karjeras konsultants, pedagoga palīgs
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LIZDA	Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība
Mērķdotācija	Valsts budžeta mērķdotācija pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām
MK	Ministru kabinets
VIIS	Valsts izglītības informācijas sistēma
VMD	Valsts budžeta mērķdotācija pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām

²⁴² MK 05.07.2016. noteikumu Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" 8.4.apakšpunkts.

1.pielikums. Pedagogu darba algas likmes (euro) revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību izglītības iestādēs 01.09.2017.

Izglītības iestāde	Ir noteikti kritēriji paaugstinātas algas likmes noteikšanai	Darba algas likme vispārējās izglītības pedagogam (euro)/ skaits	Darba algas likme atbalsta personālam (euro)/ skaits	Darba algas likme interešu izglītības pedagogam (euro)/ skaits	Darba algas likme pirmsskolas izglītības pedagogam (euro)/ skaits
Auces vidusskola	Nē	850,00	850,00 ²⁴³	n/a	680,00
Bēnes vidusskola	Nē	680,00	680,00	680,00	n/a
Burtnieku Ausekļa pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	n/a
Ēveles pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Matīšu pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	n/a
Rencēnu pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	n/a
Jaunburtnieku pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Jura Neikena Dikļu pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Kocēnu pamatskola	Nē ²⁴⁴	765,00	680,00	680,00	n/a
Rubenes pamatskola	Nē ²⁴⁵	740,00 / 3 770,00 / 11	680,00	680,00	n/a
Bebru pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	n/a
Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskola	Jā	1000,00	1000,00 (680,00 – pašvaldības finansētam personālam)	1000,00	n/a
Pērses sākumskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Krimuldas vidusskola	Nē	845,00 / 39	800,00 / 3 750,00 / 1	845,00 / 11	n/a
Brāļu Skrindu Atašienes vidusskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Krustpils pamatskola	Jā	835,00 / 1 815,00 / 3 785,00 / 18	770,00 / 5	680,00 / 12	n/a
Mežāres pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Sūnu pamatskola	Nē	765,00 / 1 725,00 / 8 715,00 / 7	715,00 / 1	680,00 / 6	680,00 / 4
Variešu sākumskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00 (620,00 - daļai pašvaldības finansēto pedagogu)
Vīpes pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	680,00
Birzgales pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	n/a

²⁴³ Vidusskolas logopēdam noteikta algas likme 850,00 euro, savukārt pirmsskolas skolotāja logopēda vakancei paredzēta algas likme 680,00 euro.

²⁴⁴ Atsevišķu likmju atšķirība ir skaidrota izglītības iestādes vadītāju rīkojumos.

²⁴⁵ Atsevišķu likmju atšķirība ir skaidrota izglītības iestādes vadītāju rīkojumos.

Ķeguma komercnovirziena vidusskola	Nē ²⁴⁶	880,00 / 16 830,00 / 29	830,00 / 3	800,00 / 9	n/a
Mazzalves pamatskola	Nē	963,00 / 1 (no 01.11.2017.) 818,50 / 1 (no 01.01.2018.) 785,00 / 1 760,00 / 11)	n/a	760,00 / 5	680,00 / 1
Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola	Jā	975,90 / 1 972,00 / 1 770,10 / 1 753,00 / 1 733,17 / 1 725,66 / 1 720,00 / 18 680,00 / 4	834,78 / 1 720,00 / 1	720,00 / 8	n/a
Biržu pamatskola	Nē	680,00	680,00 (pašvaldības finansētam personālam – 390,00; 430,00; 460,00)	680,00	680,00 (pašvaldības finansētiem pedagogiem – 380,00; 560,00; 638,00; 638,89; 640,00; 680,00)
Salas vidusskola	Jā	1020,00 / 3 906,00 / 1 794,00 / 1 790,00 / 1 785,00 / 22	785,00 / 3	680,00 / 8	n/a
Misas vidusskola	Nē	680,00	680,00	835,00 / 1 680,00	650,00 (no 01.01.18. 680,00)
Stelpes pamatskola	Nē	680,00	680,00	680,00	795,00 / 1 (pašvaldības finansētam pedagogam – 620,00)
Skaistkalnes vidusskola	Nē	680,00	680,00	680,00 (pašvaldības finansētiem pedagogiem – 620,00; 680,00)	680,00
Valles vidusskola	Nē	680,00	680,00	680,00 ²⁴⁷	n/a
Vecumnieku vidusskola	Nē	880,00 / 2 850,00 / 38	850,00 / 12	680,00 / 11	760,00 / 10

²⁴⁶ Atsevišķu likmju atšķirība ir skaidrota izglītības iestādes vadītāja rīkojumos.

²⁴⁷ Gan vispārējās izglītības, gan interešu izglītības skolotāji iekļauti vienā tarififikācijā, kaut gan minēto pedagogu atalgojumam tiek piešķirtas dažādas mērķdotācijas.

2.pielikums. Pašvaldību izglītības iestāžu novērtējums

Izglītības iestāde	Ir ievēroti VMD sadales kritēriji (15%, 20,43%)	Ir reglamentēta paaugstinātas darba algas likmes noteikšana ²⁴⁸ , t.sk.:		Ir reglamentēta prēmiju un naudas balvu piešķiršana ²⁴⁹ , t.sk.:			
		ir noteikti kritēriji	ir veikts izvērtējums	ir kārtība, kurā noteikti kritēriji	ir noteiktas kritēriju vērtības	ir veikts pedagogu individuālā ieguldījuma novērtējums	novērtējums ir saprotams ²⁵⁰
Auces vidusskola							²⁵¹
Bēnes vidusskola		n/a	n/a				n/v ²⁵²
Burtnieku Ausekļa pamatskola		n/a	n/a				n/v
Ēveles pamatskola		n/a	n/a				
Matīšu pamatskola		n/a	n/a				
Rencēnu pamatskola		n/a	n/a				n/v
Jaunburtnieku pamatskola		n/a	n/a				
Jura Neikena Dikļu pamatskola		n/a	n/a				
Kocēnu pamatskola							
Rubenes pamatskola							
Bebru pamatskola		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskola							
Pērses sākumskola		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskola		n/a	n/a				n/v

²⁴⁸ n/a – izglītības iestādē nav noteikta paaugstināta darba algas likme.

²⁴⁹ n/a – izglītības iestādē nav piešķirtas prēmijas un naudas balvas pedagogiem.

²⁵⁰ Ir izsekojama sasaiste starp noteiktajiem kritērijiem, veikto novērtējumu un piešķirtajām summām.

²⁵¹ Novērtējumā nav ievēroti visi nosacījumi.

²⁵² n/v – netiek vērtēts.

Izglītības iestāde	Ir ievēroti VMD sadales kritēriji (15%, 20,43%)	Ir reglamentēta paaugstinātas darba algas likmes noteikšana ²⁴⁸ , t.sk.:		Ir reglamentēta prēmiju un naudas balvu piešķiršana ²⁴⁹ , t.sk.:			
		ir noteikti kritēriji	ir veikts izvērtējums	ir kārtība, kurā noteikti kritēriji	ir noteiktas kritēriju vērtības	ir veikts pedagogu individuālā ieguldījuma novērtējums	novērtējums ir saprotams ²⁵⁰
Krimuldas vidusskola							n/v
Brāļu Skrindu Atašienes vidusskola		n/a	n/a				
Krustpils pamatskola							
Mežāres pamatskola		n/a	n/a				n/v
Sūnu pamatskola							
Variešu sākumskola		n/a	n/a				
Vīpes pamatskola		n/a	n/a				n/v
Birzgales pamatskola		n/a	n/a				
Ķeguma komercnovirziena vidusskola							
Mazsalves pamatskola							
Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola							
Biržu pamatskola		n/a	n/a				
Salas vidusskola							
Misas vidusskola							
Stelpes pamatskola				n/a ²⁵³	n/a	n/a	n/a
Skaistkalnes vidusskola		n/a	n/a				
Valles vidusskola		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Vecumnieku vidusskola							

²⁵³ Ir izstrādāta kārtība, kurā noteikti kritēriji, taču revidējamajā laika periodā prēmijas vai naudas balvas nav piešķirtas.

3.pielikums. Prēmiju un naudas balvu piešķiršana Pašvaldību izglītības iestāžu pedagogiskajiem darbiniekiem 2017.gadā

Izglītības iestāde	Kārtība ir/nav	Kritēriju skaits	Vērtību skala ir/nav	Izmaksātā summa (euro)	Izlietots saskaņā ar normatīvajā aktā noteikto (euro)	Piezīmes
Auces vidusskola	Ir	37	Ir	15 975,00	15 500,99	Kvalitatīvi izstrādāta kārtība un veidlapas. Tomēr aprēķins neatbilst izstrādātajai kārtībai: nepamatoti izmaksāti 474,01 euro
Bēnes vidusskola	Ir	Nav	Nav	16 061,00	0	Prēmiju fonds sadalīts proporcionāli algai
Burtnieku Ausekļa pamatskola	Ir	Nav	Nav	2250,00	0	Prēmiju fondu sadala 3:1 (pedagogi pamatdarbā: pedagogi amatu savienošanas kārtībā)
Ēveles pamatskola	Ir	4	Ir	2700,00	0	Ir noteikti arī kritēriji "nostrādātais laiks", "slodze" un "klases audzināšana"
Matīšu pamatskola	Ir	17	Nav	2250,00	2250,00	Par vienādu izpildīto kritēriju skaitu ir piešķirtas dažāda apmēra prēmijas
Rencēnu pamatskola	Ir	29	Nav	720,00	0	Prēmiju fonds sadalīts proporcionāli slodzei
Jaunburtieku pamatskola	Nav ²⁵⁴	4 (nov.) 2 (dec.)	Ir	1179,93 (991,93 nov., 188,00 dec.)	1179,93	Novembrī izvērtēts individuālais ieguldījums, taču noteikti arī kritēriji "pārbaudes laiks" un "veic tiešos darba pienākumus". Decembrī visiem noteikts maksimālais naudas balvas apmērs
Jura Neikena Dikļu pamatskola	Nav ²⁵⁵	11	Ir	1101,11	1101,11	Visi pedagogi ir novērtēti ar punktu skaitu, kas atbilst maksimālajam naudas balvas apjomam
Kocēnu pamatskola	Ir	11	Ir	7305,21 (4935,29 nov., 2369,92 dec.)	7305,21	Visi pedagogi ir novērtēti ar punktu skaitu, kas atbilst maksimālajam naudas balvas apjomam
Rubenes pamatskola	Nav ²⁵⁶	8	Ir	2189,33 (1650,60 nov., 538,73 dec.)	2189,33	Par vienādu novērtējuma līmeni noteiktas dažāda apmēra naudas balvas
Bebru pamatskola	Nav	n/a	n/a	0	0	Sen izstrādāta, neaktualizēta kārtība. Prēmiju nav
Ilmāra Kokneses vidusskola	Gaiša	Ir	Nav	2886,84	2886,84	Ir veikts individuāls ieguldījuma izvērtējums, tomēr 10 pedagogiem punktu kopsumma aprēķināta nepareizi, tā rezultātā nosakot mazākas naudas balvas
Pērses sākumskola	Nav	n/a	n/a	0	0	Sen izstrādāta, neaktualizēta

²⁵⁴ Kritēriji noteikti novērtēšanas komisijas sēžu protokolos.

²⁵⁵ Kritēriji noteikti novērtēšanas komisijas sēžu protokolos.

²⁵⁶ Kritēriji noteikti novērtēšanas komisijas sēžu protokolos un izglītības iestādes vadītāja rīkojumos.

Izglītības iestāde		Kārtība ir/nav	Kritēriju skaits	Vērtību skala ir/nav	Izmaksātā summa (euro)	Izlietots saskaņā ar normatīvajā aktā noteikto (euro)	Piezīmes
Garlība Lēdurgas pamatskola	Merķeļa	Ir	Nav	Nav	846,00	0	kārtība. Prēmiju nav Prēmiju fonds sadalīts atbilstoši darba stāžam
Krimuldas vidusskola		Ir	4	Ir	4217,00	0	Prēmijas noteiktas atbilstoši pedagogu darba slodzei un nodarbinātības ilgumam
Brāļu Atašienes vidusskola	Skrindu	Ir	7	Ir	4226,00	4226,00	Ir veikts individuālā ieguldījuma izvērtējums
Krustpils pamatskola		Ir	33	Nav	3240,00	1980,00	3 direktora vietnieku un 6 pedagoģisko darbinieku darbs nav vērtēts ar punktiem, tomēr tiem kopā piešķirtas prēmijas 1260,00 euro apmērā
Mežāres pamatskola		Ir	6	Nav	2470,00	2470,00	Nav iespējams gūt pārliecību par katra pedagoga individuālo ieguldījumu un piemērotajiem vērtēšanas kritērijiem
Sūnu pamatskola		Ir	6	Nav	2100,00	2100,00	Nav iespējams gūt pārliecību par katra pedagoga individuālo ieguldījumu un piemērotajiem vērtēšanas kritērijiem
Variešu sākumskola		Ir	6	Nav	690,00	690,00	Netiek norādīta sasaiste ar vērtēšanas kritērijiem, taču ir norādīts, par kādu darba ieguldījumu konkrētajam pedagogam prēmija tiek piešķirta
Vīpes pamatskola		Ir	10	Nav	790,00	0	Prēmiju fonds sadalīts atbilstoši slodzei
Birzgales pamatskola		Ir	7	Nav	1623,12	509,79	1113,33 euro sadalīti proporcionāli slodzei, nosaukti par piemaksu
Ķeguma komercnovirziena vidusskola		Ir	9	Nav	8850,90	1460,00	7390,90 euro sadalīti proporcionāli slodzei, nosaukti par piemaksu
Mazzalves pamatskola		Ir	10	Ir	370,00	370,00	Vērtēšanas skala ietverta pašnovērtējuma anketā, taču vairākiem kritērijiem tā ir nekonkrēta, vienu un to pašu pasākumu iespējams iekļaut vairākos kritērijos
Neretas Jaunsudrabiņa vidusskola	Jāņa	Ir	19 prēmijām 2 naudas balvām	Nav	5058,53 (101,57 martā, 143,00 maijā, 3358,76 aug., 1455,20 dec.)	3549,19	Izmērāmas vērtības noteiktas tikai vienam prēmijas piešķiršanas kritērijam – skolēnu panākumi mācību priekšmetu olimpiādēs; 1509,34 euro sadalīti proporcionāli slodzei.
Biržu pamatskola		Ir	7	Nav	2001,50	2001,50	Ir noteiktas kritēriju maksimālās vērtības, bet nav definēta vērtību skala. Kritērijs arī darba stāžs.
Salas vidusskola		Ir	9	Nav	15 520,00 (2020,00 martā, 7000,00 aug., 6500,00 dec.)	15 520,00	Nav iespējams gūt pilnīgu pārliecību par katra pedagoga individuālo ieguldījumu. Kritēriji arī darba stāžs un

Izglītības iestāde	Kārība ir/nav	Kritēriju skaits	Vērtību skala ir/nav	Izmaksātā summa (euro)	Izlietots saskaņā ar normatīvajā aktā noteikto (euro)	Piezīmes
Misas vidusskola	Ir	25	Ir	700,00	350,00	slodze, 50% no darba algas ekonomijas fonda sadala atbilstoši vērtējuma punktiem, 50% pēc komisijas ieskatiem
Stelpes pamatskola	Ir	19	Nav	0	0	Nosaukta kā piemaksa par papildu darbu, tomēr pēc būtības prēmija
Skaistkalnes vidusskola	Ir	3 naudas balvām 10 prēmijām	Ir	5353,00	5353,00	Ir veikts individuālā ieguldījuma izvērtējums.
Valles vidusskola	Nav	n/a	n/a	0	0	Ir ikmēneša piemaksas par papildu pedagoģisko darbu
Vecumnieku vidusskola	Ir	23	Ir	6980,00 (4486,00 sept., 2494,00 dec.)	2404,00	Prēmijas 2082,00 euro apmērā un naudas balvas 2494,00 euro apmērā piešķirtas, neizvērtējot individuālo ieguldījumu

4.pielikums. Tarifikāciju piemēri

Salas vidusskola

vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1

Finansējums - valsts budžeta mērķdotācija

01.09.2017

Nr. p.k.	Uzvārds, vārds, personas kods	Amats	Algas likme (EUR)	Mācību priekšmeti u.c. izglītības programmās paredzētās nodarbības	klase, klašu grupa	Slodze nedēļā stundās					Darba alga par stundām (EUR)
						mācību stundu vai nodarbību skaits	stundu skaits klases audzināšanai	stundu skaits citu pienākumu veikšanai	kopējais apmaksāto stundu skaits	stundu skaits likmēs	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4		Vispārējās pamatizglītības skolotājs		Audzināšana	3	0,000	5,000				
				Latviešu valoda	3	6,000	0,000				
				Matemātika	3	6,000	0,000				
				Matemātika Individuāla/grupas	3	1,000	0,000				
				Ētika	3	1,000	0,000				
				Dabaszinības	3	2,000	0,000				
				Sociālās zinības	3	1,000	0,000				
				Mājturība un tehnoloģijas	3	1,000	0,000				
				Mājturība un tehnoloģijas Individuāla/grupas	3	1,000	0,000				
			790,00			19,000	5,000	16,000	40,000	1,333	1053,33

Audzināšanai kopā = 5,000
 Kontaktstundas kopā = 19,000
 Sagatavošanai kopā = 2.619
 Konsultācijām kopā = 2.334
 Labošanai kopā = 2.547
 Stundas kopā = 40,000

Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola

vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogu tarifikācija Nr.1

Finansējums - valsts budžeta mērķdotācija

01.09.2017

Nr. p.k.	Uzvārds, vārds, personas kods	Amats	Algas likme (EUR)	Mācību priekšmeti u.c. izglītības programmās paredzētās nodarbības	klase, klašu grupa	Slodze nedēļā stundās					Darba alga par stundām (EUR)
						mācību stundu vai nodarbību skaits	stundu skaits klases audzināšanai	stundu skaits citu pienākumu veikšanai	kopējais apmaksāto stundu skaits	stundu skaits likmēs	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
4		Vispārējās pamatizglītības skolotājs		Fakultatīvās nodarbības Fakultatīva	1.-9.	2,000	0,000				
			680,00			2,000	0,000	0,000	2,000	0,067	45,33

Audzināšanai kopā = 0,000
 Kontaktstundas kopā = 2,000
 Sagatavošanai kopā = 0,000
 Konsultācijām kopā = 0,000
 Labošanai kopā = 0,000
 Stundas kopā = 2,000

5.pielikums. Revidējamo vienību viedokļi par revīziju.

Auces novada pašvaldības viedoklis

Auces novada pašvaldība ir sagatavojusi un nosūta viedokli par veikto revīziju, sniedzot atbildes uz Jūsu sagatavotajiem jautājumiem.

Valsts kontroles jautājums	Pašvaldības viedoklis
Par veikto revīziju: vai revīzija bija nepieciešama un vai tā veikta īstajā brīdī (laikā)?	Uzskatām, ka jebkura papildus pārbaude dod iespēju identificēt iespējamus riskus. Veiktā revīzija deva iespēju pamanīt nepilnības dažu normatīvo aktu ievērošanā.
Par revīzijas secinājumiem – kāpēc esam tur, kur esam? Īsumā izklāstīt Auces novada pašvaldības viedokli par cēloņiem un iemesliem Valsts kontroles konstatētajām problēmām.	Pašvaldībai piešķirtā mērķdotācija pedagogu darba samaksai izlietota lietderīgi skolēnu izglītošanas, audzināšanas un interešu paplašināšanas nolūkos. Neatbilstība atsevišķu normatīvo aktu prasībām radusies saskaņā ar dažādu normatīvo aktu interpretāciju, tiem mainoties laika gaitā.
Par revīzijas ieteikumiem – vai Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un vai tie palīdzēs uzlabot iestādes darbu?	Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs uzlabot iestādes darbu, kā arī ieviest dažādus kontroles mehānismus. Esam uzsākuši ieteikumu pakāpenisku ieviešanu.
Par revīzijas ieteikumu ieviešanu – kādas darbības plānots veikt Auces novada pašvaldībā un tās izglītības iestādēs, lai nodrošinātu valsts budžeta mērķdotācijas izlietojuma pašvaldības pārziņā esošajās skolās atbilstību normatīvajam regulējumam.	Esam noteikuši ieteikumu ieviešanas termiņus, kas ir īsāki, kā Valsts kontroles noteiktais termiņš. Ir jau izstrādāta vienota parauga darba laika uzskaites tabele. Skolās ar jauno mācību gadu sakārtots jautājums par pedagogu nostrādāto stundu skaitu. Izstrādāti kritēriji paaugstinātās algas likmes noteikšanai. Pamatojoties uz skolu sniegto informāciju, grūtības rada 2.ieteikuma ieviešana, kurš nosaka pedagogu informēšanas sistēmas izveidošanu saskaņā ar Darba likuma 51. panta trešo daļu un 62. panta ceturto daļu. Tā kā Ministru kabinets tikai šā gada 2. oktobrī apstiprināja valsts mērķdotāciju jaunajam mācību gadam, kas sākās 1. septembrī, tad objektīvu, no pašvaldības neatkarīgu iemeslu dēļ nav iespējams mēnesi iepriekš informēt pedagogus par izmaiņām algu un slodžu sistēmā.

Burtnieku novada pašvaldības viedoklis

Informējam, ka revīzijas ieteikumu ieviešana Pašvaldībā notiks atbilstoši revidējamās vienības ziņošanas par ieteikumu ieviešanu laika grafikam.

Papildus sniedzam viedokli par veikto revīzijā. Uzskatām, ka revīzija bija nepieciešama un īstajā laikā, jo tika atrastas nepilnības, kas jāpilnveido. Pašvaldības viedoklis ir, ka pedagogu darba samaksas aprēķina modelis ir sarežģīts un sadrumstalots, noteiktas dažādas algas likmes pedagogiem, kas neveido pārskatāmību. Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs uzlabot iestādes darbu. Pašvaldībā plānotās darbības revīzijas ieteikumu ieviešanai: precizētas iesniegtās darba laika uzskaites tabeles, norādot tajās aizvietotās stundas un kopējo stundu skaitu, atkārtoti informēt izglītības iestāžu vadītājus par pedagogu informēšanu par to paredzamo slodzi, darba samaksu, uzsākot jauno mācību gadu, atbilstoši piešķirtajam pedagogu darba samaksas mērķdotācijas līdzekļu finansējumam, pilnveidot pašvaldības aprēķina metodiku, pilnveidot pašvaldības izglītības iestāžu pedagogu darba samaksu reglamentējošos iekšējos normatīvos aktus, reglamentējot paaugstinātas darba samaksas noteikšanas kārtību un kritērijus, pašvaldības izglītības iestādēs pilnveidot iekšējo normatīvo aktu sistēmu, nosakot ārpus slodzes veicamos uzdevumus, par kuru izpildi iespējams noteikt piemaksu, pilnveidot izglītības iestāžu pedagogiskā personāla motivācijas sistēmu, nosakot prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtību, kritērijus un vērtības, pašvaldībā uzraudzīt un kontrolēt izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas mērķdotācijas līdzekļu izlietojumu katru mēnesi.

Kocēnu novada pašvaldības viedoklis

Sniedzam atbildes uz jūsu jautājumiem par veikto revīziju:

Jautājumi	Atbildes
Par veikto revīziju: vai revīzija bija nepieciešama un vai tā veikta īstajā brīdī (laikā)?	Revīzija bija nepieciešama un veikta īstajā brīdī.
Par revīzijas secinājumiem – kāpēc esam tur, kur esam? Īsumā izklāstīt Kocēnu novada pašvaldības viedokli par cēloņiem un iemesliem Valsts kontroles konstatētajām problēmām.	Normatīvo aktu nepilnības un to skaidrojumu vadlīniju trūkums.
Par revīzijas ieteikumiem – vai Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un vai tie palīdzēs uzlabot iestādes darbu?	Sniegtie ieteikumi ir saprotami un palīdzēs uzlabot izglītības iestāžu darbu.
Par revīzijas ieteikumu ieviešanu – kādas darbības plānots veikt Kocēnu novada pašvaldībā un tās izglītības iestādēs, lai nodrošinātu valsts budžeta mērķdotācijas izlietojuma pašvaldības pārziņā esošajās skolās atbilstību normatīvajam regulējumam.	Plānotās darbības norādītas Kocēnu novada domes 11.09.2018.gada vēstulē Nr.5.37/ 565 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2018”

Kokneses novada pašvaldības viedoklis

Kokneses novada dome izsaka pateicību Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta darbiniekiem par profesionāli veikto likumības (atbilstības) revīziju “Vai valsts mērķdotācijas pedagogu atlīdzībai vadības sistēma ir efektīva un nodrošina normatīvo aktu prasībām atbilstošu līdzekļu izlietojumu?”.

Esam sagatavojuši savu viedokli par veikto revīziju.

Revīzija bija nepieciešama, jo palīdzēja pašvaldībai saprast, kā pilnveidot iekšējās kontroles sistēmu attiecībā uz pedagogu darba samaksai domātās mērķdotācijas sadali un izlietojumu. Revīzija tika veikta īstajā laikā, jo 2016.gadā ir stājušies spēkā jauni Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" un noteikumi Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi", kas mainīja gan mērķdotāciju sadales kārtību, gan pedagogu darba samaksas kārtību.

Valsts kontrole konstatēja dažas iekšējās kontroles sistēmas nepilnības valsts mērķdotācijas sadalē un izlietojumā.

Viens no cēloņiem – nepilnīgs un neprecīzs pašvaldības izstrādātais normatīvais akts "Valsts mērķdotācijas pedagogu atlīdzībai aprēķināšanas, sadales, tarififikāciju veidošanas, darba laika uzskaites, grāmatvedības uzskaites un kontroles kārtība". Tas jāpapildina atbilstoši Valsts kontroles ieteikumiem.

Otrs cēlonis – nepilnīgs pedagoga darba apraksts, kas jāpapildina atbilstoši Valsts kontroles ieteikumiem.

Trešais cēlonis – nepilnīga Izglītības un zinātnes ministrijas kontrolē esošā Valsts izglītības informācijas sistēma (VIIS), kurā iesniedzot un apstiprinot pedagogu tarififikācijas, nav iestrādāti tarififikāciju pārbaudes mehānismi atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas regulē pedagogu darba samaksu. Šāds mehānisms atvieglotu pašvaldību atbildīgajiem darbiniekiem ātrāk, precīzāk un efektīvāk veikt pārbaudes par sagatavoto tarififikāciju atbilstību normatīvajiem aktiem.

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs uzlabot pašvaldības un tās padotībā esošo izglītības iestāžu darbu attiecībā uz pedagogu mērķdotācijas sadali un izlietojumu.

Krimuldas novada pašvaldības viedoklis

Krimuldas novada dome sniedz viedokli par revīziju.

Krimuldas novada pašvaldība augsti novērtē Valsts kontroles revīzijas laikā sniegtos ieteikumus par esošo procedūru uzlabojumiem normatīvo aktu ievērošanai un ieteikumiem caurskatāmības un atklātības veicināšanai. Krimuldas novada pašvaldības vadība iestājas par procesu atklātību, caurskatāmību un visu ieinteresēto pušu iesaisti lēmumu pieņemšanā. Valsts kontroles neatkarīgais un kompetentais viedoklis ir papildus atbalsts Krimuldas novada pašvaldībai augstākminēto principu ieviešanai.

Reaģējot uz revīzijas ziņojumu, Krimuldas novada pašvaldība informē, ka valsts mērķdotācijas pedagogu atlīdzībai vadības sistēma atbilstoši Krimuldas novada pašvaldības kompetencei nodrošina normatīvo aktu prasībām atbilstošu līdzekļu izlietojumu, kā galvenie problēmjautājumi minami: (1) vēla mērķdotācijas apmēra paziņošana; (2) salīdzinoši bieža ārējo normatīvo aktu maiņa; (3) ārējo normatīvo aktu sarežģītība.

Krimuldas novada pašvaldībai Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami, tie tiks ieviesti saskaņā ar ieteikumu ieviešanas laika grafiku. Krimuldas novada pašvaldība pauž viedokli, ka ieteikumu ieviešanas laikā īpaša uzmanība jāpievērš iekšējās kontroles procesu stiprināšanai.

Krustpils novada pašvaldības viedoklis

Krustpils novada pašvaldība ir saņēmusi un iepazīsies ar revīzijas ziņojumu “Kā organizē un apmaksā pedagogu darbu Latvijā?” likumības (atbilstības) revīzijai “Vai valsts mērķdotācijas pedagogu atlīdzībai vadības sistēma ir efektīva un nodrošina normatīvo aktu prasībām atbilstošu līdzekļu izlietojumu?”.

Revīzijas ziņojuma projektā sniegta plaša informācija par izglītības sistēmu Latvijā kopumā, kā arī par situācijām pašvaldībās.

Revīzija vairāk bija nepieciešama tādēļ, lai valstiskā un ministriju līmenī pārbaudītu, kā tiek izlietoti valsts budžeta līdzekļi un vai ir izstrādāti visi nepieciešamie priekšnoteikumi un normatīvie akti, kas nosaka sadales kārtību un izlietojuma mērķus. Krustpils novada pašvaldība šo līdzekļu sadalīšanas procesu un pedagogu tarifikāciju uzraudzību ir uzticējusi Jēkabpils novada Izglītības un kultūras pārvaldei. Pašvaldības vadība secina, ka šāda revīzija bija nepieciešama, jo pašvaldībā ir nepieciešamība veikt skolu optimizācijas pasākumus, kā rezultātā notiek izglītības jomas izvērtēšana. Revīzija varēja notikt nedaudz agrāk, lai uz šī gada budžeta mērķdotācijas sadalīšanas laiku (septembri) būtu novērsti konstatētie trūkumi un nepilnības.

Piekrītam ziņojumā norādītajiem ieteikumiem, bet lai tos ieviestu pilnvērtīgi, jābūt arī sakārtotai sistēmai ministrijas līmenī. Lai darbiniekus varētu laicīgi informēt par sagaidāmajām likmju un slodžu maiņām, ir jābūt precīzai informācijai par mērķdotācijas apjomu no Izglītības un zinātnes ministrijas jau laicīgi, nevis mēnesi pēc mācību gada uzsākšanas. Ja visa informācija būtu pieejama laicīgi, tad domei nebūtu jāpieņem lēmumi ar atpakaļejošiem datumiem, kā arī nebūtu problēmu pedagogu informēšanā.

Kopumā Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami. Krustpils novada pašvaldība secina, ka trūkst kontroles no pašvaldības puses izglītības iestāžu iekšējo dokumentu uzraudzībā. Šie ieteikumi palīdzēs uzlabot darbu ar valsts budžeta mērķdotācijas sadalīšanu un izlietojuma kontroli.

Lai pildītu Valsts kontroles ieteikumus, Krustpils novada pašvaldība noteiktajā izpildes termiņā pārrunās ar Jēkabpils novada Izglītības un kultūras pārvaldes speciālistiem, Krustpils novada izglītības iestāžu vadītājiem revīzijā konstatēto, darba laika uzskaites kārtību, informācijas sniegšanu pedagogiem par gaidāmajām slodzēm. Jau esam precizējuši kārtību par valsts budžeta mērķdotācijas sadali, kur norādītas izmaiņas, kas ieviestas ar šo mācību gadu.

Lai nodrošinātu pedagogu darba samaksas atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam, Krustpils novada pašvaldība lūgs Jēkabpils novada Izglītības un kultūras pārvaldei un Krustpils novada izglītības iestāžu vadītājiem izstrādāt kārtības gan paaugstinātas darba samaksas noteikšanai pedagogiem, gan piemaksu noteikšanai, gan prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtību, kritērijus un to vērtības un iesniegt tos pašvaldības vadībai saskaņošanai.

Ķeguma novada pašvaldības viedoklis

Ķeguma novada pašvaldība sniedz savu viedokli par veikto revīziju.

Valsts kontroles revīzija sniegusi pašvaldībai skatījumu no malas, kas palīdzēs pilnveidot finanšu resursu izlietojuma kontroli pedagogu atalgojumam gan pašvaldībā, gan pašvaldības izglītības iestādēs.

Valsts mērķdotācijas sadalē Ķeguma novada pašvaldība ievēro 05.07.2016. Ministru kabineta noteikumos Nr.447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs” noteikto (*noteiktos koeficientus, pedagogu un normētā skolēnu skaita attiecību pret vienu pedagogu, kritērijus, kas saistīti ar atbalsta personālu, administrāciju proporcionālo sadalījumu*). Skolēnu skaits, kas kalpo par pamatu valsts finansējuma piešķiršanai, nosaka katras izglītības iestādes darbības plānošanu. Novadā ir divas vispārīzglītojošās skolas, katrā no tām pedagogiem noteikta atšķirīga mēneša darba algas likme, katrā izglītības iestādē ir atšķirīga pieeja piemaksu, prēmiju un naudas balvu piešķiršanai, par to piešķirtā finansējuma racionālu izmantošanu atbildīgi ir iestāžu vadītāji. Pašvaldībā 21.09.2016. apstiprināti Noteikumi Nr.3/2016 “Kārtība, kādā Ķeguma novada pašvaldība sadala valsts budžeta mērķdotāciju vispārējām izglītības iestādēm”, kuros ir nodefinēti vienotie principi pedagogu darba slodzes noteikšanai izglītības iestādē un izglītības iestāžu vadītāju atbildība. Pašvaldībai nav noteikts vienots iekšējas kontroles mehānisms, kas sniegtu visaptverošu informāciju par izglītības iestāžu darba organizāciju un darba laika uzskaiti.

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un ieteikumi palīdzēs uzlabot pašvaldības un novada izglītības iestāžu darbu.

Grūtības rada Darba likuma 51.panta trešās daļas un 62.panta ceturtās daļas ievērošana. Ņemot vērā, ka valsts finansējums pedagogu darba samaksai tiek aprēķināts pēc skolēnu skaita uz 1.septembri, izglītības iestādes vadītājam ir iespējams prognozēt un noteikt pedagogu kontaktstundu skaitu un par to informēt pedagogu, bet sarežģītāk ir ar likmes un piemaksu noteikšanu, kas ir mainīgs lielums. Ja nemainās valsts finansējuma piešķiršanas kārtība, iepriekš minētā Darba likuma normu ievērošana pilnā apjomā nav iespējama, informēt pedagogus par galīgajām izmaiņām darba nosacījumos var tikai septembra beigās vai oktobra sākumā pēc tarifikācijas apstiprināšanas.

Pašvaldība uzlabos iekšējo kontroli pār izglītības iestāžu darba organizāciju un darba laika uzskaiti.

Tiks pārskatīti un pilnveidoti pašvaldības noteikumi un izglītības iestāžu izstrādātie normatīvie akti:

- ☑ reglamentējot paaugstinātas darba samaksas noteikšanas kārtību un kritērijus;
- ☑ pārskatot pedagoga darba amata parakstus (precizējot pedagoga darba slodzē iekļautos pienākumus un nosakot ārpus slodzes veicamos uzdevumus, par kuru izpildi pedagogs var saņemt piemaksu);
- ☑ tiks pilnveidota izglītības iestāžu pedagoģiskā personāla motivācijas sistēma (nosakot prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtību, kritērijus un to vērtības).

Neretas novada pašvaldības viedoklis

Neretas novada pašvaldība, izanalizējot Valsts kontroles revīzijas ziņojumu par valsts mērķdotāciju pedagogu atlīdzībai efektīvu izmantošanu, secina, ka revīzija bijusi lietderīga, lai gan Valsts kontroles konstatētās problēmas daudzkārt saistītas ar nesakārtotību valsts mērķdotāciju sadalē valsts līmenī, jo, vai nav absurds, ka septembra mēnesī skolotāji strādā, nezinot, cik un vai 1.oktobrī (1.mēneša diena ir Neretas novadā noteiktā algas diena) saņems atalgojumu? Skolu vadītāji nevar precīzi veikt pedagogu savlaicīgu informēšanu par algas apjomu atbilstoši normatīvajam regulējumam.

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami, un tie daudzos gadījumos palīdzēs uzlabot mācību iestāžu darbu, rosinās iespēju robežās sakārtot atsevišķus iekšējos normatīvos dokumentus.

Neretas novada pašvaldībā un tās izglītības iestādēs, lai nodrošinātu valsts budžeta mērķdotācijas izlietojuma atbilstību normatīvajam regulējumam,

- ☑ tiks pilnveidota darbinieku nostrādāto stundu uzskaites veidlapa,
- ☑ tiks pilnveidota paaugstinātās darba samaksas noteikšanas kārtība un kritēriji,
- ☑ tiks pilnveidota piemaksu noteikšanas kārtība,
- ☑ tiks pilnveidota prēmiju un naudas balvu piešķiršanas kārtība, kritēriji un to vērtības.

Salas novada pašvaldības viedoklis

Valsts Kontrole (VK) veiktajā revīzijā ir konstatējusi Salas novada pašvaldības izglītības iestādēs nepilnības pedagogu mērķdotāciju atalgojuma sistēmā. Saņemts ieteikums uzlabot nolikumus un pievērst uzmanību pedagogu kopējai slodzei, kuri strādā vairākās darba vietās.

– Par veikto revīziju: revīzija bija nepieciešama, lai pievērstu uzmanību samilzušajām problēmām izglītības atalgojuma sistēmā un varētu uzlabot pedagogu atalgojuma likumdošanu.

– Par revīzijas secinājumiem – esam tur, kur esam, jo esam atkarīgi no bērnu skaita un no piešķirtā finansējuma, kas nav prognozējams, diemžēl, un mūs ieliek zināmā rāmī. Mēs nevaram izstrādāt pilnīgus kārtības noteikumus, jo katreiz nolikumi ir jāpielāgo finanšu iespējām.

– Par revīzijas ieteikumiem:

- ☑ Revīzijas ieteikumi ir saprotami un īstenojami, izņemot to, ka pedagogs strādā vairākās izglītības iestādēs. Atsevišķu priekšmetu pedagogu trūkums ir izjūtams visā valstī, īpaši labu pedagogu. Laukos tas ir vēl izteiktāk. Savukārt, citu priekšmetu pedagogam nav iespējams nodrošināt pat 1 slodzi. Abos gadījumos pedagogs var būt nodarbināts vairākās izglītības iestādēs.
- ☑ Atbalstām ieteikumu, ka kritērijs piemaksas noteikšanai ir papildu darbs, savukārt kritērijs prēmijas noteikšanai ir konkrēti sasniegumi, šī papildu darba rezultāti. Praksē šie kritēriji tieši šādi tiek īstenoti, tāpēc atzīstam, ka pilnveidojama kārtība, kurā definēto kritēriju formulējumi ir precizējami, lai novērstu pārpratumu iespējamību.
- ☑ Vēršam uzmanību uz faktu, ka Pedagogu darba samaksas noteikumos ir noteikts, ka izglītības iestādes vadītājs, nosakot mēneša darba algas likmi, var ņemt vērā pedagoga pedagoģiskā darba stāžu. Tādējādi uzskatām, ka ir iespējams piemērot pedagogu darba stāžu kā kritēriju, nosakot prēmijas noteiktos gadījumos, piemēram, gadījumos, kad pedagogs tikko ir uzsācis darbu konkrētajā izglītības iestādē un vēl nav uzrādījis izmēramus kvalitatīva darba rezultātus.
- ☑ Lai izpildītu noteikumu, ka atlikums uz pārskata perioda beigām nepārsniedz viena procenta apmēru no pašvaldībai piešķirtās mērķdotācijas iepriekšējā budžeta gadā, izglītības iestāžu pienākums ir sadalīt piešķirto mērķdotāciju, tādēļ, ja mērķdotācijas apjoms to konkrētajā gadā atļauj, tiek noteikta paaugstināta likme visiem pedagogiem,

nenosakot kādu īpašu vērtēšanas kritēriju. Konkrēti kritēriji tiek piemēroti tikai gadījumos, kad ir nepieciešams apmaksāt papildu darbu (dalība projektos utt.). Šie kritēriji ir noteikti izstrādātajā kārtībā. Atzīstam par iespējamu konkretizēt kārtības līdzšinējos 3.3. un 3.5.punktu formulējumus.

– Par revīzijas ieteikumu ieviešanu:

- ☑ Tiks pilnveidotas darba laika uzskaites tabeles, norādot nostrādātās virsstundas;
- ☑ Mācību gada beigās pedagogus iestādes vadītājs iepazīstinās ar prognozējamo slodzi nākošajam mācību gadam, tāpēc būtu labi, ja tekošā mācību gada beigās valsts līmenī jau būtu zināma pedagogu algas likme nākamajam mācību gadam;
- ☑ Tiks pilnveidoti kārtības noteikumi pedagogiem algas likmes noteikšanai, piemaksu, prēmiju un naudas balvu noteikšanai;
- ☑ Izglītības iestādes vadītājs pārrunās ar darbiniekiem par nepieciešamību strādāt citās izglītības iestādēs papildus slodzi.

Vecumnieku novada pašvaldības viedoklis

Vecumnieku novada pašvaldībā un tās pārziņā esošajās vispārizglītojošajās iestādēs, sākot ar 2018.gada janvāri, tika veikta Valsts kontroles revīzija, lai sekmētu izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas sistēmas atbilstības normatīvajam regulējumam nodrošināšanu. Šāda revīzija bija nepieciešama un tā veikta īstajā brīdī.

Izglītības un zinātnes ministrija nesavlaicīgi veic grozījumus normatīvajos aktos, ļoti novēloti apstiprina mērķdotāciju pedagogu darba samaksai, līdz ar to pašvaldība lielā steigā sadala finansējumu izglītības iestādēm, kas arī ir revīzijas laikā konstatēto nepilnību cēlonis. Mainoties normatīvajiem aktiem, bija lietas, ko pašvaldība nebija sapratusi, tāpēc visās jomās nebija izdevies ieviest vienotu pieeju.

Valsts kontroles revīzijas laikā tika konstatētas nepilnības izglītības iestādēs par darba laika uzskaiti – tabelēs jāietver informācija par aizvietošanu un virsstundu uzskaiti un visās izglītības iestādēs apzīmējums “T” tiks izmantots par faktiski nostrādātām tarificētām stundām. Izglītības iestādēm jāpilnveido iekšējie normatīvie akti par paaugstinātas darba samaksas likmi, par piemaksu par papildu darbu, kā arī par naudas balvām un prēmijām. Tajās izglītības iestādēs, kurās mērķdotācijas ietvaros nav iespējams atrast finanšu līdzekļus, lai paaugstinātu likmi vai piešķirtu pedagogiem prēmijas vai naudas balvas, bija par iemeslu tam, ka iestādē nav izstrādāts attiecīgais normatīvais akts. Savukārt pašvaldībai arī jāpilnveido iekšējie normatīvie akti un iekšējā kontrole, lai nodrošinātu normatīvajā regulējumā noteikto kritēriju mērķdotācijas līdzekļu sadalē ievērošanu.

Valsts kontroles revīzijas ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs uzlabot gan pašvaldības, gan izglītības iestāžu darbu.

Plānotās darbības Vecumnieku novada pašvaldībā un tās pārziņā esošajās izglītības iestādēs tiks veiktas līdz 2019.gada 21.janvārim.

Izglītības un zinātnes ministrijas viedoklis

Ministrija sniedz viedokli, ko iekļaut revīzijas ziņojumā.

Valsts kontrole ir tā kompetentā iestāde, kura var novērtēt mērķdotāciju pedagogu darba samaksai kontroles sistēmas darbību visos tās posmos: gan likumdevēja līmenī, gan Ministru kabineta un ministrijas līmenī, gan pašvaldību un skolu līmenī. Ministrija, saņemot informāciju no Valsts kontroles par veicamo revīziju un revīzijas mērķiem, kā arī ņemot vērā ministrijas ilgstošās darbības pedagogu darba samaksas sistēmas pilnveidē, atbalstīja vispusīgu esošās situācijas izpēti katrā atbildības līmenī.

Revīzijas ziņojumā atsevišķos jautājumos ir novērota nepilnīga izpratne par izglītības sistēmas sarežģītību, pašvaldību un to izveidoto iekšējās kontroles sistēmu dažādību. Ministrijas ieskatā pašvaldības, kuras tika izvēlētas kā revidējamās vienības, ir mazas pašvaldības ar salīdzinoši nelielu audzēkņu skaitu, ar vienvēidīgu izglītības iestāžu tīklu un attiecīgi no šādas izlases nevar spriest par pedagogu darba samaksas organizāciju visā Latvijā. Vēršam uzmanību, ka revīzijai izvēlēta skolu un pašvaldību izlase, nav visaptveroša un neļauj vispārināt revīzijā secināto par kopējo pedagogu darba samaksas organizēšanu Latvijā.

Lai gan Valsts kontroles ziņojumā netiek norādīts, taču ministrijas ieskatā būtiska loma pedagogu darba samaksas organizēšanas un kontroles sistēmā ir pašvaldību izglītības pārvaldēm. Pēc ministrijas novērojumiem pašvaldībās, kurās ir spēcīgas izglītības pārvaldes, pedagogu darba samaksas finansēšanas jautājumi tiek organizēti kvalitatīvāk. Ministrija bieži ir novērojusi, ka pašvaldības nepilnīgi izmanto tām piešķirto varu uzraudzīt pašvaldību izglītības iestādes, piemēram, izglītības iestāžu sagatavotās tarifācijas tiek saskaņotas formāli. Atsevišķi Valsts kontroles ieteikumi var palīdzēt ne tikai ministrijai, bet arī pašvaldībām pilnveidot to iekšējās kontroles sistēmu, lai to izglītības iestādēs būtu vienota pieeja normatīvā regulējuma piemērošanā.

Ministrija pēdējo gadu laikā ir būtiski pilnveidojusi gan normatīvo aktu bāzi, gan VIIS iespējas, lai atvieglotu visos līmeņos iesaistīto darbinieku ikdienas pienākumu veikšanu, taču liela nozīme ir cilvēku ieradumam un neuzticēšanās tehnoloģijām, lai uzdrošinātos savā ikdienā ieviest jauninājumus un atteiktos no daudzu gadu garumā pierastās papīra formāta dokumentācijas.

IZM nepiekrīt, ka Pedagogu darba samaksas noteikumi neatbilstu Satversmei saistībā ar pedagogu virsstundu darba apmaksu. Normatīvais regulējums neliedz apmaksāt pedagogu virsstundu darbu atbilstoši Darba likuma regulējumam, ja pedagoga darba specifika pēc būtības ir saistīta ar virsstundu darba veikšanu. Tāpat jāņem vērā, ka skolotājam, aizvietojojam kolēģi prombūtnes laikā, nereti palielinās darba intensitāte, jo mācību process ir jāsteno skolēniem pieejamā laikā. Tādēļ aizvietošanu apmaksājot kā virsstundu darbu, izveidotos situācija, ka darbinieks par vienu darba stundu saņemtu trīskāršu samaksu.

Gan kontekstā ar virsstundu darba apmaksu, gan darba laika uzskaiti atbilstoši Valsts kontroles ieteikumiem ministrija turpinās darbu pie pedagogu darba samaksas sistēmas pilnveides, izvērtējot iespēju ieviest normālās darba organizācijas elementus izglītības sistēmā. Ministrija turpinās vērtēt tehnoloģiju un izglītības sistēmas pilnveides iespējas, lai nodrošinātu savlaicīgāku mērķdotāciju aprēķināšanu, taču vienlaicīgi ministrija vērš uzmanību, ka pašvaldībām un izglītības iestādēm jau šobrīd ir pieejami visi nepieciešamie elementi: tām rūpīgāk ir jāveic izglītības procesa un finanšu plānošanas darbs, savlaicīgi analizējot klašu komplektācijas iespējas un piemērojot normatīvajos aktos noteiktās mērķdotāciju aprēķina formulas.